PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb postale I gruppo - Cena 40 lir

Leto XX. Št. 27 (5710)

TRST, sobota 1. februarja 1964

VESOLJSKO TEKMOVANJE MED ZDA IN SZ

Satelit «Ranger-6» bo jutri zjutraj zadel Luno
Oba «Elektrona» redno pošiljata radijske znake

«Saturn-1» bo krožil okoli Zemlje več mesecev - Ranger bi pred padcem na Luno moral oddajati 3000 fotografij Lunine površine

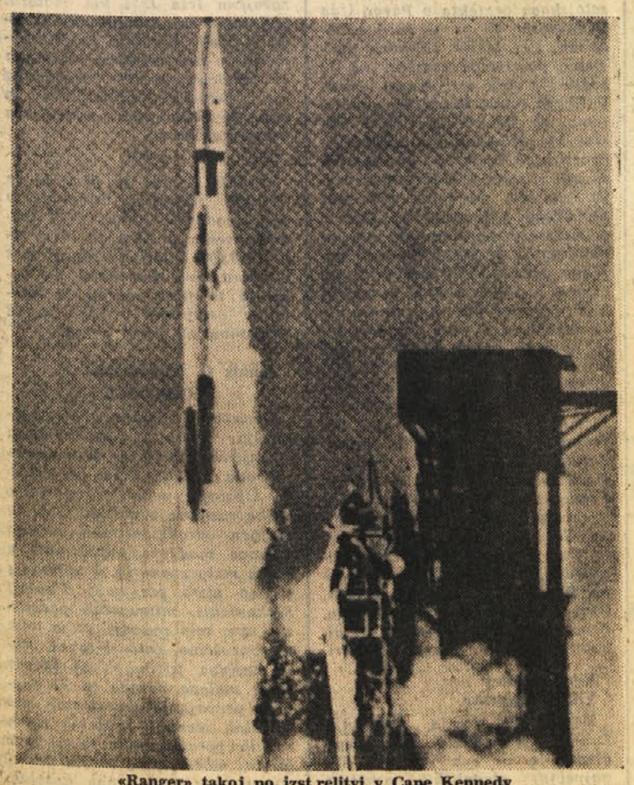

«Ranger» takoj po izstrelitvi v Cape Kennedy

CAPE KENNEDY, 31. — Kakor je bilo določeno, so znanstveniki davi poslali raketi «Ranger» radijske znake in ga s tem usmerili proti Luni. Tedaj je bila raketa oddaljena 161 tisoč kilometrov od Zemlje. Preden so naravnali smer rakete, je ta letela po tiru, ki bi jo pripeljal približno tisoč kilometrov daleč od Lune.

Ravnatelj načrta «Ranger» je nocoj javil, da bo «Ranger 6» zadel Luno na kraju, ki je znan z imenom «Mirno morje».

Računajo, da bo «Ranger» zadel Luno v nedeljo zjutraj ob 10.30.

«Ranger», ki ima šest televizijskih aparatov, bi moral v zadnjih desetih minutah svojega letenja posneti približno 3000 fotografij Lunine površine.

NASA je danes javila, da bo satelit «Saturn-1», ki tehta 19 ton, in ki so ga izstrelili v sredo, letel okoli Zemlje več mesecev, preden se bo razkrojil v gostejših plasteh atmosfere. Satelit napravi krog okoli Zemlje v 94,8 minute in kroži po tiru, katerega oddaljenost od Zemlje gre od 160 do 473 milj.

Tudi let dveh sovjetskih satelitov «Elektron 1» in «Elektron 2» se normalno nadaljuje. Po mnenju opazovalcev so sedanji poskus izstrelitve dveh satelitov z eno samo nosilno raketo izvedli takoj po nedavnih poskusih z nosilnimi raketami na Tihem oceanu.

V Turinu sta brata Judica-Cordiglia javila, da sta dobila danes zvezo z obema sovjetskima vesoljskima postajama. Ob 10.27 sta stopila v stik z eno od obeh postaj, pozneje pa še z drugo. Posebno znaki prvega «Elektrona» so zelo močni, znaki drugega «Elektrona» pa se slišijo v daljših presledkih.

Če bo «Ranger 6» izpolnil svojo nalogo, bo drugič, da bo neki satelit fotografiral Luno. Prvikrat je to uspelo Sovjetski zvezi oktobra 1959, ko je «Lunik III» fotografiral nevidno stran Lune. Izstrelili so ga 4. oktobra in je pet dni pozneje letel 7000 kilometrov daleč od Lune. Fotografije pa je posnel, ko je bil oddaljen 60.000 kilometrov od Lune, to pa zaradi tega, ker je bila tedaj svetloba primernejša. Posnetek fotografije je satelit oddajal na Zemljo 18. oktobra lani. Lunik III je tehtal 1533 kilogramov, skupna teža znanstvenih aparatov je znašala 435 kilogramov. Pozneje so v Sovjetski zvezi izstrelili druge tri «Lunike» proti Luni, toda nobeden od teh ni oddajal fotografij.

«Lunik I», ki je tehtal 1472 kilogramov, so izstrelili 2. januarja 1959, in je letel 6500 kilometrov daleč od Lune. Lunik II je tehtal 1511 kilogramov, izstrelili so ga 12. septembra 1959, in je dva dni pozneje zadel Luno. Lunik IV, ki so ga izstrelili 2. aprila 1963, je štiri dni pozneje letel 8500 kilometrov daleč od Lune.

Von Braun, ki je izdelal načrt za «Saturn-1», sledi iz podzemeljskega bunkerja pripravam za izstrelitev rakete

Angleško-ameriški načrt za vojaško zasedbo Cipra

LONDON, 31. — Danes se je zvedelo, da so se Angleži in Američani že včeraj sporazumeli glede vojaških sil NATO, ki naj bi jih poslali na Ciper. S tem v zvezi je ameriška vlada pripravila načrt, ki so ga Angleži sprejeli. Danes pa so se nadaljevali v Londonu stiki med angleškimi, grškimi in turškimi predstavniki ter predstavniki ciprskih Grkov in Turkov ob navzočnosti ameriškega poslanika. Po razgovorih so predstavniki grške in turške skupnosti na Cipru izjavili, da niso zadovoljni z dosedanjimi razgovori. Ameriški načrt postavlja tri pogoje, ki jih morajo sprejeti vse prizadete stranke, in sicer: ZDA bi dale na razpolago relativno majhen kontingent čet v okviru vojaške sile NATO. Navzočnost te vojaške sile na otoku bi se omejila na dobo treh mesecev. Prizadete stranke bi se sporazumele o imenovanju posredovalca, ki bi bil predstavnik države članice NATO, toda ne bi bil predstavnik Velike Britanije, Grčije ali Turčije in tudi ne ZDA. Velika Britanija je načrt sprejela s pogojem, da bo poveljnik vojaške sile Anglež.

Turki so zavrnili predlog, ker ni bila sprejeta njihova zahteva, naj se zviša število turških vojakov na otoku, in ker se bivanje te vojaške sile na otoku omejuje na tri mesece, in tudi zaradi tega, ker bi bila pogodba o jamstvu glede Cipra prekinjena med bivanjem te vojaške sile na otoku.

V Nikoziji pa sta se namestnik britanskega komisarja in ameriški poslanik ločeno sestala s predsednikom Makariosom in s podpredsednikom Kučukom, ki zastopa turško skupnost. Britanska in ameriška vlada sedaj pritiskata zlasti na ciprsko vlado, naj bi sprejela vojaško silo NATO. Znano pa je, da je ciprska vlada že sporočila, da sprejema samo navzočnost vojaške sile Združenih narodov po predhodni odobritvi Varnostnega sveta. Ciprski zunanji minister Kiprianu je danes glede angleško-ameriškega načrta izjavil v Londonu: «Predlog je popolnoma nesprejemljiv, ker bi praktično pomenil vojaško zasedbo otoka».

VELIKO RAZOČARANJE PO NAPETEM PRIČAKOVANJU

De Gaulle ni povedal nič novega na včerajšnji tiskovni konferenci

V glavnem je ponovil že znano stališče Francije do raznih vprašanj Glede priznanja Kitajske je izjavil, da je Francija priznala svet takega, kakršen je, v upanju, da bo služila stvari miru

PARIZ, 31. — General de Gaulle je na današnji tiskovni konferenci, kateri je prisostvovalo približno tisoč časnikarjev, precej razočaral tiste, ki so pričakovali, da bo povedal kdo ve kaj novega. Dolge de Gaullove izjave niso vsebovale nič takega v zvezi s stališčem Francije do posameznih vprašanj, kar ne bi bilo že znano. Razen tega je zamolčal številne argumente, glede katerih so časnikarji upali, da bodo od njega zvedeli kaj več.

Najprej je de Gaulle pozval časnikarje, naj mu postavijo vprašanje, zatem je vprašanja združil in nanje odgovoril, kakor se mu je bolje zdelo. Se prej pa je v kratkem uvodu govoril o notranjem položaju Francije in dejal, da je ta dober.

V zvezi z raznimi vprašanji o ustavni ureditvi Francije je de Gaulle izjavil, da je mnenja, da je ustava iz leta 1958, ki je bila spremenjena s poznejšimi referendumi, idealni režim za Francijo, ter je podrobno govoril o razlogih, zaradi katerih je takega mnenja. Pripomnil je, da so to ustavo uspešno preizkušali v petih letih in da jo je treba torej ohraniti, to tem bolj, «ker jo je ljudstvo izbralo in to izbiro imam za dokončno».

Na vprašanje, ali misli ponovno kandidirati za predsednika republike, je de Gaulle rekel, da na to vprašanje noče odgovoriti.

Govoril je zatem v zvezi z vprašanji glede sodelovanja Francije z drugimi državami, predvsem pa njenega sodelovanja z nezadostno razvitimi deželami. Dejal je, da je pomoč tem deželam važna za prihodnost vsega sveta, in dodal, da Francija daje največjo pomoč na tem sektorju sorazmerno z narodnim dohodkom, in da misli sedaj raztegniti svoje sodelovanje izven Afrike, to je tudi na Azijo in Latinsko Ameriko. S tem v zvezi je omenil svoj napovedani obisk v Mehiki in v drugih latinskoameriških državah. Pripomnil je, da bo o tem govoril tudi s kamboškim predsednikom Sihanukom, pozneje pa z laoškim kraljem in s predsednikom laoške vlade Suvano Fumo, ko bodo prišli v Pariz.

Zelo dolgo je de Gaulle govoril o zahodnoevropski skupnosti. Glede tega je ponovil znano francosko stališče. Predvsem je omenil bruseljske sklepe glede skupne kmetijske politike in je s tem v zvezi izjavil, da je tu predvsem važno, da «se zdi, da je gospodarska Evropa izbrala svoj obstoj». Dodal je, da je za sporazum bilo potrebno premagati velike težave, predvsem na kmetijskem sektorju. Pripomnil je, da Francija ne bi mogla sprejeti pogodbe o skupnosti, če bi bila omejena samo na industrijo in ne bi vsebovala tudi kmetijstva.

Zatem je de Gaulle izjavil, da je Zahodna Nemčija sprejela največje spremembe v svojem gospodarskem sistemu, in je pripomnil: «Pozdravljamo ta dokaz evropske solidarnosti in izvajanja francosko-nemškega sporazuma in pravimo, da bo naša zvestoba našla priložnost, da odgovori na to zvestobo.»

De Gaulle je dodal, da se morajo sporazumeti še o podrobnostih glede izvajanja sporazuma o kmetijstvu, in zatem bodo morali določiti skupne cene kmetijskih pridelkov. Zatem bodo države skupnega tržišča lahko začele pogajanja z drugimi državami, predvsem z Ameriko, kar se tiče zunanje trgovine. Francija bo to storila z namenom, da ohrani kolikor mogoče aktivno trgovino, toda tudi z odločenostjo, da ne bo dajala prednosti, ki ne bi bile vzajemne.

De Gaulle je nato poudaril, da po njegovem mnenju gospodarska skupnost ne bi mogla živeti in se razvijati brez političnega sodelovanja. Omenil je s tem v zvezi francoske predloge in dodal, da jih je Adenauer odobril ter je dal pobudo za francosko-nemško pogodbo. V zvezi z načrtom za politično sodelovanje pravi de Gaulle, da nasprotniki postavljajo tri pogoje, ki so nesprejemljivi in ki težijo za tem, da se Evropa izroči Ameriki, ali pa da ostanejo samo pri javnih izjavah, političnih izjavah, ne da bi se uresničile.

Omenil je ugovore tistih, ki zagovarjajo naddržavno vodstvo, vključitev Velike Britanije in združitev z atlantsko skupnostjo, in je dodal, da Francija ne bi hotela, da se njena usoda poveri vodstvu, ki bi bilo v glavnem sestavljeno iz tujcev, in verjetno prav gotovo tudi Anglija ne bi tega sprejela. Spojitev politike zahodne Evrope z večstransko atlantsko politiko pa bi pomenilo, da Evropa ne bi imela nobene politike, in torej nima nobenega smisla ustvariti konfederacije.

De Gaulle je dodal, da so znaki, da so ugovori proti politični organizaciji Evrope zgubili na svoji moči, in da bi utegnil zopet priti na dnevni red načrt o praktičnem sodelovanju, t. j. o političnem sodelovanju med šestimi državami. V tem primeru bi bila Francija pripravljena upoštevati tak načrt.

Glede priznanja Kitajske je de Gaulle v začetku imel skorajda dolgo predavanje zgodovinsko geografskega značaja in je dodal: «Ker se je teža očitnosti in razuma vedno bolj uveljavljala, je francoska republika sklenila normalizirati svoje odnose s Kitajsko ljudsko republiko, t. j. postaviti jih na diplomatsko raven. Ugotovili smo enake namene v Pekingu. Predsednik Edgar Faure, ki je bil zaprošen naj v Pekingu poluradno poizveduje, je prinesel pozitivne vtise. Obe vladi sta se tedaj sporazumeli, da storita, kar je potrebno. Govoril sem o teži očitnosti in razuma, kajti v Aziji ni nobene politične stvarosti, ki se tiče Kambodže, Laosa, Vietnama, Indije, Pakistana, Afganistana, Burme, Koreje, Sovjetske Rusije ali Japonske itd., ki ne bi zanimala ali se ne bi tikala Kitajske. Na tej celini si ni moč zamisliti miru ali vojne, ne da bi bila vključena Kitajska. Ni si moč zamisliti, da bi mogli kdaj skleniti pogodbo o nevtralnosti glede držav jugovzhodne Azije (katerim posvečamo mi Francozi posebno in prisrčno pozornost), ne da bi bila Kitajska udeležena. Taka nevtralnost, ki bi se morala mednarodno jamčiti, bi morala hkrati izključiti sleherno vojno akcijo, ki bi jo podpirale druge države, ter izključiti tudi raznovrstne zunanje intervencije. Ta nevtralnost se v sedanjem razdobju zdi, da je edina rešitev v skladu z mirnim življenjem in napredkom prebivalstva.

Na drugi strani tudi sam obseg Kitajske, njena veljava, njene sedanje potrebe in razsežnost njene prihodnosti delujejo, da se Kitajska vedno v večji meri pojavlja v okviru interesov in zaskrbljenosti vsega sveta. Jasno je, da mora Francija imeti možnost poslušati Kitajsko, in da jo Kitajska posluša. Čemu ne bi se oprijeli tistega, kar bo lahko plodno v odnosih med obema narodoma zaradi odnosov med obema državama?»

Omenil je nato možnost plodnih odnosov s Kitajsko ne samo na gospodarskem sektorju, temveč tudi na kulturnem sektorju in je poudaril, da priznanje LR Kitajske ne pomeni, da Francija kakor koli odobrava pekinški režim, in je zaključil: «Ko navezuje s to deželo uradne odnose, ne dela Francija nič drugega nego to, da priznava svet tak, kakršen je. Toda mogoče je tudi, da bomo pri sedanjem ogromnem razvoju sveta z neposrednimi stiki med narodom in narodom služili stvari ljudi, t. j. stvari razuma, napredka in miru. Mogoče je, da bodo ti stiki prispevali k nadaljnji omilitvi nasprotij in dramatičnih delitev med tabori, ki delijo svet».

Titov odgovor Hruščovu
A. Ranković v Budimpešti

Vicekancler Pittermann v Zagrebu - Slovesne izjave članov zveznega ustavnega sodišča SFRJ

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 31. — V Beogradu so objavili danes odgovor predsednika republike maršala Tita na poslanico predsednika ministrskega sveta Sovjetske zveze Hruščova od 31. decembra lani. Tito ugotavlja, da bi sprejem predlogov Hruščova prispeval k stvari miru in zmanjšanju nezaupanja na svetu. «Soglašamo z Vašim prepričanjem, poudarja Tito, da uporaba sile zaradi reševanja teritorialnih in mejnih sporov ni v interesu nobenega naroda.

Dosedanje izkušnje v mednarodnih odnosih so pokazale, da se taka vprašanja niso mogla nikdar rešiti z grožnjami, še manj pa z uporabo sile, ki je, nasprotno, te odnose še bolj zaostrila. Zato bi mednarodni sporazum o dosledni odpovedi uporabe sile v vseh oblikah za rešitev teritorialnih sporov in mejnih vprašanj, ki ga predlagate, konkretiziral načela listine OZN in bi bil velik prispevek k nadaljnjemu pozitivnemu razvoju mednarodne prakse.»

V odgovoru se poudarja, da je jugoslovanska vlada bila vedno dosledna zagovornica teh načel v mednarodnih odnosih, in se izraža prepričanje, da bo koristna pobuda predsednika sovjetske vlade naletela na ugoden odmev na svetu in omogočila, da se sprejmejo koraki za utrditev miru, kar je globoka želja vseh narodov.

Avstrijski vicekancler dr. Pittermann, ki je danes zjutraj v spremstvu predsednika zvezne skupščine Edvarda Kardelja dopotoval v Zagreb, si je ogledal najprej tovarno «Rade Končar» ter se razgovarjal s predsednikom izvršnega sveta Hrvaške Miko Spiljkom o vprašanjih gospodarskega sodelovanja med avstrijskimi in hrvaškimi industrijskimi podjetji. Opoldne je Mika Spiljak priredil uglednemu gostu kosilo. V razgovoru z zastopniki tovarne «Rade Končar» je dr. Pittermann med drugim izjavil, da bi bilo potrebno med podjetji obeh držav navezati tesnejše poslovno sodelovanje, in je poudaril, da so možnosti medsebojnega dopolnilnega sodelovanja med industrijo Avstrije in Jugoslavije. Avstrijski vicekancler se vrne jutri na Dunaj.

V Beograd je prispel danes namestnik indijskega zunanjega ministra Dines Sing, ki je prinesel poslanico predsednika Nehruja predsedniku Titu. Med svojim petdnevnim bivanjem v Jugoslaviji se bo Dines Sing razgovarjal z visokimi funkcionarji o pripravah za novo razširjeno konferenco nevezanih držav. V okviru teh priprav se predvideva sestanek zastopnikov omenjenih držav na stopnji veleposlanikov, ki bo verjetno prihodnji mesec v Kairu. Pričakuje se, da se bodo sestanka udeležili veleposlaniki vseh držav, udeleženk prve beograjske konference nevezanih držav.

Na vabilo Madžarske socialistične delavske stranke so odpotovali danes na Madžarsko podpredsednik republike in tajnik CK ZKJ Aleksander Ranković, člani izvršnega sveta CK ZKJ Ivan Gošnjak, Djuro Pucar in Jovan Veselinov, član CK ZKJ Dobrivoje Vidić. Kot poročajo iz Budimpešte, so člane delegacije CK ZKJ pozdravnili na budimpeštanski železniški postaji člani politbiroja in tajnik CK Madžarske socialistične delavske stranke.

Pred predsednikom republike maršalom Titom so danes podali v palači zveznega izvršnega sveta slovesne izjave člani Zveznega ustavnega sodišča SFRJ, in sicer: predsednik Blažo Jovanović, sodniki Sefket Maglajlić, Brana Jevremović, Neda Božinović-Radosavljević, Ivo Sunarić, dr. Jerko Radmilović, Vladimir Simić, dr. Aleš Bebler, Josip Stazi, Nikola Crventić in Arsen Grupče. Po izjavi je predsednik republike po priložnostnem kratkem govoru poudaril važno in odgovorno nalogo ustavnih sodnikov pri varovanju in spoštovanju ustave in preprečevanju kršitve ustavnih določil.

B. B.

ASMARA, 31. — Predsednik kitajske vlade Čuenlaj je prišel davi v Asmaro na dvodnevni obisk Etiopiji. Pozneje se je sestal s predsednikom etiopske vlade, zatem pa s cesarjem Selasijem.

V ugandski prestolnici so javili, da je bil Čuenlajev obisk v Ugandi odložen na poznejši čas. Odložitev je zahtevala ugandska vlada.

Nacistični minister Hans Krueger podal ostavko

BONN, 31. — Zahodnonemški minister za begunce Hans Krueger je odstopil zaradi razkritij v zvezi z njegovo nacistično preteklostjo. Predstavnik vlade je na tiskovni konferenci izjavil, da je Erhard privolil v zahtevo in predlagal predsedniku republike razrešitev Kruegerja. Minister je bil začasno suspendiran prejšnji teden na svojo zahtevo, medtem ko je posebna ministrska komisija začela preiskavo o njegovi dejavnosti kot sodnika posebnega nacističnega sodišča v zasedeni Poljski. Razen tega je Krueger obtožen, da je vršil funkcije krajevnega predstavnika nacistične stranke v poljskem mestecu Konic, kjer je bil sedež posebnega sodišča.

V PONEDELJEK BODO RAZPRAVLJALI O ZUNANJI POLITIKI

Ministri odobrili proračun za finančno leto 1964-65

Proračunski deficit so zmanjšali za 30,5 milijarde lir - Resolucija vodstva PSIUP o smernicah in dejavnosti vlade levega centra

RIM, 31. — Na današnji seji ministrskega sveta so proučili državne proračune in jih po daljši diskusiji odobrili, medtem ko bodo o vprašanjih zunanje politike razpravljali na prihodnji seji, ki bo v ponedeljek.

Zakladni minister Colombo je v razgovoru z novinarji izjavil med drugim, da je zmanjšanje deficita najbolj značilna poteza državnega proračuna za finančno leto 1964-65. Lansko leto je znašal deficit 387 milijard, v letošnjem proračunu pa je predvidenih 358 milijard deficita, to je 31 milijard manj kot lansko leto. Polovica povečanih izdatkov zadeva zakonske ukrepe, ki so bili že odobreni; tako na pr. izboljšanje odpravnine za državne nameščence, priznanje draginjske doklade državnim nameščencem (80 milijard); izdatki za šolstvo so se povišali od 784 na 1100 milijard; prav tako so povišali izdatke za Blagajno za razvoj južne Italije, za znanstveno raziskovanje in za razvoj kmetijstva. Predvideni dohodki znašajo 6.086.3 milijarde, predvideni izdatki pa 6.444.9 milijarde lir.

V poslanski zbornici so nadaljevali splošno razpravo o zakonskem osnutku, ki pooblašča vlado, da more izdajati ukrepe za organizacijo in davčno politiko glede ENEL. Razprave še niso izčrpali in jo bodo nadaljevali v torek.

6. februarja bo skupna seja poslanske zbornice in senata, da bi izvolili enega člana vrhovnega sodnega sveta.

Parlamentarna komisija za javna dela je danes začela proučevati zakonske predloge o imenovanju parlamentarne preiskovalne komisije glede zasebnih in javnih odgovornosti za katastrofo na področju Vajonta. Po krajši diskusiji so proučevanje odložili na prihodnjo sejo komisije.

Dopoldne so objavili resolucijo, ki jo je vodstvo PSIUP odobrilo na svoji včerajšnji seji. Resolucija pravi med drugim, da programska shema poročila prof. Saracena predvideva gospodarski razvoj, ki temeljina povečevanju kapitalističnega profita in na masnem finansiranju velikih zasebnih monopolističnih skupin; v tem okviru so izključene reforme strukture na področju industrije, državna industrija in državni izdatki pa so podrejeni odločitvam monopolov; odklanja se agrarna reforma; ni predvidena bistvena sprememba sedanje porazdelitve dohodka med razrede. Načrtovanje, ki ga predlaga poročilo Saracena, skuša biti racionalizacija in modernizacija sistema monopolov, ki so vedno bolj vključeni v mednarodne finančne in industrijske koalicije.

«Ukrepi proti konjunkturi, ki so jih sprejeli pod pritiskom inflacionističnega procesa, temeljijo na blokiranju javnih izdatkov, na pritisku na mezde in ljudsko potrošnjo, na novih dimenzijah državne industrije in na omejitvi kredita, ki bo prizadela predvsem srednje in majhne industrijske obrate. Ti ukrepi so tesno povezani s programsko shemo Saracena, s skupno obrambo mehanizma kapitalistične akumulacije in s poskusom, da bi zmanjšali moč delavcev v družbenem življenju. Ti ukrepi skušajo zvaliti na delavce in na manj premožne sloje težo inflacionistične krize in politike stabilizacije.» Resolucija nato poudarja, da mora načrtovanje pomeniti reformo strukture na področju industrije in distribucije, agrarno reformo, razširitev javne akumulacije v primeri z zasebno akumulacijo, zmanjšanje oblasti zasebnih monopolov, povečanje moči delavcev. Protimonopolistično politiko je treba začeti že danes, s tem da se zavrnejo vladni ukrepi proti ekonomskim izbiram Morove vlade delavci nakazujejo praktično drugačno in nasprotno pot, da bi izšli iz sedanjih težkoč.

Po mnenju vodstva PSIUP je potrebno: 1. odločno vplivati na strukture; 2. začeti z agrarno roformo; 3. razbiti monopolistično strukturo Federconsorzi; 4. pobijati višanje najemnin; 5. kontrolirati zemljepisno in sektorialno lokalizacijo investicij; 6. omejiti potrošnjo luksuznih predmetov; 7. pobijati borzne špekulacije.

Minister Delle Fave je izjavil novinarjem, da bo vlada poenotila prejemke državnih nameščencev na podlagi predujma na 13. plačo, ustrezno finančno breme pa da bo porazdelila na več proračunov. To breme znaša okrog 420 milijard, od teh so jih 90 že dali upokojencem. Minister za reformo javne uprave Preti pa je dodal, da je treba to vprašanje rešiti v okviru reforme celotnega državnega aparata in v sklopu načrtne politike, ki jo bodo začeli uveljavljati šele s 1. januarjem prihodnjega leta.

Minister za državni proračun Giolitti pa je izjavil med drugim, da ta proračun odraža nujnostno stanje, ki izhaja iz okoliščine, da javnih izdatkov ni moč spreminjati, da smo v neugodni gospodarski konjunkturi in da so morali predložiti proračune komaj mesec dni po sestavi nove vlade. Sele prihodnji državni proračun bo mogel odražati v ustrezni meri smernice gospodarske politike, ki jih je nakazala vlada levega centra, in poteze gospodarskega načrtovanja.

Atomske eksplozije v ZDA

WASHINGTON, 31. — Ameriška agencija za atomsko energijo je objavila poročilo, v katerem javlja, da so ZDA lansko leto znatno povečale moč jedrskih konic ameriških medcelinskih raket, ne da bi povečali njih obseg. Razen tega so ZDA izdelale nove «čiste» jedrske bombe, pri katerih so zelo zmanjšali radioaktivne padavine.

Poročilo javlja, da bodo letos delali v Nevadi nove močnejše podzemeljske jedrske poskuse in da so od 15. septembra 1961 izvršili v nevadski puščavi 109 podzemeljskih eksplozij, to je 23 več, kakor so jih javili.

TOGLIATTIJEV ČLANEK PO VRNITVI IZ JUGOSLAVIJE

„Socialističnega sveta ni moč skrčiti na en sam vojaški ali politični blok“

RIM, 31. — V prihodnji številki političnega tednika «Rinascita» bo izšel članek Palmira Togliattija, generalnega tajnika KPI, v katerem piše o svojem obisku v Jugoslaviji ter opisuje razvoj odnosov med komunističnimi partijami in Zvezo komunistov Jugoslavije. V članku piše med drugim:

«Izgon Jugoslovanov iz Informbiroja (leta 1948) je bil sprejet brez diskusije. Absurdnemu obrekovanju politične narave, za katero se je pozneje reklo, da si ga je izmislil Berija, komunisti, ki so spoznali jugoslovanske tovariše v Španiji in med vojno, niso verjeli. Tiste klevete pa so krožile in ustvarile — tam, kjer so bili komunisti na oblasti — tako orientacijo, ki se je morala izkazati kot skrajno nevarna in škodljiva zlasti za nekatere partije. Glede Stalina in njegove pobude, katero so vsi ostali sprejeli, postaja zadeva bolj zapletena in ni bila še do dna raziskana. Gotovo pa je, da Stalin ni razumel, kako resna in trdna je jugoslovanska komunistična skupina, kako globoka je bila povezanost te skupine z jugoslovanskimi ljudskimi množicami.»

Nato Togliatti poudarja, da se diskusija znotraj mednarodnega komunističnega gibanja tiče iskanja novih poti napredovanja v socializem, izdelave novih oblik demokratične oblasti, napredne oblasti ter s tem v zvezi organizacije socialističnega gospodarstva na različne načine, ki jih zahtevajo novi objektivni in subjektivni pogoji. Pri postavljanju in reševanju teh vprašanj se je izgubilo — po Togliattijevih besedah — «mnogo časa, in zagrešile so se mnoge napake, katerim bi se lahko izognili». Leta 1948 se je začela proti Sovjetski zvezi hladna vojna in prav v tistem razdobju se je začel Stalinov napad proti Jugoslaviji.

«Da so Stalinu ogromni vojaški uspehi Sovjetske zveze v osvobodilni vojni udarili v glavo, piše Togliatti, je stvar, ki se ne more zanikati. Verjetno je za vse uspehe pripisoval zaslugo samemu sebi in mislil, da mu je pač že vse dovoljeno. Zdi se mi pa, da se lahko z gotovostjo trdi, da so bili komunistični voditelji Jugoslavije v trenutku preloma 1948 še daleč od izdelave svojega izvirnega nauka o graditvi socialistične družbe v svoji deželi». Jugoslovanski komunisti imajo zaslugo, da niso izgubili pogum v najtežjih trenutkih, da so se dobro upirali grožnjam in laskanju, da so imeli trdno pred seboj perspektivo socializma.

«Potemtakem je razumljivo in pravilno, da se med diskusijami, ki so se razvile po zadoščenju v letu 1956, niso hoteli nikoli odpovedati stališčem, ki so si jih priborili, čeprav jih je razvoj stališč privedel do pojasnjevanja tistih momentov, ki so jih prej zanemarili, do popravljanja pretiravanj, napak, do boljšega razvoja vsega sistema», piše Togliatti. Vsekakor pa se jugoslovanska pot ne sme imeti za obvezno v kakršnih koli pogojih. Treba je zaradi tega brez slehernega omahovanja zavrniti bučno polemiko s kitajske strani proti jugoslovanskim komunistom. Tisto, česar jih obtožujejo, tj. da so v nauku in praksi borbe za socializem dali nekaj novega, je srečna krivda, ki bi jo morali zagrešiti vsi v večji ali manjši meri, če bomo hoteli napredovati. In prav to je tisto, kar so sami kitajski tovariši svoj čas znali napraviti. Lahko se pripomni, da so se njihovi napadi povečali posebno, potem ko je Jugoslaviji z njeno politično pobudo uspelo pridobiti simpatije in pristaše med novo osvobojenimi državami. Toda ne more se zanikati, da je bila jugoslovanska pobuda v tej smeri koristna. S postopnim širjenjem sveta socialističnih dežel, in ko te dežele postajajo vedno močnejše, se moramo privaditi misli, da se tudi njihovo samo mednarodno delovanje razvija in razčlenja na bolj bogat in vsestranski način kot v preteklosti. Ni mogoče skrčiti vsega socialističnega sveta na en sam blok pa naj bo ta vojaški ali političen. Mnogostranost stališč in pobud je na veliki liniji borbe za miroljubno in aktivno koeksistenco in za graditev nove družbe povsem združljiva z notranjo in mednarodno siloviti narodnostjo socialističnih držav; še več, ta borba je ena tistih poti, po kateri se mora hoditi, če se hočejo doseči ugled, priznanje, novi pristaši na svetu, ki se tako naglo preobrazuje na vseh celinah in na vseh področjih,» zaključuje Togliatti svoj članek.

DANES

Kot je bilo napovedano, so ameriški znanstveniki včeraj usmerili raketo «Ranger 6» proti Luni, ki jo bo zadel jutri zjutraj ob 10.30. Medtem pa se normalno nadaljuje let satelita «Saturn-1» in sovjetskih satelitov «Elektron 1» in «Elektron 2». Če bo «Ranger-6» izpolnil svojo nalogo, se bo to zgodilo že drugič, da bo neki satelit fotografiral Luno; prvič je to uspelo Sovjetski zvezi oktobra 1959, ko je «Lunik 3» fotografiral nevidno stran Lune.

Na svoji napovedani tiskovni konferenci ni včeraj de Gaulle povedal nič bistveno novega. Glede Kitajske je dejal, da «se je teža očitnosti in razuma vedno bolj uveljavljala,» in Francija je zaradi tega sklenila navezati s Kitajsko diplomatske odnose, ker si ni moč zamisliti, da bi mogli kdaj skleniti pogodbo o nevtralnosti držav jugovzhodne Azije, ne da bi bila Kitajska udeležena. Povedal je, da bo Francija raztegnila svoje sodelovanje tudi na Azijo in Latinsko Ameriko, ter potrdil, da bo obiskal Mehiko in druge latinskoameriške države. Glede vključitve Velike Britanije v zahodnoevropsko skupnost in združitve z atlantsko skupnostjo pa je izjavil, da Francija ne bi hotela, da se njena usoda poveri vodstvu, ki bi bilo v glavnem sestavljeno iz tujcev, ker bi spojitev Zahodne Evrope v večstransko atlantsko politiko pomenila, da «Evropa ne bi imela nobene politike.»

V južnovietnamski prestolnici so bile predvčerajšnjim demonstracije študentov, ki so zahtevali prekinitev odnosov s Francijo. Predsednik novega vojaškega sveta general Kan je dejal, da ne bo nikoli privolil v nevtralizacijo Vietnama, ker bi bila taka politika «v nasprotju s koristmi Vietnama».

V Ženevi se je zaključila splošna debata o razorožitvi, in prihodnji teden bodo ločeno razpravljali o splošni in popolni razorožitvi in o vzporednih ukrepih.

Angleži in Američani so se sporazumeli glede vojaških sil NATO, ki naj bi jih poslali na Ciper, toda ne Grki ne Turki na Cipru niso z dosedanjimi razgovori zadovoljni. Zato britanska vlada pritiska zlasti na ciprsko vlado, naj bi načelno sprejela vojaško silo NATO.

Pomočnik indijskega zunanjega ministra je v Kairu izjavil, da je ZAR sprejela indijski predlog, naj v čim krajšem času skličejo v Kairu pripravljalno konferenco poslanikov izvenblokovskih držav. Pomočnik je prinesel v Beograd Titu posebno poslanico, ki je s tem v zvezi. Tito pa je včeraj odgovoril Hruščovu na znano pismo o odpovedi sile pri reševanju mednarodnih sporov.

Sovjetski dokument o razorožitvi

WASHINGTON, 31. — Ameriški državni tajnik Dean Rusk je sprejel svetovalca sovjetskega poslaništva v Washingtonu Kornjenka na njegovo zahtevo. Kornjenko je izročil Rusku pismo sovjetske vlade. Pozneje je Kornjenko izjavil, da samo Rusk lahko pove vsebino dokumenta. Pripomnil je, da ne gre za osebno pismo Hruščova in da se dokument ne tiče ameriškega sestreljenega letala.

Na vprašanje, ali se dokument tiče razorožitve, je Kornjenko odgovoril: «Skoraj vse se tiče razorožitve.»

Japonska industrija proizvaja petkrat več kot pred vojno

Ko se bodo ta mesec sestali v Tokiu s svojimi ameriškimi kolegi, bodo japonski ministri nedvomno načeli probleme v zvezi z izvozom ameriškega kapitala na Japonsko. Japonski gospodarski čudež je namreč v mnogočem temeljil na izkoriščanju tujih, predvsem ameriških kreditov in pa neposrednih investicij. V dvanajstih letih od leta 1950 do leta 1962 so v japonsko gospodarstvo «injicirali» od zunaj okrog 19 milijard dolarjev, od tega 90 odstotkov iz ZDA. Z uvozom kapitala so krili kronični zunanjetrgovinski primanjkljaj.

Zdaj nameravajo ZDA kot nasprotni ukrep nenehnemu zmanjševanju zlatih rezerv in omajanemu položaju dolarja obdavčiti nabave tujih vrednostnih papirjev. Ta ukrep so sprejeli v trenutku, ko je na Japonskem navzlic visoki ravni gospodarske ekspanzije (proizvodnja v tretji četrtini preteklega leta se je povečala za 11,9 odst. v primeri s prejšnjim letom), uvoz pomembno presegel izvoz, tako da je Japonska zaključila leto 1963 s 123 milijoni dolarjev primanjkljaja. Navzlic poostrenemu varčevanju, ki ga je uveljavila japonska vlada, pričakujejo letos še nadaljnje naraščanje primanjkljaja, ki naj bi dosegel 150 milijonov dolarjev. Ker pa so ZDA glavni trgovinski partner Japonske, se za temi številkami skrivajo globlji problemi odnosov med vplivnimi gospodarskimi skupinami obeh držav.

Takoj po drugi svetovni vojni so ameriške okupacijske oblasti razglasile za enega izmed svojih ciljev «demokratizacijo» ekonomskih institucij celo «če bi to resno škodovalo rekonstrukciji industrije zavoljo pomanjkanja zmožnega vodstva», kot je izjavil januarja 1947 general Mac Arthur. Po ameriškem zgledu so sprejeli zakone zoper monopole, razen tega pa so razformirali gigantske koncerne Micui, Micubiši, Jasudo in Sumitomo, ki so nadzirali 40 odst. državnega bogastva in bili simbolj japonskega imperializma. Sindikati, katerim so priznali številne pravice, vključno tudi pravico do stavk, bi morali postati protiutež kapitala.

Vendar pa ta politika liberalno-demokratskih reform ni bila dolgotrajna niti ne dogledna, saj skoraj ni orizadela bančnega kapitala. Hladna vojna, razglasitev LR Kitajske, korejska vojna in splošna ofenziva konservativnih sil so ustvarile drugačno ozračje, ki je bilo ugodno za ponovno oživitev japonskega velekapitala. Ameriške vojaške enote na Koreji in na Daljnem vzhodu so zahtevale niter razvoj japonskih veleindustrijskih podjetij ter črpanje izkušenj pri japonski vojaški industriji iz časov druge svetovne vojne. V očeh ZDA je Japonska postala pomembna ne le s stališča vojaškega potenciala v preusmerjanju sil v hladni vojni, temveč tudi kot zaveznik v Aziji, ki so jo vzvalovila močna osvobodilna gibanja. «Na Japonskem je položaj konfuzen... Če bi Japonci vzpostavili red, bi lahko prevzeli vodstvo in vpliv v Aziji, kar bi pozdravili,» je izjavil Dulles le sedem let po koncu vojne.

Vsa ta dejstva kot tudi interes ameriškega kapitala, da bi investiral v japonsko gospodarstvo, ki so mu bila bolj po volji večja podjetja, so oslabili ukrepe proti monopolom. Če je bilo leta 1942 v podjetjih, ki so zaposlovala več kot tisoč delavcev, 32,5 odst. delovne sile, potem je je bilo leta 1947 17,9 odst., že leta 1952 pa je bil ta odstotek enak vojnemu stanju, razen tega pa je nenehno naraščal. Deset največjih družb v sieherni industrijski panogi je že leta 1955 nadziralo vso proizvodnjo elektrogospodarstva, aluminija, stekla, proizvodnjo lokomotiv. Te družbe so bile z več kot 90 odst. udeležene v proizvodnji jekla, koles, avtomobilov, umetnih vlaken itd.. Hkrati s tem procesom naraščajo tudi investicije tujega kapitala. Neposredne ameriške investicije, ki so znašale leta 1950 samo 19 milijonov dolarjev, so lani narasle na 3,1 milijarde. Investicije so koncentrirane predvsem v industriji nafte, v elektroindustriji in strojegradnji, v industriji stekla itd.

Razen tega prepletanja ameriškega in japonskega kapitala v nekaterih industrijskih panogah dajejo japonskemu gospodarstvu poglavitni pečat štirje stari industrijsko bančni velikani na čelu s Micubiši, katerim se je pridružila tudi finančna skupina Sibudzava. Že leta 1956 je teh pet skupin nadziralo 45 odst. kapitala, registriranega na tokijski borzi. Največja izmed njih — skupina Micubiši ki je nekdaj prevladovala v pomorstvu, težki industriji in bančništvu — združuje zdaj 56 družb s skupnim kapitalom 230 milijonov dolarjev. Skupina Micui (nekdaj bančništvo, trgovina, rudarstvo, tekstilna industrija) nadzira zdaj 49 firm s kapitalom kakih 200 milijonov dolarjev.

V nasprotju s prejšnjimi časi vodijo te skupine zdaj komercialne banke namesto matičnih kompanij. Zaradi neprijetnih spominov in spremenjenega družbenega ozračja mora velekapital voditi precej previdnejšo politiko. Prevzel je celotni ameriški arsenal, kako kultivirati «javne odnose», oziroma kako si pridobiti naklonjenost milijonov bralcev velikih časopisov in gledalcev televizijskih in filmskih programov. Zakon proti trustom je formalno še vedno v veljavi zavoljo česar so si bile te skupine prisiljene izpopolniti tehniko medsebojnega neformalnega dogovarjanja in gentlemanskih sporazumov v uglajenem vzdušju prikupnih japonskih hiš, v letoviščih, supermodernih holih in restavracijah zahodnega tipa. Ob vsem tem se je zaradi tehnoloških sprememb v svetovnem gospodarstvu relativno zmanjšala vloga jeklarske industrije, vtem ko se je povečala pomembnost kamične industrije, nafte, elektronike, strojegradnje itd. Če pripadamo temu še to, da je med modernizacijo japonskega gospodarstva težka industrija v celoti še bolj izpodrinila tradicionalno tekst. industrijo, je jasno, da je prišlo do sprememb v strukturi in pregrupaciji podjetij. Tako se je skupina Micubiši zlasti osredotočila na kemično industrijo, pri tem pa je izkoristila številne ameriške patente.

Vsa navedena dejstva so del ozadja izredno dinamičnega vzpona japonskega gospodarstva in zlasti industrije, ki je v zadnjih sedmin letih dosegla 16,5-odstotno povprečno letno stopnjo povečanja, med tem ko je le-ta v ZDA znašala 2,9 odst., v Zvezni republiki Nemčiji pa 6,5 odst. Japonsko gospodarstvo je skoraj petkrat preseglo svojo predvojno raven in zdaj proizvaja okoli 5 odst. industrijske proizvodnje kapitalističnih držav (kakor Francija).

Vse doslej se je ZDA zmeraj posrečilo, da so ohranile močan vpliv na aktivnost japonskih gospodarskih velikanov. Velika udeležba ZDA v trgovinski bilanci Japonske (okrog 20 odst. japonskega izvoza in 40 odst. uvoza) je v mnogočem pomagalo odvračati Japonsko od pomembne trgovinske menjave ter še od drugih stikov z njenimi zahodnimi sosedi — LR Kitajsko, Sovjetsko zvezo in LDR Korejo. Na Japonskem izvajajo pritisk, da ne bi dajala dolgoročnih kreditov za blago, ki bi ga nabavile te države.

Vendar pa vse kaže, da takšen nenaraven položaj ne bo dolgo trajal. Okrepljeno japonsko gospodarstvo išče svoja nekdanja tradicionalna tržišča. Nikakršen čudež ni, da so največji japonski časopisi z odobravanjem sprejeli vest o vzpostavitvi diplomatskih odnosov med Francijo in LR Kitajsko in zahtevali, naj tudi Japonska napravi sklepe ob tem. V isto smer silijo Japonsko tudi tiste skupine v ZDA, ki vztrajajo pri uvedbi protekcionističnih in diskriminacijskih ukrepov zoper ceneno japonsko blago, predvsem tekstil. Tu so končno tudi vplivni levičarski krogi v Japonski, ki napadajo politiko ponovne oborožitve in vojaško-političnega povezovanja z ZDA.

Najstarejši in najmlajša na festivalu v Sanremu. Američan Frankie Laine in štestnastletna italijanska pevka Gigliola Cinquetti

ZA FINALE V SANREMU

Izpadli so Milva, Villa, Tony Renis Peter Kraus...

SANREMO, 31. — *Za finale na festivalu so izbrane popevke (po abecednem redu): Che me ne importa a me (pela sta Modugno in Frankie Laine), Come potrei dimenticarti (Tony Dallara — Ben King), Ieri ho incontrato mia madre (Gino Paoli — Antonio Prieto), La prima che incontro (Fabrizio Ferretti — Fraternity brothers), Motivo d'amore (Pino Donaggio — Frankie Avalon), Non ho la età per amarti (Gigliola Cinquetti — Patricia Carli), Ogni volta (Robi Fer — Paul Anka), Quando vedrai la mia ragazza (Little Tony — Gene Pitney), Sabato sera (Bruno Filippini — Fraternity brothers), Stasera no, no, no (Remo Germani — April Stevens), Una lacrima sul viso (Bobby Solo — Frankie Laine), Un bacio piccolissimo (Robertino — Bobby Rydell).*

WASHINGTON, 31. — Ameriško obrambno ministrstvo je prepovedalo od danes dalje brezplačno razdeljevanje cigaret v vojaških bolnišnicah.

NOVE GROZOTE PRIHAJAJO NA DAN NA PROCESU V FRANKFURTU

Po lastnem priznanju je Klehr z injekcijami usmrtil do 300 oseb

Drugi obtoženec je bil pri moriji otrok udeležen «le kot gledalec» ali je izročal steklenico s karbolno kislino, ki so jo injicirali naravnost v srce

FRANKFURT, 31. — Bivši zdravnik v koncentracijskem taborišču Auschwitzu Josef Klehr, ki ga je sodišče v Frankfurtu danes ponovno zaslišalo, je zatrdil, da ni nikoli moril «arijskih» jetnikov z injekcijami nekega določenega strupa, injiciranega v srce, temveč je na ta način spravljal na drugi svet «samo Žide».

Klehr, ki je včeraj z največjo ravnodušnostjo priznal, da je na ta način umoril 250 do 300 jetnikov, je danes izgubil oblast nad seboj, ko ga je predsednik sodišča Hans Hofmayer spomnil, da obstaja proti njemu tudi obtožba, da je zagnal na grmado neko židovsko ženo in njeno hčer, ki se nista hoteli ločiti, da bi bili umorjeni vsaka posebej. S hripavim glasom je Klehr vzkliknil: «To ni mogoče. V tistem času sem bil kilometre daleč. Gotovo se nisem vrnil v Auschwitz, da bi metal ženske v ogenj».

Na današnji razpravi je bil zaslišan tudi naslednik Klehra v Auschwitzu, bivši podčastnik SS Herbert Scherpe, ki ima sedaj 55 let. Opisal je, kako sta smrtne injekcije karbolne kisline dajala dva «zanesljiva» jetnika, Schwarz in Weiss. (Ali so prav iskali tak par?) Po injekciji direktno v srce je bila smrt le še vprašanje nekaj sekund.

Scherpe je pripovedoval o primeru, pri katerem je bilo dvajset ali trideset dečkov v starosti od 13 do 14 let pokončanih z injiciranjem; on pa pri tej moriji ni sodeloval temveč je bil samo gledalec. Zanikal je tudi obtožbo, da bi sodeloval pri usmrtitvi 190 poljskih dečkov, čeprav je pri tej priložnosti izročil po navodilih steklenico karbolne kisline nekemu «zanesljivemu» jetniku. Scherpe je še poudaril, da ni imel nikoli opravka z otroki v taborišču in da ni nikoli nobenega umoril. Po njegovem mnenju ti otroci niso imeli nobenega pojma o tem, kaj se dogaja. Dejal je še, da so bili vsi jetniki, ki so bili izbrani, da jih umorijo, zelo šibki, toda po njegovem mnenju bi lahko spet pridobili moč in zdravje s primerno hrano.

BONN, 31. — Visok funkcionar v notranjem ministrstvu, vladni svetnik Edwald Peters je bil aretiran, ker obstaja sum, da je v pretekli vojni sodeloval pri množičnih usmrtitvah Židov v južni Rusiji.

Peters, ki je opravljal svojo nalogo v zvezni varnostni službi, je začasno suspendiran, dokler se ne razčisti vprašanje njegove krivde.

Prof. Morelli iz Trsta v komisiji za Vajont

BELLUNO, 31. — Republiška prokura iz Belluna je imenovala komisijo izvedencev za strokovna mnenja iz geologije in hidravlike v zvezi z nesrečo v Vajontu. V tej komisiji je Carlo Morelli, redni profesor za uporabno geofiziko na tržaški univerzi. Ostali člani te komisije so: poslanec prof. Michele Gortani, Ardito Desio, redni profesor geologije na univerzi v Milanu, Joss Cadisch, redni profesor geologije v Bernu in Bruno Gentilini, redni profesor za hidravliko na politehniki v Turinu.

Komisija se bo prvič sestala jutri v Bellunu.

Umetno pridelovanje povrtnin v SZ

KIJEV, 31. — «Sovjetska zveza lahko postavi okrog svojih velikih mest mogočne naprave za pridelavo povrtnin». Tako je izjavil Hruščov, ki je včeraj obiskal eno izmed prvih takih naprav pri Kijevu. Gre za obširen sistem toplih gred, ki se razprostirajo na površini 76.000 kvadratnih metrov. Korenine rastlin so v neki redilni raztopini, ki se zamenjuje z avtomatičnim mehaničnim sistemom.

Priprave za karneval v Rio de Janeiru

RIO DE JANEIRO, 31. — Okrog 30.000 turistov pričakujejo v Rio de Janeiru za čas karnevala. Ker so mestni hoteli že zasedeni, računajo, da bo moralo kakih 5000 oseb spati na ladjah, ki jih bodo pripeljale v Brazilijo. Medtem se Rio pripravlja na svoj letni praznik. Na tribunah, pripravljenih na Avenida Presidente Vargas, po kateri bo šel sprevod alegoričnih voz in plesalcev, bo mesta za 80,00 oseb.

Hude poplave v severni Afriki

RABAT, 31. V Severni Afriki so hude poplave. V Maroku je zgubilo življenje 77 oseb, v Alžiriji pa 6, medtem ko je 19 izgubljenih. V pokrajini El Golea je več kot tisoč oseb brez strehe. Materialna škoda v Maroku znaša tri milijarde maroških frankov.

Ni bilo bombe

TURIN, 31. — Po telefonu je nekdo anonimno opozoril policijo, da bo opoldne v turinski borzni palači eksplodirala neka bomba. Takoj se je začela preiskava, ki pa ni dovedla do kakega rezultata. Delo na borzi je bilo za nekaj časa prekinjeno, toda ob 12.10 se je že spet redno nadaljevalo. Velika večina navzočih sploh ni zapustila palače.

MOSKVA, 31. — Vladimir Ionesyan, imenovan «moskovska pošast», sicer pa avtor glasbenih komedij, je bil obsojen na smrt s streljanjem, ker je ubil tri dečke in dve ženski. Njegova tovarišica Elevtina Dimitrijeva pa je bila obsojena na 15 let prisilnega dela.

ISTANBUL, 31. — Policija je našla 84 kilogramov morfija v štirih zabojih, ki so bili že pripravljeni, da jih odpošljejo. Preiskava je bila na neki ladji v Bosforu. Aretirali so tri Turke, od katerih se je eden pripravljal, da danes poleti v Rim.

Kako daleč sodelovanje med SFIO in KPF

Francoska socialistična stranka SFIO bo imela 1. in 2. februarja kongres, ki bo določil, kako daleč bo šlo sodelovanje med socialisti in komunisti v boju proti tistemu, kar oboji imenujejo «osebni režim» generala de Gaulla. V SFIO sta se izoblikovali, kot kaže, dve struji: ena, z marsejskim županom in možnim protikandidatom na predsedniških volitvah Gastonom Defferrom, ki se zavzema za obnovitev francoske levice in učinkovit predsedniški režim; druga z Guyem Molletom pa se zavzema za obnovitev parlamentarne demokracije s predsednikom kot reprezentativno osebnostjo.

Okvire za sodelovanje med SFIO in KPF je določil že 54. kongres SFIO junija 1963. Ta je ostro začrtal mejo med «skupnimi defenzivnimi akcijami komunistov in socialistov proti skupni nevarnosti» in med sodelovanjem obeh strank na podlagi «političnega sporazuma».

O teh problemih je takorekoč na predvečer kongresa začel razpravo Guy Mollet v članku «Komunisti in mi».

Ugodno je ocenil tako imenovane skupne defenzivne akcije. Skupaj s komunisti so socialisti vodili paralelno akcijo, ko je bil ogrožen laični značaj šol, in to pod okriljem Nacionalnega komiteja za laično akcijo. Prav tako so socialisti, komunisti in tudi katoliki, skratka vsi ljudje dobre volje in vseh pogledov na svet sodelovali v boju proti mobilizaciji stavkajočih rudarjev. Enotni so bili tudi v trenutku, ko je padla odločitev o ustanovitvi, nacionalne atomske sile, ker je to imelo za posledico razširjanje jedrskega orožja. Skupaj so se uprli tudi ustanovitvi Evropske obrambne skupnosti, kar je takrat pomenilo obnovo nemške armade. Skupaj se še zmeraj borijo in so se pripravljeni boriti proti nevarnostim, ki ogrožajo mir.

Ko napravi Guy Mollet takšno pozitivno bilanco, pa pravi, da bodo francoski socialisti sprejeli «skupne defenzivne akcije zmeraj, ko bo ena od naših svoboščin ogrožena.»

Ko pa Guy Mollet razpravlja o skupnih akcijah s komunistično partijo, ki bi imele za podlago političen sporazum, in ne bi šlo več za defenzivne ampak za ofenzivne akcije, pa ima znane načelne zadržke. Sklicuje se na prejšnji kongres, ki je ugotovil, da pogoji za nek skupen program niso izpolnjeni.

Med drugim navaja naslednje razloge: «Mi smo socialisti in vemo, da se bo delavski razred moral združiti, če želi preobraziti ekonomsko strukturo naše dežele. Toda mi smo, zato, ker smo socialisti in demokrati, proti temu, da bi se za ceno ekonomske osvoboditve odrekli političnim svoboščinam. Končno, mi smo Francozi in najprej seveda mislimo na preobrazbo naše države in je nimamo namena žrtvovati nekim možnostim posnemanja ureditve, ki se je uveljavila nekje na vzhodu.»

Ob vsem tem se pa Guy Mollet zaveda, kakšno izredno priložnost pomeni za reakcijo razbitost delavskih vrst. Vztraja pa na odklonilnem stališču, ker sodi, da so razlogi za to fundamentalne narave. Ker pa to vse ni dovolj znano francoski javnosti, naj bi na kongresu predočili tisto, kar je bistveno za razlike «med boljševizmom in demokratičnim socializmom.»

Helle Virkner, to pot v vlogi trapezistke v filmu «Dragi sorodniki». Drugače pa je ta 38-letna gledališka in filmska igralka večkrat fotografirana v vse drugačnem okolju: poleg danskega ministrskega predsednika Otta Karga, s katerim je poročena (v svojem tretjem zakonu)

Kriminal, ki je - «znanost in umetnost»

MOSKVA, 31. — Sovjetska satirična revija «Krokodil» poroča, da je policija odkrila v Hmelnickem v Zahodni Ukrajini druge tri «skrivne» milijonarje. To so osebe, ki krepko obogatijo na razne nedovoljene načine.

Eden izmed aretiranih, S. Kuris, je vodil tolpo valutnih špekulantov, ki so z zamenjavanjem dolarjev v rublje v kratkem času zaslužili 700.000 rubljev (skoraj pol milijarde lir). Drugi aretiranec Y. Poizner je zaslužil približno pol milijona lir na leto v zadnjih štirinajstih letih s tem, da je slive za odpad «polakiral» z nekim sirupom ter jih potem prodajal kot prvovrstno blago. Razen tega, trdi «Krokodil», je mnogo zaslužil pri tehtanju v živilski trgovini, ki jo je vodil. Tretji aretiranec, ravnatelj neke trgovine za oblačila in obutev Y. Gurtovenko, pa je vodil tolpo, ki je državi izmaknila na tisoče metrov blaga ter na tone bombaža in usnja. «Krokodil» poudarja, da so trije aretiranci in njihovi pomagači znali delati tako spretno, da so šli brez težav mimo 30 inšpekcij visokih funkcionarjev. To pa je že — znanost in umetnost.

Hiter rop za 150 milijonov

CHICAGO, 31. — Se prej kot v eni minuti so včeraj zvečer v neki draguljarni v Chicagu ukradli za 250.000 dolarjev (več kot 150 milijonov lir) diamantov. «Dva moška, je izjavil lastnik, sta vstopila, potegnila pistole ter povedala, da gre za tatvino. Eden od njiju je vzel diamante, zaponke in prstane, ki so bili v izložbi. Nato sta oba odšla v avto, kjer jih je čakal tretji moški. V trgovini sta bila dva klienta, toda nihče se ni ganil vse se je zgodilo zelo hitro».

PIOMBINO, 31. — Danes so izročili koristnikom 120 stanovanj, ki jih je za svoje uslužbence zgradil Italsider. Gre za dve veliki poslopji s centralno kurjavo in drugimi koristnimi pritiklinami. Vsaka družina ima tudi na razpolago box za avto. Za otroške igre je določen teren ob obeh zgradbah.

knjige gledališče film glasba slikarstvo

Protest znanstvenikov ob zaplembi «Zgodovine salojske republike»

Številni univerzitetni profesorji ter zgodovinarji so napisali protestno pismo zaradi zaplembe Deakinove «Zgodovine salojske republike». Zaplembo je odredil, kot je znano, pretor iz Padove. «Podpisani profesorji in zgodovinarji, je rečeno v pismu, protestirajo proti zaplembi Deakinovega dela «Zgodovina salojske republike», do katere je prišlo na zahtevo bivšega generallajtnanta fašistične milice ter salojskega prefekta v Parmi Uga Leonardija, ki se je čutil oškodovan, ker je bil vključen med člane posebnega sodišča, ki je sodilo Ciana ter druge člane Velikega sveta. Predvsem opozarjamo, da Deakin na tistem mestu, ki je povzročilo zaplembo, osvetljujoč kriterije, po katerih so bili izbrani sodniki omenjenega sodišča, objavlja telegram nemškega veleposlanika Rahna, v katerem se navajajo imena kandidatov in ne članov za posebno sodišče.» Na koncu je rečeno v pismu: «Iskanje resnice o bližnji preteklosti, ki zadeva našo deželo in Evropo, ne sme biti ovirano zaradi občutljivosti posameznikov, ki so v tistih tragičnih razmerah prevzemali vsekakor zelo hude odgovornosti.» Pismo so podpisali: Marino Berengo, Luigi Bulferetti, Franco Catalano, Enzo Collotti, Vittorio De Caprariis, Renzo De Felice, Franco Della Peruta, Furio Diaz, Alessandro Galante Garrone, Aldo Garosci, Arturo Carlo Jemolo, Gastona Manacorda, Carlo Pischedda, Rosario Romeo, Giuseppe Rossini, Luigi Salvatorelli, Paolo Serini, Giuseppe Talamo, Nino Valeri, Leo Variani, Ferdinando Vegas in Franco Venturi.

Visok jubilej Vike Podgorske

Danes bo slavila prvakinja Drame Hrvaškega narodnega gledališča in ena izmed naših največjih gledaliških umetnic Vika Podgorska 45-letnico nastopanja in delovanja na jugoslovanskih odrih. Zvečer bo JRTV iz zagrebškega studia prenašala Eruckner jevo dramo «Elizabeta Angleška» s slavljenko v naslovni vlogi.

V Vidmu priprave za bienalo poleti

VIDEM, 31. — *V Vidmu se je sestal posvetovalni odbor za drugo bienalo stare umetnosti, ki bo prirejena v Vidmu prihodnje poletje. Na razstavi bodo dela furlanskih mojstrov iz 17. stoletja Bombellija in Carnea. Odbor, v katerem so profesorji Giuseppe Fiocco iz Padove, Antonio Morassi iz Milana ter Rodolfo Pallucchini in Pietro Zampetti iz Benetk, je pregledal material obeh mojstrov, ki so ga našli v Vidmu, raznih italijanskih krajih in v inozemstvu.*

Danes pogreb igralca Alana Ladda

Alan Ladd, ki ga je njegov sluga našel mrtvega na postelji v njegovem stanovanju v Palm Springsu, je imel 51 let. Bil je najprej športnik in prvak v plavanju, nato je postal časnikar in potem filmski igralec. Precej bučno se je uveljavil leta 1942 v filmu «This gun for hire». V številnih filmih, ki jih je igral, so mu bile med drugimi partnerice tudi Marisa Pavan, Rossana Podesta in Sophia Loren. Njegov pogreb bo danes.

Makedonska filharmonija na veliki turneji

V četrtek zvečer je bil v Beogradu prvi koncert makedonske filharmonije v okviru njene velike evropske turneje. Iz Beograda so Makedonci odpotovali v Sofijo, zatem pa bodo v desetih dneh obiskali šest držav in nastopili pred koncertnim občinstvom Budimpešte, Lodža, Varšave, Prage, Leipziga, Berlina itd. Vsem koncertom bo dirigiral svetovno znani glasbenik Igor Markevitch, ki se je odrekel honorarju in ki je tudi iniciator turneje skopskih glasbenikov.

V nemški Švici nočejo umetnikov iz SZ

V Švici je imel zbor Rdeče armade velik uspeh pri svojem nastopu v Ženevi, tako da so organizatorji sklenili koncert ponoviti. Vse drugače pa je v nemškem delu Švice, ki je na splošno v kulturnem pogledu mnogo bolj nazadnjaški. Nič ne pomaga, če vladne oblasti v Bernu dovolijo prihod sovjetskih gostov v Švico — posamezni kantoni, ki so precej avtonomni, prepovedo nastop na svojem ozemlju. Za te ljudi je vse propaganda — ne samo koncert zbora Rdeče armade temveč tudi balet ali pa violinski koncert. Tako je kanton Zurich že nasprotoval koncertu violinista Oistracha. Ta kanton je sedaj svoje odklonilno stališče zavzel tudi do omenjenega zbora. Da bi protestiral proti nastopu sovjetskega zbora je neki polkovnik celo podal ostavko na svoj položaj z bedasto «utemeljitvijo»: «Ogorčen sem: izdati vstopni vizum ruskemu zboru, pomeni sprejeti komunistično ideologijo. V znak protesta podajam ostavko».

Elvis Presley poklonil «Potomac» v dobrodelne namene

LONG BEACH (Kalifornija), 31. — *Pevec Elvis Presley je včeraj kupil za 55.000 dolarjev (okrog 34 milijonov lir) jahto «Potomac», ki je bila last pokojnega predsednika Franklina D. Roosewelta ter jo poklonil ustanovi «The March of Dimes», dobrodelni ustanovi, ki jo je ustanovil Roosewelt v pomoč poliomielitičnim. Presleyev agent Tom Parker, ki se je ukvarjal s kupčijo, je izjavil: «Elvis je mnenja, da lahko jahta predstavlja znaten vir za darila v spomin pokojnih predsednikov Roosewelta in Kennedyja». Jahta «Potomac», ki je dolga kakih 50 metrov, je bila zgrajena leta 1934 kot motorni izvidniški čoln obalne straže, toda že naslednje leto so jo spremenili v predsedniško jahto. Na «Potomacu» so bile proglašene «štiri temeljne svoboščine» in tam je bila tudi sestavljena atlantska listina.*

***

«Sladka Irma» je film, ki je dosegel najvišje vstopnine v vsej zgodovini filma. V 27 tednih vrtenja v ZDA so inkasirali 9.500.000 dolarjev (skoraj šest milijard lir). Računajo, da bodo za ta film nabrali 12 milijonov vstopnine v ZDA in 18 milijonov na vsem svetu.

Jannis G. Sfakaniakis: OGNJIŠČE

Ob novem romanu grškega pisatelja Jannisa Sfakaniakisa «Ognjišče», ki je v slovenskem prevodu pravkar izšel pri založbi Obzorja, nehote primerjamo grške razmere z našimi. Grki so majhen narod. In tako je tudi njihova moderna književnost v svetu malo znana in si najbrže s težavo utira pot vanj. Pisatelj Sfakaniakis, mimogrede povedano, npr. sam prevaja svoja dela v francoščino. Zato je toliko večja zasluga tistih, ki obvladajo jezik malega naroda in se lotevajo prevajanja leposlovnih del iz takih jezikov. Prav na takih redkih posameznikih je mogoče graditi most v svet in mu posredovati lastne duhovne dobrine. Da je edino tako pot uspešna, dokazuje tudi primer Marijana Tavčarja, ki je naš edini prevajalec iz novogrškega jezika in s tem posredovalec moderne grške književnosti. Ta je kot eden redkih poznavalcev novogrščine prevedel že več del sodobnih grških pisateljev (Kazantsakis, Sfakaniakis, Kasdaglis), ki so jih v zadnjem času izdali v Sloveniji in si tako že s svojim dosedanjim delom pridobili dovolj zaslug za posredovanje novogrške književnosti Slovencem. Pri tem pa gre priznanje tudi založbi, ki uvršča ta sorazmeroma malo znana in zato manj popularna dela v svoj program.

Izid romana «Ognjišče» v slovenskem prevodu je vsekakor pomemben predvsem zaradi tega, ker smo z njim spoznali še eno delo sodobne grške književnosti. Manj pomemben pa je po svoji umetniški moči, čeprav gre sicer za delo z močno idejno noto. Pisatelj Sfakaniakis, ki je danes v Grčiji med najbolj znanimi pisatelji, pa sicer tudi pri nas ni docela neznan. Pred dobrimi tremi leti smo dobili njegov roman «Gospodar na Vatternu» v slovenskem prevodu. Medtem ko je v njem segel v podeželsko kmečki svet, pa je v romanu «Ognjišče» prikazal s kritično analizo životarjenje mladih grških intelektualcev v današnji Grčiji. Sploh se pisatelj loteva predvsem sodobne problematike in z močno kritično noto in deloma tudi s stališča naprednih idej obravnava svet okoli sebe. V romanu «Ognjišče» prikazuje tragično usodo mladega grškega pisatelja, ki nosi očitno močne avtobiografske avtorjeve poteze. Ta mladi mož pride s podeželja v Atene, poln upov in želja, da bi dosegel realizacijo svojega filmskega scenarija. Seveda tega ne doseže, ker mu scenarij tako rekoč ukradejo, pri čemer postane pisatelj sam žrtev zahrbtnih spletk, dokler se ne znajde v ječi.

Ta ostra kritika razmer v kapitalističnem sistemu današnje Grčije je seveda prikazana originalno. Pisatelj, ki je sicer neke vrste poetičen, psihološki realist, ima svoj slog. V svoji pripovedi preskakuje od dogodka do dogodka in pri azuje nenavadne okoliščine, posebne človeške like iz dna in vrhov velemesta. Pri tem je njegovo izražanje skopo. Z nenavadno tvorbo stavkov, skuša ustvariti dinamičnost in neko posebno, melanholično vzdušje. Vendar pa nas njegova pripoved, čeprav je sicer prepričljiva kritika moralnih in družbenih protislovij sodobne Grčije, ne ogreje. Morda nas razumsko sicer prepriča, manjka pa ji tiste umetniške moči, ki bralca prevzame in pretrese.

Glede na vse povedano lahko označimo Sfakaniakisa kot pisatelja, ki z analitično-kritično noto obravnava sodobno problematiko Grčije. Kot je sicer pri obravnavanju motivike in pripovednem, nekakem neorealističnem stilu samosvoj, pa nas vsaj v «Ognjišču» ne ogreje. Tako je ta roman bolj zanimiv zaradi spoznavanja sodobnih literarnih prizadevanj Grčije in njenih problemov kot pa literarno delo samo, čeprav mu tudi kot družbeno kritičnemu delu ni odrekati vrednot.

Sl. Ru.

KAJ JE V TV ODDAJI POVEDAL MINISTER FRANZ OLAH

Vohuni in nacistični agenti v avstrijskem notranjem ministrstvu

Policija, ki nadzoruje na tisoče oseb, celo v njihovem privatnem družinskem življenju - Poročila, polna laži in žaljivih obrekovanj - Pod nadzorstvom župana Dunaja in Linza ter cerkveni dostojanstveniki

Po končani vojni je svet za kratek čas mislil, da je fašizem, ki jo je bil povzročil in z njo vred tudi vse gorje, da je fašizem s svojim vojaškim porazom bil za vselej izkoreninjen. V resnici so bile njegove korenine močneje razraščene v miselnosti onih, ki so ga za svoje posebne interese omogočili, posebno tam, kjer so v Evropi zanj obstajala najpodlnejša tla — v Nemčiji in Avstriji. Na tisoče je tu še ostalo najhujših vojnih zločincev — esesovcev, gestapovcev, poklicnih morilcev iz koncentracijskih taborišč itd. — nekaznovanih. Pod tujimi imeni, eni bolj, drugi manj prikrito, številni pa povsem javno, so se po vojni začeli vključevati v novo življenje, ne da bi pri tem pozabljali, kdo so in kaj so bili. Mnogi so zavzeli celo visoka odgovorna mesta v javnem življenju, a med seboj so ostali povezani s skupno preteklostjo, s svojo nostalgijo po stari bojni slavi «velike Nemčije», s svojimi zločinskimi težnjami, da bi se vse to še enkrat povrnilo. Demokratična svetovna javnost pa je zaman vztrajno opozarjala današnje odgovorne predstavnike, predvsem v Zahodni Nemčiji, na stalno nevarnost povampirjenja nacizma, na duha revanše, ki so ga bivši Hitlerjevi bojevniki in nosilci železnih križcev, iz dneva v dan bolj nesramno in javno ponovno začeli širiti med nemškimi ljudmi. A še prav posebno je stari Adenauer menil, da je nadvse primerno, če se obkroži s svetovalci, v katerih nacistične zasluge ni bilo moč dvomiti. Tako se, torej, tu še naprej ohranja kontinuiteta osvajalskega duha tevtonskih vitezov, zločinske nadutosti pruskih junkerjev, Viljemovega velikonemštva in Hitlerjevega rasizma.

Zahodna Nemčija pa je tudi brlog in zatočišče številnih drugih zločincev, fašistov z vsega sveta, predvsem ustašev, ki so nemoteno tu že bili storili vrsto zločinov, med njimi onega, ko so umorili nameščenca jugoslovanskega konzulata v Muenchnu.

Ne gre podcenjevati pojavov neonacizma in neofašizma. Povsod so še opazni, in ne samo v Zahodni Nemčiji in v Italiji, marveč tudi drugje, da ne omenjamo Španije in Portugalske, kjer je fašizem še na oblasti. A prav te dni je v Avstriji, deželi, kjer se je bil nacizem nekoč razbohotil malone prav tako kot v Nemčiji, visoka vladna osebnost podala izjavo, ki potrjuje, kar smo prej bili trdili, da je namreč nevarnost nacistično-fašistične Nemeze še vedno upoštevanja vredna.

«Tretji človek» se še vedno potika po Dunaju. Tako je pred kratkim izjavil na avstrijski televiziji človek, ki je — kar zadeva vohunsko in tajno službo nasploh — v Avstriji bržkone bolje informiran od vseh. Gre za Franza Olaha, avstrijskega ministra za notranje zadeve. Na ogromno presenečenje vseh televizijskih gledalcev, ki so pred dnevi prisostvovali avstrijski televizijski oddaji, je minister enostavno napadel eno od ustanov, ki sodi prav v njegov delokrog, namreč državno policijo, in jo obtožil, da vohuni in nadzoruje življenje tisočev državljanov, kot v kaki diktatorski državi, pri čemer so njeni organi na račun posameznikov bili napisali na tisoče izmišljenih in žaljivih tajnih poročil.

Bilo je skoraj neverjetno to, kar je bil minister povedal, ko je obenem, kot najvišji predstojnik policije, napadel svoje lastne ljudi. In vendar ni moglo biti o tem nobenega dvoma Olah je sedel pred televizijsko kamero vesel, pred njim pa so na mizi ležali ogromni fascikli tajnih poročil, ki jih je po skoraj letu dni raziskovanja sam iztaknil v oklepnih blagajnah in sefih «njegove» državne policije. Pa ni šlo za stara poročila, zbrana v času Dollfussove vlade, ali v času nacistične, oziroma štirismranske okupacije marveč za poročila, ki so bila sestavljena od leta 1945 naprej, ko so avstrijsko notranje ministrstvo vodili socialisti, t.j. Olahovi strankarski tovariši. Ti — je rekel Olah — se niso zavedali, kaj se dogaja okrog njih, zaradi tega, ker je državna policija bila nadzorovana od ostega nasprotnika socialistov, ki je danes najtesneje povezan z Ljudsko stranko (t.j. stranko avstrijskih krščanskih demokratov).

Ob tej priliki je minister presenečenim gledalcem pokazal tudi fascikle ki jih je prinesel s seboj in je z njihovo pomočjo lahko dokazal, da sta med tisoči oseb, ki so bile nadzorovane ne samo pri svojem delu, marveč tudi v njihovem intimnem družinskem življenju bila tudi župana Dunaja in Linza, ki sta v tajnih poročilih močno obrekovana, kot tudi prelat Fried, ustanova Katoliške akcije, kurijska tiskovna centrala «Kathpress» (storej katoliška cerkev», je rekel Olah) itd Dve obsežni poročili z napisom «tajno» sta bili sestavljeni na račun dveh bivših ministrov za notranje zadeve, Olanovih predhodnikov, Oskarja Helmerja in Josepha Afritscha.

V zvezi s prvim je v poročilu rečeno, da je izkoriščal svoj položaj v prid osebnih interesov, glede drugega pa, da je za vsoto 23 tisoč šilingov (550 tisoč lir) omogočil nekaterim židom, da so dobili potni list. Med nadzorovanimi je bil tudi Olah sam, kot tudi svak kanclerja Gorbacha, ki se sploh ne ukvarja s politiko. Olah je ob priliki te svoje senzacionalne izjave na avstrijski televiziji, tudi obljubil, da bo vsa ta tajna poročila dal na razpolago tisku.

Z ogorčenim glasom je Olah pristavil, da bi vse te «svinjarije», dediščina dveh diktatur, morale enkrat prenehati. On sam je dejansko tudi že sprejel nekatere ukrepe, na osnovi katerih so bili številni funkcionarji državne policije premeščeni (pri čemer brškone ni bil slučaj, da ti niso pripadali samo nasprotni Ljudski stranki), kar pa je povzročilo ogromno razburjenje in je s tem bila ponovno izložena nevarnosti že tako in od nekdaj ne prav stabilna vladna koalicija. V resnici pa bi morebitna nadaljnja čistka v vrstah policije — sodeč vsaj po izjavah oseb, ki se v to spoznajo — bila zelo težavna stvar. A kar je Olah povedal na televiziji, bi predstavljalo samo del resnice.

Olah ni, med drugim, tudi omenil tega, da se v avstrijski policiji nahajajo danes zbrani malone vsi strokovnjaki vseh tajnih policij, kar jih je v zadnjih tridesetih letih delovalo na Dunaju: razni Dollfussovi ljudje, Hitlerjevi gestapovski specialisti, a med temi tudi nekateri vojni zločinci, bivši interniranci in preganjani Židje, ki so jih bili na to mesto postavili zavezniki, in, končno, agenti štirih sil, predstavniki Socialistične in pa Ljudske stranke itd.

Ljudska, t.j. avstrijska krščansko-demokratska stranka, je na ministrov nastop takoj odgovorila. V svojem odgovoru sploh ne skuša prikriti, oziroma zanikati obstoja vohunstva in uporabe konfidentov. Pač pa je samo precizirala, da je sistem vohunjenja v škodo državljanov, in to celo kar zadeva njihovo privatno življenje, bil po vojni uveden od socialističnega kanclerja Karla Rennerja, ki je kasneje postal tudi predsednik republike. Kot je razvidno, ne obstaja, torej, nobena nevarnost, da bi prišlo do kakega obojestranskega, oziroma skupnega oranja umazanega perila. Vse to je v inozemstvu zbudilo nemalo presenečenja, vendar, kot se zdi, je v Avstriji podobna praksa že povsem običajna stvar. Toda, čuti podobne izjave iz ust samega notranjega ministra, pač ni moglo ne zbuditi največjega presenečenja. Da je Dunaj nekakšna prestolnica mednarodnega vohunstva, je že nekaj časa splošno znano, da bi pa to bilo tako globoko prodrlo celo v samo notranje ministrstvo — in to predvsem kar se tiče oseb z nacističnimi stremljenji in preteklostjo — ne bi bil nihče pričakoval.

Kdo bi jima oporekal, da sta pogumni. Dekleti, ki ju vidimo na sliki, sta Nan Winton in Anne Murphy (ona, ki sedi). Zaposleni sta kot novinarki pri NBC v Londonu, ki ju pošilja sedaj na otok Gan v Indijskem oceanu. Tam sicer ni ne zveri ne strupenih kač. Zato pa je tam 800 angleških vojakov, ki mesece in mesece žive ločeni od sveta. Ti dve čedni dekleti pa gresta sedaj tja, zbirati podatke, kako ti «samotarji» živijo in kako se kot nekakšni puščavniki počutijo

OB TREH VELIKIH PODVIGIH V ZADNJIH DNEH

Za eno samo tono koristnega bremena celih sto ton rakete

Pomen izbire goriva - Večfazna raketa in njen pomen za povečanje «koristnega bremena» Formula Ciolkovskega še vedno veljavna

Američani so pred dnevi doživeli nov uspeh z izstrelitvijo rakete «Saturn 1» okoli Zemlje, prav tako jim je uspela izstrelitev «Rangera» proti Luni, pa čeprav nova sonda ni ubrala povsem točne smeri. Hkrati smo zabeležili ponoven uspeh sovjetskih znanstvenikov, ki so z eno raketo izstrelili kar dva umetna satelita, in sicer «Elektron 1» in «Elektron 2», ki pa sta ubrala — seveda po želji in načrtih strokovnjakov — vsak svojo krožno pot okoli Zemlje. Potemtakem smo bili v dveh ali treh dneh priča kar treh podvigov. Značilno pri tem pa je dejstvo, da se povprečen človek temu več ne čudi in gleda na vse to «sprehajanje» raket in satelitov po vesolju, kot na nekaj normalnega. In vendar je vredno vprašati se, kako je možno te sonde pognati tako daleč, tja proti Luni, težke rakete in satelite pa na stotine kilometrov od Zemlje, posebno ko gre za tolikšno maso, kot je drugi stadij ameriške rakete «Saturn 1», ki tehta nič manj kot 19 ton. Čeprav se je o raketnih motorjih že pisalo, se bomo k temu predmetu vrnili, ker je spet aktualen.

Pogonski motor rakete je motor, ki proizvaja «pogonski sunek» tako, da skozi poseben ali posebne izpuhe poganja plin z izredno naglico. Potemtakem je načelo, po katerem deluje motor rakete enak načelu, po katerem deluje vsak reakcijski motor, to se pravi tudi reakcijski motorji letal. Toda reakcijski motor, ki poganja letalo, izgoreva svoje ustrezno gorivo — kerozen s pomočjo zraka, ki ga «sprati» požira odnosno jemlje med poletom od zunaj iz atmosfere, skozi katero leti. Reakcijski motor rakete pa je «zaprt» in izkorišča vse pogonske elemente, ki jih nosi s seboj. Potemtakem je delovanje raketnega motorja avtonomno, neodvisno od zunanjega okolja. Od tod ena največjih pomanjkljivosti oziroma težav v zvezi z raketnimi motorji. Od tod ogromna razlika med težo rakete in koristnim bremenom, ki ga ta more ponesti v vesolje. Pomislimo le, kako bi se skrčilo «koristno breme», to se pravi število potnikov in teža prtljage nekega reakcijskega letala, če bi letalo moralo nositi s seboj tudi zrak, ki je potreben za izgorevanje njegovega goriva, to se pravi za poganjanje letala. Posebno pride to do veljave, če pomislimo, da letijo reakcijska letala tudi po 10 ur nepretrgano, dočim traja delovanje pogonskih motorjev raket le nekaj minut.

Zato rakete ob izstrelitvi tehtajo veliko ton, njih «koristno breme», to se pravi njih pravi učinek, pa je razmeroma majhen. Nekaj primerov: pri ameriški medcelinski raketi «Atlas» imamo naslednje razmerje: 75 odstotkov njene teže odpade na gorivo, 24 odstotkov njene teže odpade na kovinske in druge strukture, vštevši sem motorje in tanke za gorivo, in le en odstotek njene celotne teže odpade na «koristno breme». To se pravi, da če bi raketa «Atlas» ob vzletu tehtala 100 ton, bi odnesla s seboj koristnega bremena le za eno tono.

Morda pride ta razlika še bolj do izraza pri mogočni ameriški raketi «Saturn 1». Ko je raketa «Saturn» odletela s tal, je v celoti tehtala 562 ton. Ta ogromna masa struktur, motorjev in goriva pa je prinesla na višino 751 kilometrov komaj 19 ton teže, kar pa je praktično le drugi stadij rakete «Saturn 1». Nikakega dvoma ni, da je to ogromna teža — gre za 19 ton! toda v poročilih smo brali tudi o petih tonah peska, s katerim so napolnili neki del rakete, da bi bila celotna teža takšna, kot bo, ko bodo raketo preizkusili v celoti. Iz tega bi se dalo sklepati, da bo — seveda pri globljem prodoru v vesolje — dejansko koristno breme veliko manjše, morda le pet ton, kolikor tehta pesek. Tudi to bo ogromen uspeh. Toda pomislimo le na razmerje med osnovno težo rakete ob vzletu, ki znaša 562 ton, in težo «koristnega bremena», ki bo tehtalo le nekaj ton. To se pravi, da je razmerje med osnovno težo rakete in njenim efektivnim učinkom komaj sto proti ena.

Strokovnjaki so že zdavnaj ugotovili, da se učinek rakete da povečati, da se torej to razmerje da skrčiti s tem, da se napravi raketa na več faz, na več štadijev. Pri tem prihaja namreč do izraza sledeče: Ko pri raketi na več faz prva faza rakete dozori, kar pomeni, da je opravila svojo nalogo, se ta del rakete od ostale loči, tako da naslednji fazi rakete, ki začne delovati, ni treba nositi s seboj sicer prazno toda še vedno težko in sedaj nepotrebno ogrodje prve faze rakete, ki je po navadi najtežja, kajti nosi najmočnejše motorje, vzporedno s tem tudi največje «tanke», v katerih je bilo gorivo za te motorje. Pomislimo, da ima raketa «Saturn 1» osem ogromnih motorjev, katerih teža sicer ni znana, ki pa so gotovo zelo težki. Zakaj so ti motorji težki?

Rekli smo, da raketo poganjajo plini, ki nastajajo ob izgorevanju goriv. Čim hitreje ti plini uhajajo, tem večjo brzino raketa dobi, kajti tem večja je potisna sila njenih motorjev. Toda potisna sila motorjev, odnosno uhajajočih plinov, je odvisna od temperature, ki nastane pri izgorevanju teh. Vse to skupaj — vročina in ogromen pritisk — terja zato zelo solidno in močno strukturo, to se pravi ustrezno veliko težo motorjev.

Brzina — in učinek — rakete je odvisna od brzine, s katero plini uhajajo. Ta brzina pa je odvisna od pritiska, ki nastane med prostorom, v katerem gorivo izgoreva, ter med koncem ali ustjem izpuha. Toda to je spet odvisno od temperature, ki nastane pri izgorevanju goriva. To se pravi, da je ves ta proces v bistvu odvisen od vrste goriva, kajti od tega, kolikšno vročino bo gorivo dalo pri svojem izgorevanju. O gorivih, ki se pri tem uporabljajo, se bolj malo ve. To so razumljive tajnosti. Pogosto smo slišali, da imajo Sovjeti neko posebno gorivo, ki jim je omogočalo tolikšne uspehe. Vprašanje je, ali je Sovjetom res uspelo najti neko posebno gorivo, ali pa so tudi njihove rakete izredno velike.

Ko govorimo o gorivu, moramo dodati, da gre vedno za dvojno gorivo, kot na primer za utekočinjen vodik in kisik, za fluor in ozon, s katerima n.pr. se da — teoretično vsaj — doseči «izpušna brzina» od 4.000 do 4.500 metrov na sekundo. Toda slednji «par» goriv, ki bi bil sicer odličen, je zelo nevaren, ker je zelo vnetljiv. Utekočinjeni vodik ima prav tako precej slabih plati, zaradi tako imenovanega nizkega vretja. Zato ga uporabljajo bolj redko in je za sedaj še vedno v poskusni fazi. Najbolj so v rabi za sedanje rakete razne mešanice oglikovih hidratov, ki so cenejši, hkrati pa varni. Dopuščajo pa maksimalno «izpušno brzino» 3.500 metrov na sekundo. Znana so tudi trda goriva, ki pa imajo nižjo «izpušno brzino», le od 2.500 do 3.000 metrov na sekundo, ki pa so močno v rabi za nekatere rakete, posebno ker z njimi laže ravnamo, poleg tega moremo taka goriva dati v tanke raket mnogo prej, preden pridejo rakete v rabo.

O atomskih raketnih motorjih je bilo sicer že govora, predvsem se je o tem govorilo v Sovjetski zvezi. Kaže pa, da smo glede tega še precej daleč. Podobno tudi z električnimi pogonskimi motorji za rakete. Zato nam preostajajo za sedaj le kemična goriva.

Pri tem morda ne bo odveč dodati, da je na prelomu stoletja «oče raket» ruski učitelj — znanstvenik Ciolkovski trdil, da bo najboljše pogonsko gorivo za rakete kombinacija vodika in kisika, s čimer se sodobni raketni tehniki še danes strinjajo, pa čeprav še niso našli tistega primernega ključa, kako ta dva elementa najkoristneje in hkrati najbolj varno izkoristiti. Kaže, da bo prva velika raketa, ki jo bosta poganjala ta dva elementa, ameriška raketa «Apolon», ki bo odpeljala prvega Američana na Luno.

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

Silvano Caucich v «veži» pod galerijo «Lonza»

Tržaški umetniški krožek, ki ima v Ulici Imbriani znano galerijo «Lonza», je prostorno vežo iste hiše preuredil v malo galerijo za razstave ožjega obsega. To bo prišlo posebno prav mlajšim slikarjem, pa tudi mnogim meščanom, ki se bodo lahko iz trušča zelo prometne ulice za trenutek umaknili v irealno življenje podob. Tako se tudi sedaj lahko iz vrveža zimskega mesta v duhu vsaj prenesemo v zelene pokrajine, ki jih tu razstavlja Silvano Caucich.

Vsega ima tu razobešenih 16 olj. Nekatera teh smo že videli na božični razstavi galerije «Lonza», druge pa pred kratkim v Gregorčičevi dvorani, ko je tam razstavljal z Zeparjem in Cechettom. Večina slik pa je novih in te se po temperamentnem načinu slikanja dobro uveljavljajo in podčrtujejo enotnost videza razstave, ki v glavnem zadovoljuje ljubitelje tovrstnega impresionizma.

Da je Caucich sposoben doseči dostojno umetniško raven v svojih delih, nam kaže veliko olje hrastov na gmajni nekje blizu Samotorce. V tej sliki spretno in z občutkom uglašuje sivo podlago v barvno zasnovo, ki jo omejuje čvrsta risba. Caucich ljubi živahno pestre barve in polnost oblik, kar prav gotovo ni lahko mojstrsko obvladati pri poustvarjanju krševite kraške krajine. Vendar Caucich drži ravnotežje med temi zahtevami s tem, da išče bolj sveže strani Krasa in barvitost jesenskih nastrojenj.

Ako upoštevamo dejstvo, da je Caucich samouk, potem moramo priznati, da je veliko dosegel in da obeta, da se bo povzpel še višje, če bo nadaljeval v načinu slikanja, kot ga uporablja v podobah malice na prostem, repentaborskega kamnoloma, pogleda na kriške hiše in v večji kraški pokrajini. Tudi starejše olje iz predlanske ex tempore slikarske tekme na Konkonelu se dobro dopolnjuje z navedenimi podobami. Ne tako pa dve najnovejši sliki, zlasti Ulica sv. Marka v večernem mraku — ki se ločita od ostalih po toplo vijoličastih odtenkih. V teh delih je Caucich dospel na zapeljivo razpotje, a mislimo, da je pravilneje, ako nadaljuje po dosedanji poti.

MILKO BAMBIČ

HOROSKOP

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Uporabite svojo borbenost za dosego nekega plemenitega cilja. Na vidiku je prijetno potovanje.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) S svojo živčno napetostjo ne boste koristili svojemu trgovinskemu poslovanju. Ne zaupajte osebam, ki preveč govore.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Skušajte pohiteti, da bi čimprej sklenili ugoden finančni sporazum. S podporo nekega prijatelja boste uresničili svoj čustveni načrt.

RAK (od 23. 6. do . 7.) Prepričali boste svojega predstojnika o primernosti sklenitve neke pogodbe. Ljubosumnost vas lahko privede do napačnih korakov.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Ogibajte se površnih ukrepov, zaradi katerih bi lahko kdo dvomil vaše sposobnosti. Manjši spori z ljubljeno osebo.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Imeli boste dobro zamisel v zvezi z rešitvijo nekega praktičnega vprašanja. Ne izpolnite vedno vse želje najmlajših.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) S svojo diskretnostjo utegnete doseči odpravo nekaterih nekoristnih sporov. Skušajte sprostiti svojo fantazijo.

ŠKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Bodite s svojimi sodelavci bolj popustljivi, toda v najprimernejšem trenutku. Deležni boste neprijetnega obiska.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Prišlo bo do manjšega spora z nekim poslovnim partnerjem. Ne objokujte preteklosti.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Dosegli boste velik finančni uspeh. V čustvenem pogledu so vaše možnosti še vedno negotove.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Sprejmite odgovorno nalogo, ki vam jo ponujajo, in ne bodite zaskrbljeni za svojo bodočnost. Popolno razumevanje z ljubljeno osebo.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Spletke nekaterih vaših kolegov ne bodo koristne za delo, ki ga opravljate. Skušajte se bolj zanimati za vprašanje najmlajših.

PRED NOVO PREMIERO V SLOVENSKEM GLEDALIŠČU

V gosteh imamo Staneta Severja

Na programu je A. Diklića drama «Na zeleni reki čoln»

Za prihodnji četrtek pripravlja Slovensko gledališče novo premiero. Na seznamu je tokrat Arsena Diklića drama «Na zeleni reki čoln». Najprej besedo dve o avtorju: Arsen Diklić je po rodu Srb, doma iz bližine Otočca. Najprej se je uveljavil kot mladinski pesnik in pisatelj ter je za svoja dela in zbirke dobil dve visoki literarni nagradi. Posebno je bil lepo sprejet njegov roman «Salaš na Malom Ritu». Zatem se je uspešno preizkusil tudi v filmskem scenariju. Dobro je bil ocenjen film «Ne obračaj se, sinko», ki je prišel iz njegovih rok. Pred petimi leti pa je izšlo tudi njegovo prvo odrsko delo, njegova drama «Na zeleni reki čoln», ki je lani že prišla na spored Sterijinega pozorja v Novem Sadu.

Toliko o avtorju. Pri tem pa smo omenili Sterijino pozorje, ki je znana vsakoletna revija najboljših jugoslovanskih gledališč, kjer prikazujejo najnovejše in najbolše stvaritve domačih, torej jugoslovanskih avtorjev. In na tej tako kakovostni umetniški reviji je dosegel velika priznanja tudi nekdo drug, ki ga moramo omeniti ob bližnji premieri. Tokrat ima namreč Slovensko gledališče v gosteh prvaka Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane Staneta Severja, ki je na Sterijinem pozorju med drugim dobil nagrado kot najboljši igralec.

Sicer pa, čemu bi gosta predstavljali, saj smo imeli pri nas že priložnost se z njim seznaniti, na odru seveda. Kljub temu da je preobložen z delom — saj je med stebri svojega gledališča, poleg tega pogost sodelavec ljubljanske televizije in radia, pa tudi filma je našel toliko časa, da je priskočil na pomoč Slovenskemu gledališču v Trstu. In tako ga imamo tu.

Z njim smo imeli tudi napovedan intervju, ki pa se je izcimil v prijeten pomenek, pri katerem smo od gosta zvedeli, kako rad prihaja k nam, na Tržaško, kako ceni člane našega domačega gledališča, ki morajo delati v pogojih, ki nikakor niso primerni za delo, kakršno terja gledališka umetnost. Kljub temu da ta način dela njemu ne ustreza, se je kaj kmalu znašel in je zelo zadovoljen, da dela v Slovenskem gledališču, da mu pomaga, kajti člani našega gledališča so «pristni, za delo zavzeti»

Stane Sever ostane v Trstu sedaj le še teden dni, do prenehanja reprize, nato se vrne v Ljubljano, kajti čaka ga delo, veliko dela v zvezi s pripravo Shakespearjevega «Kralja Leara», ki ga bo ljubljansko Slovensko narodno gledališče uprizorilo ob 400-letnici rojstva velikega komediografa. Ponovno pa bo prišel v Trst v maju aprila, ko pride k nam v gostje njegovo gledališče, če bo šlo vse tako, kot se upa. (V oklepaju pa še nekaj: Upajmo, da bo ta teden lepo vreme, vsekakor brez burje, ka ti ljubljanski umetniki se pri nas zelo lepo počuti, toda burja ga moti, mu hudo nagaja, kot nam je rekel. Zdi se, da prave videl ni!).

fre

Ljubljanska Drama

L. Kruczkowski «Gubernator»

Poljski naslov drame Smierč Gubernatora (Gubernatorjeva smrt) je smiselno preciznejši. Z njim je avtor zadel 2 muhi na en mah: dal je pa tudi simboličen, kajti Gubernator fizično ne umre; naslov je pa tudi simboličen, kajti Gubernator «umre» ob koncu drame kot nosilec oblasti, kot gubernator. Ironija: fizično umre zanj Jetnik, revolucionar, ki ga je Gubernator sam obsodil na smrt, a ga pred eksekucijo obišče v zaporu in mu po razgovoru, ki nekje spominja na Velikega inkvizitorja, ogrne svoj gubernatorski plašč ter ga spusti, ko ga je prej naučil koraka in drže gubernatorja, v prostost. Peklenski stroj, ki je bil položen v gubernatorjev avto, raztrešči vozilo in Jetnika, čigar nespoznavne ostanke pokopljejo kot Gubernatorja.

Snov si je poljski avtor, kot sam pravi, izposodil od Leonida Andrejeva, a ji dal svoj smisel in zaokret. Drama je po svojem bistvu idejna, čeprav so prizori in osebe realistični v brechtovskem smislu. Osebno se mi ne zdi Pripovedovalec (komentator) posebno posrečeno vgrajen v dramsko celoto. Dejanje samo pa je pisano v živem dialogu in ima nekaj močnih dramatičnih mest. Po mojem mnenju bi se mogla drama tudi drugače — mislim bolj s poudarkom na idejno plat — interpretirati, kot je to storil režiser ing. arh. Viktor Molka. Priznam pa, da je umel režiser stvoriti — če izvzamem Pripovedovalca — lepo zaokroženo celoto, ki je tudi v taki interpretaciji na odru zaživela.

Osrednjo, tekstovno in igralsko izredno zahtevno vlogo Gubernatorja je poustvaril France Presetnik. S svojo mogočno pojavo je podal lik Gubernatorja, ki ni bil tiste vrste oblastnikov, kakršnih smo vajeni iz čisto idejnih dram: bil je sicer brutalen mogočnik, toda iz svoje nature ven, ne iz filozofskega dognanja, a je pri vsem svojem mogočništvu ostal vendarle nekje človeški, skorajda dobrodušen, o čemer pričata zlasti prizora z gimnazijkami in z Jetnikom, s katerima nam je znal igralec, in to v smislu avtorjevih intenci, izvabiti celo nehotene simpatije. Po svojem igralskem tipu je ustvaril zelo svojevrsten in izviren lik, ki je na odru polno zaživel povsod tam, kjer mu je avtor dal za to priložnost.

Ano Marijo, Gubernatorjevo ženo, je podala Vika Grilova s tankim posluhom za kreativne možnosti in če nas v zadnjem prizoru ni mogla povsem prepričati, je to po krivdi avtorja in ne njeni, kajti ko se Gubernator ob koncu vrne «od mrtvih», je reakcija vseh prisotnih po avtorjevi zamisli — ne realistična — pač pa ironična.

V dolgi vrsti nastopajočih naj omenim nekatere, katerih kreacije so stopile po tej ali oni plati bolj v ospredje. Tu so predvsem: oče Anastazij Jurija Součka, ostro izdelan lik jezuita; Prefekt Aleksandra Valiča z dobro karakterizacijo Gubernatorjevega opričnika; izvrsten vrtnar Luka Jožeta Zupana; odlično tipizirani liki delavcev: Lojze Potokar, Lojze Drenovec, Maks Furijan, Marjan Hlastec, Boris Kralj, Janez Hočevar in še nekateri; imeniten Stane Česnik kot Gospodar. Marija Benkova in Danilo Benedičič sta podala dva živa lika s Suzano in Manuelom, Gubernatorjevima otrokoma. Janez Albreht je izklesal izrazit lik državnega tožilca, Kristijan Muck je bil dober adjutant in dobro sta Helena Erjavčeva in Vida Levstikova okarakterizirali Prvo in Drugo damo.

Jetnika je v enem izmed učinkovitih prizorov izdelal Polde Bibič z mladeniškim revolucionarnim zanosom. Pripovedovalca je diskretno in ubrano prikazal Andrej Kurent. Štiri mlade gojenke igralske akademije so z resničnim šarmom zaigrale prizor z Gubernatorjem v parku, prizor, ki je zanesel v dramo košček prave poezije.

Ustrezno sceno je zamislil ing. arh Niko Matul akademski slikar Alenka Bartlova pa je prispevala smiselno pravilne kostume.

VLADIMIR BARTOL

RADIO VELE-VIZIJA

SOBOTA, 1. FEBRUARJA 1964

Radio Trst A

7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Šopek slov. pesmi; 11.45 Glasbeno potovanje; 12.15 Po tujih krajih; 12.50 Za vsakogar nekej; 13.30 Glasba po željah; 14.40 Vokalni dueti; 15.00 «Volan», oddaja za avtomobiliste; 15.30 «Peščen podstavek» radijska igra; 16.35 Mali koncert; 17.20 Vatikanski koncil; 17.30 Glasbeni kaleidoskop; 18.00 Iz zgodovine slov. književnosti; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Jazz panorama; 19.00 Milva in Joe Sentieri; 19.15 Družinski obzornik; 19.30 Lahka glasba; 20.00 Sportna tribuna. 20.45 Moški zbor iz Jazbin, 21.00 Lahka glasba; 21.30 Vabilo na ples; 22.30 Glasba s filmskega traku; 23.00 Sodobna simfonična glasba.

Trst

12.00 Plošče; 12.25 Tretja stran; 13.15 Operetni program; 13.35 Eno uro v diskoteki; 14.35 Gianni Safred igra na marimbo; 14.45 Dantejev «Raj».

Koper

6.15 Jutranja glasba; 7.00 Prenos RL; 3.15 Glasba za dobro jutro; 12.00 in 12.50 Glasba po željah; 13.00 Ritmi; 14.00 Popevke; 14.30 Kulturni zapiski; 14.40 Dalmatinske popevke; 15.30 Zabavna glasba; 16.10 Glasba po željah; 16.15 Pevci; 16.30 Dogodki in odmevi; 16.45 Album klasikov; 17.00 Izbrali ste; 17.40 Jazz; 18.00 Prenos RL; 19.00 Poje Bobby Vinton; 19.30 Prenos RL; 22.15 Plesna glasba; 23.00 Prenos RL.

Nacionalni program

6.30 Vremena ital. morjih; 8.25 Naš jutranji pozdrav; 8.30 Strani z albuma; 9.15 Pesmi; 10.00 Operna antologija; 10.30 Sola; 11.00 Sprehod skozi čas; 11.15 Ital. pesmi in plesi; 11.30 Simfonična glasba; 13.25 Večni motivi; 14.55 Vreme na ital morjih; 15.15 Likovna umetnost; 15.30 Mali koncert; 15.45 Jutrišnji šport; 16.00 Oddaja za bolnike; 16.40 Operna glasba s plošč; 17.25 Izžrebanje loterije; 17.30 Zimska olimpiada; 17.35 Koncert za mladino; 20.25 G. F. Luzi: Plima; 21.30 Ital pesmi; 22.00 D'Annunziovo življenje; 22.30 Plesna glasba.

II. program

7.35 Jutranja glasba; 8.35 Poje Bruno Martino; 9.00 Ital. pentagram; 9.15 Ritem in fantazija; 10.35 Nove ital. pesmi; 11.00 Vesela glasba; 12.05 Orkestri; 14.00 Pevci; 14.45 Glasbeni kotiček; 15.15 Najnovejše plošče; 15.35 Koncert v miniaturi; 16.00 Rapsodija; 16.35 Pregled prireditev; 17.05 in 17.40 Plesna glasba; 17.35 Izžrebanje loterije; 18.35 in 19.50 Olimpijske igre; 20.35 Donizettijeva opera «La favorita»; 21.35 Festival v Sanremu.

III. program

18.30 Gledališki pregled; 19.00 Prijeli smo; 19.30 Vsakovečerni koncert; 20.30 Revija revij; 20.40 Beethovnove skladbe; 21.20 Mala pesniška antologija; 21.30 Koncert.

Slovenija

6.10 Napotki za turiste; 6.20 Nadaljevalni tečaj angleščine; 6.45 Pregled športnih prireditev za nedeljo; 8.05 Prijetna zabava; 8.55 Za šolarje; 9.25 Z mladimi pevci po svetu; 9.45 Kitarist Charlie Byrd; 10.15 Nekaj domačih; 10.35 Baskovske pesmi; 11.00 Pozor, nimaš prednosti!; 12.05 Zabavna glasba; 12.25 Za staro in mlado; 13.30 Glasbeni sejem; 14.35 Naši poslušalci čestitajo; 15.15 Zabavna glasba; 15.40 Pri jeseniških železarjih; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Gremo v kino; 17.35 Pesmi in plesi jug. narodov; 18.00 Aktualnosti; 18.10 Zimske olimpijske igre; 18.30 Zabavna glasba; 18.45 Novo v znanosti; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Stare in nove; 20.20 Gospod Pim gre mimo; 21.27 Sobotni ples; 22.10 Oddaja za izseljence; 23.05 Prijeten konec tedna.

Ital. televizija

Od 8.30 do 14.15 Šola; 14.40 Zimska olimpiada; 17.30 Program za najmlajše; 18.30 Nikoli ni prepozno; 19.00 Dnevnik; 19.20 Oddaja za delavce; 19.30 Sedem dni v parlamentu; 20.00 Zimska olimpiada; 20.30 Dnevnik; 21.00 Knjižne novosti; 21.35 Festival v Sanremu, v odmoru dnevnik.

DRUGI KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 Balada štirih Amerik; 22.05 TV priredba; 22.55 Sportne vesti in zimska olimpiada.

Jug. televizija

11.55 Olimpijske igre: tekmovanje v vlaloma za ženske; 18.00 Poročila; 18.05 Nakamura Sinkuči: «Glasbena skrinja»; Tenesi Williams: «Zapuščena lastnina»; 19.00 TV obzornik; 19.20 Ekspedicija — potopisna reportaža; 19.45 Prvi filmski pregled o olimpijskih igrah; 20.00 TV dnevnik; 20.30 Propagandna oddaja; 20.45 «Ogledalo državljana Pokornega»; 21.35 Sanremo: Festival italijanskih popevk; 22.40 Drugi filmski pregled o olimpijskih igrah; 23.10 Poročila;

Vreme včeraj: najvišja temperatura 8,5, najnižja 1,9, ob 19. uri 7,4, vlage 45 odst., zračni tlak 1016,8 narašča, veter 20 km severovzhodnik, nebo pooblačeno, morje skoraj mirno, temp. morja 7

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 1. februarja Ignac
Sonce vzide ob 7,29 in zatone ob 17,09. Dolžina dneva 9,40. Luna vzide ob 21,12 in zatone ob 9,37
Jutri, NEDELJA, 2. februarja Svečnica

SESTANEK IZVRŠNEGA ODBORA TRGOVINSKE ZBORNICE

Obnovitev pogajanj za tranzit Češkoslovaške skozi Trst

Češkoslovaška delegacija bo prispela v Trst v ponedeljek - Zaskrbljenost industrijskih družb glede statuta nove pristaniške ustanove

Sinoči se je sestal izvršni odbor tržaške trgovinske zbornice, na katerem je poročal predsednik dr. Caidassi o vrsti stikov, pri katerih je sodelovala zbornica. Tako je predsednik poročal o delu medzborničnega odbora za promet, ki se je sestal 23. januarja in kjer so razpravljali o ureditvi cestnega prometa v okviru dežel Skupnega evropskega tržišča in o sistemu tarifnih postavk za različne vrste prometa. Nato je predsednik poročal o sestanku pomorske sekcije CRP, ki se je sestala pod predsedstvom Giugije, kjer so razpravljali o varščinah za blago in o izpremembah pogojev za prevoz blaga v okviru pomorskih družb, vključenih v konferenco «Ametile». Proučitev drugih vprašanj, in med njimi tudi vprašanj tržaške pomorske postaje in tarif pristaniških družb, so prenesli na naslednji sestanek.

Predsednik se je sestal s predstavniki državnih industrijskih družb, ki so izrekli več predlogov v zvezi z ustanovitvijo Ustanove tržaškega pristanišča in načrtom zakonskega osnutka, ki ga je sestavila posebna komisija zbornice. V tej zvezi je član izvršnega odbora dr. Vatta izrazil v imenu industrijskih družb zaskrbljenost glede statuta nove pristaniške ustanove, s čimer se je strinjal Frandoli, ki je dejal, da je Združenje industrijcev o tem vprašanju predložilo posebno poročilo.

V Trstu se je sestal 30. januarja svet za promet pri trgovinski zbornici, ki je razpravljal predvsem o razvoju prometa v 1963. letu. Govorili so o konkurenci v okviru SET in Reke in podčrtali nujnost krepitve domačega prometa, tako da se zmanjša odvisnost pristanišča od tranzita.

Med pomembnejšimi sporočili predsednika zbornice je najavljenje prihoda delegacije češkoslovaškega izvozno-uvoznega podjetja Cehofracnt, ki bo prispela v Trst 3. februarja, da prične s pogajanji za obnovitev pogodbe o tranzitu ČSSR skozi Trst. Kot je znano, je ta pogodba bila dve leti ugodno izpolnjena, lani pa niso obstajali pogoji, da bi jo lahko obnovili, vendar pa je tranzit ČS SR skozi Trst dosegel zadovoljivo raven.

V kratkem se bodo sestale trgovinske zbornice jadranskih pristanišč, ki bodo razpravljale o sodelovanju zbornic v Zvezi jadranskih pristanišč.

Končno je dr. Caidassi z obžalovanjem poročal o premestitvi grškega konzula Tzaferisa v Neapelj in o imenovanju častnega konzula Kedrosa, ker pri tem niso upoštevali pomena grške skupnosti in njenega pomembnega prispevka k razvoju prometa s Srednjo Evropo.

V razpravi je dr. Novelli predlagal, da zbornica tudi letos razpiše natečaj za nagraditev delavcev, ki so dalj časa zaposleni pri enem podjetju in za podjetja, ki so zabeležila pomemben razvoj. Končno je odbor razpravljal še o vrsti vprašanj upravnega značaja.

Danes stavka uslužbencev RK

Danes se prične po vsej državi stavka uslužbencev Rdečega križa, ki bo trajala do jutri zjutraj. Stavki so se pridružili tudi tržaški sindikati. Uslužbenci stavkajo, ker čakajo že dolgo na rešitev nekaterih mezdnih in normativnih vprašanj. Tržaški uslužbenci pa stavkajo poleg tega še zato, ker jim ni osrednje ravnateljstvo priznalo začasne doklade za letos.

V OKVIRU VELESEJMA

Razpis natečaja za pohištvo

Tržaški velesejem je razpisal četrti natečaj za pohištvo. Natečaj se nanaša na naslanjač in majhno mizico pri naslanjaču. Udeleženci se morajo prijaviti do 1. maja in morajo poslati načrte do 1. junija. Nagrade znašajo v celoti 2.250.000 lir. Interesenti lahko izvedo podrobnosti na upravi velesejma Ul. Ippodromo 18.

Sestanek svetovalcev KD

Snoči se je sestala občinska svetovalska skupina Krščanske demokracije. Proučila je programske točke novega odbora levega centra. Poročali so župan dr. Franzil, načelnik skupine Stopper ter odborniki Blasina, Gasparo in Verza. Odbornika Blasino so pozvali, naj poskrbi, da bo komisija za zdravstvena vprašanja čimprej končala svoje delo ter naj da stvarne predloge za ustanovitev občinskih lekarn. Odborniku Gasparu so priporočali, naj poskrbi, da se ustanovi mladinska konzulta. Končno so se izrekli za predlog odbornika Verze, da se odvzame plinu njegova strupenost.

Slovenski klub za Skopljance

Včeraj v dopoldanskih urah je predstavnik Slovenskega kluba izročil na jugoslovanskem generalnem konzulatu jug. generalnemu konzulu Rudiju Janhubi znesek 80.000 lir, namenjen za pomoč žrtvam potresa v Skopju. Ta znesek je Slovenski klub realiziral s prireditvijo slikarske razstave in s prodajo slik, ki so jih v ta namen podarili tržaški slovenski slikarji. Slovenski klub je namenil enako vsoto tudi za žrtve katastrofe v Vajontu, ki jo bo izročil v teh dneh. Na sliki predstavnik Slovenskega kluba inž. arh. Darij Jagodic izroča jug. generalnemu konzulu Rudiju Janhubi denar

Slovensko gledališče v Trstu

JUTRI, 2. februarja ob 16. uri v dvorani na stadionu «Prvi maj», Vrdelska cesta 7

JOSIP RIBIČIČ

V kraljestvu palčkov

Vstopnice se lahko rezervirajo telefonsko pri upravi gledališča (tel. 38-236)

V četrtek, 6. februarja ob 20.30 premiera
v petek, 7. februarja ob 20.30 repriza
V AVDITORIJU V TRSTU

ARSEN DIKLIČ

Na zeleni reki čoln

Osebe: Kondor - Rado Nakrst; Kapablanka - Stane Raztresen; M. Marčič - Stane Starešinič; E. Marčič - Stane Sever; Stipić - Alojz Milič; Irena - Zlata Rodoškova; Slavec - Danilo Turk; Vrdjuka - Silvij Kobal; Šarkič - Jožko Lukeš; Štimac - Dušan Jazbec.
Prevod: VIKTOR KONJAR
Scena: VLADIMIR RIJAVEC
Zvok: EDVARD MARTINUZZI
Režija: ADRIJAN RUSTJA

Prodaja vstopnic od srede, 5. februarja dalje v Tržaški knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20, ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni dvorane.

SLOVENSKI KLUB

vljudno vabi na predavanje, ki ga bo imel

PROF. MIRKO RIJAVEC

«O južnoameriških Indijancih včeraj, danes in jutri»

v torek, 4. t. m. ob 21. uri v Gregorčičevi dvorani v Ul. Geppa 9/I. — Predavanje bodo ponazorile skioptične slike.

PROSVETNO DRUŠTVO «SLAVKO ŠKAMPERLE»

obvešča vse svoje člane in prijatelje, da bo v četrtek, 6.II. t.l. ob 20.30 predaval v društvenih prostorih

MARIO MAGAJNA O SVOJEM POTOVANJU PO TURČIJI

in predvajal zanimive skioptične slike v barvah.

Vljudno vabljeni!

Dijaška uprizoritev v p.d. «Ivan Cankar»

V dvorani prosvetnega društva «I. Cankar» pri Sv. Jakobu, so sinoči prvič gostovali dijaki Slovenskega dijaškega doma iz Trsta z enodejanko Mileta Klopčiča «Mati».

Gostovanje dijakov je bilo v okviru društvenih petkov, ki jih prosvetno društvo «I. Cankar» prireja že nekaj časa.

Uprizoritev znane Klopčičeve enodejanke, je občinstvo sprejelo z zadovoljstvom ter nagradilo vse nastopajoče z burnim ploskanjem, saj so se vsi igralci zelo dobro odrezali.

Darovi in prispevki

V počastitev spomina pok. Adalberta Stubla daruje družina Silvana Mesesnela 2.000 lir za Glasbeno Matico.

Namesto cvetja na grob očeta Sonje Princičeve darujeta Zdravko Pregarc in Silvana Valoppi 2.000 lir za Dijaško Matico. V isti namen daruje Milena Sila 1.000 lir.

Namesto cvetja na grob pok. Stubla darujeta Reschitz in Skabar 1.000 lir za Dijaško Matico.

Namesto cvetja na grob pokojnega učitelja Adalberta Stubla daruje Iva Ščuka 1.000 lir za Dijaško Matico.

Namesto cvetja na grob pok. Adalberta Stubla darujeta Stanko in Mariola Pertot 2.000 lir za Dijaško Matico.

Namesto cvetja na grob pok. Stubla daruje družina Ivanke Sosič z Opčin 2.000 lir za Dijaško Matico.

Namesto cvetja na grob pok. Jerneja Perhauca daruje Marija Stepančič 500 lir za Dijaško Matico.

V počastitev spomina pok. Mirka Kosmine darujeta Ivan in Ivanka Zega 1.000 in namesto cvetja na grob pok. Stubla 1.000 lir za Dijaško Matico.

Gledališča

VERDI

Jutri zapade rok za obnovitev abonmajev za drugi del operne sezone, ki se bo začela v petek z gala predstavo Verdijeve opere «Moč usode». Peli bodo Marcella De Osma, Anna Maria Rota, Luigi Ottolini, Licinio Montefusco, Renato Cesari in Nicola Zaccaria. Dirigent Bruno Bartoletti. Plesalca-solista Violetta Toso in Bruno Fusco.

TEATRO STABILE

Danes, 1. t. m. ob 21, uri v Avditoriju (vhod iz Ulice Tor Bandena) 13. ponovitev Aristofanove igre «Žene v parlamentu» v priredbi Lina Carpinterija in Mariana Faragune. Režija Fulvio Tolusso, scene in kostumi Laura Sabatelli. Izvirna glasba Doriano Saracino. Absolutna novost. Rezervacija in prodaja vstopnic pri centralni prodajalni v Pasaži Protti (tel. 36-372).

Kino

Nazionale 15,00 «Ieri, oggi, domani». Technicolor. Sophia Loren, Marcello Mastroianni.
Arcobaleno 15,30 «Il giovedì». Walter Chiari.
Excelsior 15,30 «La ragazza di Bube». Claudia Cardinale.
Fenice 15,00 «Alta infedeltà», Ugo Tognazzi, Nino Manfredi, Monica Vitti. Prepovedano mladini.
Grattacielo 16,00 «I compagni». Marcello Mastroianni, Renato Salvatori, Annie Girardot. Sledi: «Il mare di Trieste».
Supercinema 16,00 «Silvestro Gattopardo». Slikanice v technicoloru.
Alabarda 16,00 «La valle dei lunghi coltelli». Technicolor. Lex Barker, Pierre Price.
Filodrammatico 16,00 «Tipi da spiaggia». Technicolor. Ugo Tognazzi.
Aurora 16,30 «Mondo cane N.o 2». Prepovedano mladini.
Cristallo 16,30 «Il piede più lungo». Danny Kaye.
Capitol 16,00 «Sclarada». Technicolor. Gary Grant, Audre Hepburn.
Garibaldi 16,30 «Universo di notte». Technicolor. Prepovedano mladini.
Massimo 16,00 «Eroe di Babilonia». Cinemascope Technicolor. Gordon Scott, Moira Morfei.
Impero 16,30, 19,00, 21,55 «Gli amanti devono imparare».
Moderno 15,30 «Va e uccidi». Frank Sinatra, Janeth Leight. Prepovedano mladini.
Astoria 16,30 «I traditori di Fort Alamo». Technicolor. Glenn Ford.
Astra 16,30 «Gli amanti devono imparare».
Vittorio Veneto 16,00 «Amante di guerra». Robert Wanler, Marlk Queen.
Abbazia 16,00 «Pugno proibito». Elvis Presley. Technicolor.
Ideale 16,00 «L'eroe di Sparta». Technicolor. Richard Egan.
Marconi 16,00 «Il guascone». Technicolor. Gianna Maria Canale, Gerard Barray.

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 21. januarja se je v Trstu rodilo 10 otrok, umrlo pa je 13 oseb.

UMRLI SO: 79-letna Emma Giordani vd. Celentano, 40-letni Vittorio Girald, 57-letni Ermenegildo De Panfilis, 57-letna Teodora Viti por. Seppenhofer, 91-letna Maria Gladich por. Vigini, 89-letna Nicoletta Benco, 74-letna Rosa Cervai vd. Franzelli, 75-letna Elide Moresan vd. Papoutzakis, 77-letna Maria Mion vd. de Ferra, 61-letni Giuseppe Omari, 81-letna Elisa Cattaruzza, 61-letni Carmelo Pastor, 70-letna Irma Quadrini.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN 27.1.-2.2.

Giusti, Ul. Bonomea 93 (Greta); Dr. Rossetti, Ul. Combi 19; Dr. Signori, Trg Ospedale 8; Tamaro comp. Nesti, Ul. Dante 7; Godina, Trg S. Giacomo 1; Alla Minerva, Trg sv. Frančiška 1; Ai Due Mori, Trg Unità 4; G. Papa, Ul. Felluga (Sv Alojz)

NOCNA SLUŽBA LEKARN 27.1.-2.2.

Giusti, Ul. Bonomea 93 (Greta); Dr. Rossetti, Ul. Combi 19; Dr. Signori, Trg Ospedale 8; Tamaro comp. Nesti, Ul. Dante 7.

Mali oglasi

HISO Z VRTOM prodam pri Banih, naslov na upravi lista «PD» v Ulici sv. Frančiška 20.

HOTEL FURLAN
REPENTABOR — Tel. 221-360
Od 5. II. dalje vsak večer ples od 22. do 2. ure zjutraj. Igra orkester Rosy. Restavracija vam nudi vse specialitete. Pravo družinsko okolje. Pravočasno rezervirajte za veliki pustni ples.

TRŽAŠKA KNJIGARNA
Trst - Ul. sv. Frančiška 20
Telefon 61-792
NOVO:
Fr. Werfel: G. Verdi L 2.000.—
L. Grossman: Rulettenburg L 1.300.—

SOŽALJE

Učiteljski zbor in odbor Glasbene Matice v Trstu izrekata Sonji Princič in sorodnikom globoko sožalje ob smrti očeta Adalberta Stubla.

Uprava in uredništvo Primorskega dnevnika izrekata svoji delovni tovarišici Sonji Princič svoje iskreno sožalje ob izgubi dragega očeta Adalberta Stubla.

Nenadoma nas je zapustil za vedno naš ljubljeni soprog in oče

Jože Ukmar

v starosti 62 let. K zadnjemu počitku ga bomo spremili danes ob 11.30 izpred cerkve na Opčinah.

Žalujoči:
žena, hči Sonja z možem ter ostalo sorodstvo

Opčine, Ljubljana, 1.II.1964.

Z UDELEŽBO 150 IZVOLJENIH DELEGATOV

Danes pričetek kongresa pokrajinskega sindikata FIOM

Popoln uspeh prvega dne stavke tekstilcev - Na enotni skupščini so delavci poudarili, da se bodo borili do kraja

Danes in jutri bo v dvorani «Di Vittorio» na sedežu Nove delavske zbornice CGIL v Ul. Pondares št. 8 tretji pokrajinski kongres FIOM. Udeležilo se ga bo 150 delegatov, ki predstavljajo delavce velikih, srednjih in malih kovinarskih podjetij in ki so bili izvoljeni na predkongresnih skupščinah po posameznih tovarnah. Kongres se prične danes ob 14. uri z naslednjim dnevnim redom: otvoritev, izvolitev predsedstva in delovnih komisij, uvodno poročilo odgovornega tajnika Giuseppa Burla o predkongresnih tezah 14 vsedržavnega kongresa FIOM, razprava, sklepi in odobritev resolucij, izvolitev novega vodstva in delegatov za vsedržavni kongres.

Kongres te največje stroke industrijskih delavcev ima precejšnji pomen za delavstvo sploh. Na njem bodo razpravljali o vseh važnih vprašanjih delovnih odnosov. Ocenili bodo borbo za sklenitev pogodbe in raznih sporazumov ter stvarne rezultate, perspektive za nadaljnje borbe bodisi glede razčlenjenih pogajanj po podjetjih o akordnem delu, delovnem urniku, proizvodnih nagrad in kvalifikacijah, bodisi glede prihodnje delovne pogodbe. Razen tega je FIOM v predkongresnih tezah nakazala nujnost borbe za uresničenje res demokratične politike gospodarskega razvoja v državi, ki bo upoštevala predvsem interese delavcev ter priznala sindikatom odločilno vlogo, ki jim pritiče v družbi. Teze poudarjajo tudi nujnost demokratičnega načrtovanja, da se bosta vedno bolj omejili moč in oblast monopolov, kajti le tako bo možen napredek.

Včeraj je bil prvi dan stavke tekstilnih delavk in delavcev. Stavka je popolnoma uspela, saj se je je udeležilo 98 odstotkov vse zaposlene delovne sile v tej stroki. Delavke in delavci so se tudi v velikem številu udeležili enotne skupščine, ki je bila v Ulici Duca d'Aosta 12. Na njej so vsi odločno poudarili, da se bodo borili do kraja, dokler se ne bodo delodajalci odrekli svoji nepopustljivosti. Stavka se nadaljuje tudi danes ves dan.

Sestanek na KPI

Drevi ob 17. uri bo na sedežu tržaške federacije KPI v Ul. Capitolina 3 sestanek federalnega komiteja in federalne kontrolne komisije tržaške federacije KPI. Na sestanku bodo proučili poročilo centralnega komiteja KPI o vsedržavni organizacijski konferenci.

PO RAZBITJU POGAJANJ ZA POENOTENJE PLAČ

Glavni vzroki stavke vseh javnih uslužbencev

Vlada noče ugoditi zahtevam uslužbencev, češ da nima denarja za kritje izdatkov

Vsi trije sindikati, to je CGIL, CISL in UIL so za prihodnjo sredo 5. februarja napovedali 24-urno stavko javnih uslužbencev. Če ne bo prišlo do takrat do kakšnega sporazuma, bo okrog dva milijona državnih uradnikov, železničarjev, poštarjev in šolnikov ostalo prekrižnih rok, kar bo imelo hude posledice po vsej državi. Spomnimo se le na železnice, pošto in šole, ki opravljajo tako važne naloge. Kar se železničarjev tiče, so tudi že določili podrobnosti stavke, katera se bo pričela v torek opolnoči. Vlaki na dolgih progah pa se bodo ustavili že eno uro prej ali pa potem, tako da se pripeljejo na velike postaje in bo mogoče nuditi potnikom potrebno postrežbo.

Bistvo tega spora je v tem, da pravi vlada, da ne more zadovoljiti zahtev uslužbencem, ker ji primanjkuje denarja. To je večkrat ponovil tudi minister za upravo reformo Preti sindikalistom, s katerimi se je vse te dni razgovarjal. Vlada pristaja le na dopolnilo k 13. plači za lansko leto, za kar ima na razpolago 30 milijard in po nekaterih nepotrjenih vesteh 38 milijard. Tako bi dobili uslužbenci najnižje kategorije po 12.000 lir dodatka k 13. plači, uslužbenci najvišje kategorije pa po 70.000 lir. Sindikati pa so seveda to malo ponudbo zavrnili, ker zahtevajo poenotenje plač sploh, to je vključitev raznih sedanjih doklad v osnovne plače in mezde, kar vpliva na razne druge normativne postavke, kot je plačilo praznikov, dopustov. 13. plače itd. Da pa bi pokazali tudi razumevanje za vladne težkoče, so sindikati pripravljeni odložiti denarne zahteve, če se vlada obveže, da začne takoj z upravno reformo in s preureditvijo raznih kvalifikacij, kar pomeni tudi izboljšanje prejemkov. Toda minister Preti noče nič slišati o tem ter pravi, da ne more sprejeti obveznosti na daljši rok, razen obveznosti, ki jo je sprejela vlada, da bo izvedla reformo do konca leta 1966. Ravno tu pa se razhajajo vladna in sindikalna pota. Sindikati imajo namreč v rokah tudi dober adut, saj je predsednik prejšnje vlade Leone obljubil, da bodo stvar poenotenja plač uredili. To poenotenje bi moralo za sindikate veljati vzvratno, to je od 1. julija 1963 dalje, kar zahtevajo zlasti železničarji, poštarji in šolniki.

Vlada bi se torej rada omejila samo na «krpanje», medtem ko zahtevajo sindikati trajno, dokončno rešitev vsega tega zapletenega vprašanja. Zato vztrajajo na povezanosti poenotenja plač, preureditve kvalifikacij in reforme javne uprave. Pri tem sindikati pravilno poudarjajo, da bi ta reforma izboljšala pogoje uslužbencev, po drugi strani pa pomenila tudi določen relativen prihranek, ker bi javna uprava bolj naglo, in učinkovito delovala. Vlada pa trdi, da sedanji gospodarski in finančni položaj vsega tega ne dopušča ter da je treba upoštevati proračunske težkoče in prilagoditi bremena možnostim. K temu dodaja, da koristi obramba kupne moči lire tudi nepremožnim slojem, češ kaj pomaga celo prgišče denarja, če pa nima prave vrednosti. Gre torej za začarani krog višanja cen in mezd, pri čemer so vedno na najslabšem reveži. Toda vse pridige so zaman: če se življenjske potrebščine dražijo, ne preostaja uslužbencem nič drugega, kot da zahtevajo več denarja, tudi če je vsak dan manj vreden. Zato so potrebni učinkoviti ukrepi, da se naraščanje inflacije zajezi, a ne na račun nepremožnih slojev.

Predsednik pokrajine dr. Delise je sprejel včeraj na poslovilnem obisku grškega konzula Saferisa.

Padel je z lestve

Na ortopedski oddelek bolnišnice, kamor so ga prepeljali z avtom delodajalca, so včeraj okrog 13.30 sprejeli 26-letnega mehanika Raffaela Michelona z Reške ceste 89, ki se je okrog 12. ure ponesrečil v tržaškem arzenalu, kjer je uslužben, ko je padel z lestve. Michelon si je pri padcu verjetno zlomil koleno. Okreval bo v 20 dneh.

KAJ SE SKRIVA ZA TO SUMLJIVO ZADEVO

Vzorce olja s Sicilije so analizirali v Trstu

Analiza je odkrila potvorbe, s katerimi se bo sedaj moralo ukvarjati sodišče na Siciliji

Tržaški pokrajinski kemični laboratorij je nedavno analiziral 18 vzorcev olivnega olja iz Sicilije. Pri analizi so ugotovili, da 12 vzorcev ni ustrezalo vrsti in kakovosti prijavljenega proizvoda. Samo vzorci olivnega olja «vergine», ki so prišli iz Siracuse, so odgovarjali kakovosti, medtem ko so bili vzorci olja iz oliv in olivnih tropin ter rafiniranega olja iz oliv in olivnih tropin pomešani z nedovoljenimi snovmi. Od vzorcev, ki so jih poslali iz Caltanisette, dva nista odgovarjala prijavljeni vrsti.

To nam jasno dokazuje, kako še vedno nadaljujejo s ponarejevanjem zlasti olivnega olja, kljub tako močni in veliki kampanji proti ponarejevanju živil. To bi sicer še ne vzbudilo izredne pozornosti, če bi te vzorce, ki jih je analiziral tržaški pokrajinski kemični laboratorij, poslali v analizo iz količin olivnega olja, ki so prišle v Trst ali pa v kako drugo skladišče v deželi Furlanija Julijska krajina. Toda dejstvo, da so vzorce poslali iz Sicilije v analizo v Trst, ko je obče znano, da imajo tudi druga mesta na Siciliji ali pa mnogo bližja Siciliji, kakor tudi n. pr. v Rimu dovolj opremljene kemične laboratorije za analizo, je treba smatrati za izreden primer.

Zdi pa se, da je prišlo to olje v analizo v Trst predvsem zato, ker so hotele pristojne oblasti na Siciliji preprečiti, da bi prišlo v domačem kraju do kakega pritiska na tamkajšnje kemične laboratorije in da ne bi morda v tistih laboratorijih sporočili pristojnim oblastem netočne podatke o analizi.

Po nekaterih vesteh se zdi, da tudi funkcionarji tržaškega kemičnega laboratorija niso bili preveč navdušeni nad tem zaupanjem in da so precej časa zavlačevali zadevo, saj je prišlo olje iz Siracuse v Trst za analizo že preteklega novembra. Zato so tudi skušali odposlati omenjene vzorce v analizo višjemu zavodu za analizo v Rim. Toda pozneje so ministrstvo za zdravstvo, kakor tudi krajevne državne in pokrajinske oblasti posredovale, da so analizo napravili v Trstu.

Druga zanimivost v tej zadevi je ta, da je pokrajinski zdravnik iz Siracuse, ko je poslal vzorce olja za analizo v Trst, predlagal, naj tukajšnje oblasti, v primeru da bi ugotovile kakšne nepravilnosti, prijavijo krivce tržaškim sodnim oblastem. To pa je seveda nemogoče, ker je treba vsake take nepravilnosti prijaviti tistemu sodišču, ki je pristojno soditi na področju, kjer so bili vzeti zadevni vzorci. Ali ni bil tudi ta predlog pokrajinskega zdravnika iz Siracuse morda povezan s kakim možnim pritiskom prizadetih proizvajalcev olja tudi na sodno oblast na Siciliji? Sedaj pa bodo izide analiz iz Trsta poslali pristojnim organom na Sicilijo, in bo njihova dolžnost, da zadevo prijavijo tamkajšnjim sodnim oblastem v nadaljnji postopek.

Odpustitev sedmih delavcev

Te dni so odpustili štiri delavce v podjetju «Variola» in tri delavce v podjetju «Salto». Sindikati odpustom nasprotujejo, a doslej jim ni uspelo, da bi jih preprečili.

PO OBJAVI DEKRETA PREDSEDNIKA REPUBLIKE

Določbe za izplačilo odškodnine bivšim internirancem v nacističnih taboriščih

Prošnje je treba predložiti najkasneje do 21. julija t. l., odškodnino pa bodo začeli izplačevati junija 1965

Kakor smo te dni poročali, je bil v Uradnem listu dne 21. januarja objavljen dekret predsednika republike, ki navaja določbe za izplačilo odškodnine bivšim političnim deportirancem v nacističnih taboriščih.

Pravico do odškodnine imajo italijanski državljani, ki so bili deportirani v nacistična taborišča, v kateri koli okoliščini, tudi izven državnega ozemlja, ker so:

a) izvršili dejanja v zvezi z osvobodilno vojno, ali

b) razvijali politično dejavnost v nasprotju z navodili fašističnega režima in nemških okupacijskih sil, ali

c) so pripadali političnim strankam, ki sta jih nacistični in fašistični režim prepovedala, ali

č) so manifestirali ali protestirali proti fašističnemu režimu, ali proti nemškim okupacijskim silam, ali

d) so se udeležili stavk ali izvršili med stavkami sovražna dejanja proti nemškim okupacijskim silam, ali

e) so bili odpeljani v internacijo med «rastrellamenti», stavkami in represalijami, ali

f) so bili preganjani zaradi fašizma.

Pravico do odškodnine imajo le tisti deportiranci, ki so imeli italijansko državljanstvo, ko so jih deportirali.

Pravico do odškodnine imajo tudi vojaki in delavci — ne prostovoljci — v Nemčiji, ki so bili odpeljani v nacistična koncentracijska taborišča zaradi upora ali sabotaže nemške produkcije.

Nimajo torej pravice do odškodnine vsi vojaški ujetniki, ali delavci — ne prostovoljci, ampak le tisti izmed teh, ki so bili zaradi upora ali sabotaže kaznovani in premeščeni v koncentracijska taborišča ali «Straflagerje», v katerih so bili podvrženi enaki disciplini kot politični deportiranci.

Nimajo pravice do odškodnine tisti, ki so že dobili posredno ali neposredno kakšno odškodnino od nemške vlade.

V primeru smrti deportiranca, zaradi neposrednih ali posrednih vzrokov, imajo pravico do odškodnine po prednostni lestvici: žena ali mož, otroci, posinovljenci, starši, bratje in sestre ter skrbniki.

Zelo važen je člen 6, ki določa rok za predložitev prošnje in navaja potrebne podatke in dokumente.

Prošnje s potrebnimi dokumenti je treba predložiti zakladnemu ministrstvu do 21. julija.

V prošnji je treba navesti: osebne podatke, bivališče, dan in kraj aretacije, kratek opis vzrokov aretacije, kraj in ime taborišča oziroma taborišč, datum repatriacije, za mrtve pa točen ali približni datum njihove smrti v internaciji ali zaradi posledic internacije.

Prošnji, ki jo predloži prizadeti deportiranec, je treba priložiti:

a) potrdilo, da je bil interniranec ob dnevu aretacije italijanski državljan;

b) vsak dokument, ki lahko potrjuje aretacijo, deportacijo in vzroke, kot na primer potrdilo o vrnitvi iz deportacije, ki jo izda prefekt na podlagi člena 8 dekreta št. 27 z dne 14 februarja 1946, ali izjave združenj deportirancev in Zveze italijanskih judovskih skupnosti;

c) izjavo, da ni prejel, neposredno ali posredno, kakršnekoli vsote za odškodnino od nemške vlade.

Upravičenci do odškodnine zaradi umrlih svojcev - deportirancev morajo razen dokumentov pod črki a) in c) priložiti tudi:

č) družinski list;

d) potrdilo o smrti deportiranca, ki je umrl po osvoboditvi;

e) potrdilo, da je smrt nastala zaradi posledic deportacije;

f) notorični akt, ali nadomestno izjavo na podlagi odloka predsednika republike št. 678 z dne 2. avgusta 1957, ki jo mora napisati in podpisati, da nimajo drugi upravičenci prednosti.

Posebna komisija, ki jo je imenoval predsednik ministrskega sveta, bo proučila vse prošnje in jih lahko tudi uradno preverila ter bo določila razdelitev odškodnine. Ta komisija bo morala dokončati svoje delo v roku enega leta, tj. do 21. januarja 1965. V naslednjih dveh mesecih bo omenjena komisija sestavila sezname odobrenih prošenj, ki bodo objavljene v Uradnem listu in proti katerim se bo lahko vložil ugovor v roku 30 dni na zakladno ministrstvo. V roku 3 mesecev bodo seznami imeli dokončno veljavo, nato bodo v naslednjih dveh mesecih začeli z izplačevanjem odškodnine, ki se bo moralo zaključiti v roku 6 mesecev.

Upravičencem bodo izplačali odškodnino skupno in ne na obroke. Odškodnino ne bodo bremenile nobene takse in druge dajatve.

Dobo internacije bodo šteli od dneva aretacije do repatriacije po osvoboditvi. Za umrle med internacijo, ali v dveh letih po 8. maju 1945 (če je smrt nastala zaradi neposrednih posledic deportacije bodo šteli najmanj 12 mesecev).

Komisija bo seštela vse mesece interniranja vseh deportirancev in bo s tem številom razdelila vsoto, ki jo je v ta namen izročila nemška vlada, ter obresti, ki se bodo medtem nabrale. Tako bo določena vsota odškodnine za vsak mesec internacije.

Pojasniti moramo, da v seznamu nacističnih taborišč ni še vključena Rižarna in da se šele pripravlja dokumentacija, da bi Rižarno priznali kot uničevalno nacistično taborišče.

Za vse informacije naj se prizadeti obrnejo na tajništvo Združenja bivših političnih deportirancev v Ul. Zonta 4-1 med uradnimi urami, in sicer vsak dan od 10. do 12. ure, ob torkih, sredah in petkih pa tudi od 17. do 19. ure.

Vsem toplo priporočamo, da si čimprej poskrbijo potrebne dokumente in potrdila, da ne bodo zamudili roka za predložitev prošnje.

S cirkularko se je ranil

Na gradbišču bratovega gradbenega podjetja pri Domju, se je včeraj ponesrečil 42-letni zidar Bernard Slavec iz Doline štev. 88. Ko je žagal les na cirkularki, je nerodno postavil levo roko pod zobčasto rezilo ter se ranil po levem palcu in si zlomil členek. Z avtom RK so ponesrečenca prepeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na ortopedski oddelek s prognozo okrevanja v 30 dneh.

Avto v tramvaj

Nekaj pred 23. uro včeraj zvečer se je 45-letni šofer Anton Krusič iz Ul. F. Severo peljal s tovornikom po cesti, ki pelje z Elizejskih poljan proti Trgu C. Marzio. Na Sprehajališču sv. Andreja, in sicer v bližini poslopja št. 14-1 pa je trčil v tramvaj št. 9, ki je prav tedaj zavijal v polkrogu na levo. Pri trčenju se je Krusič pobil po vekah desnega očesa, po nosu in po bradi. Ozdravel bo v 10 dneh.

VČERAJ ZVEČER NA TRBIŠKI CESTI PRI BANIH

Do smrti povozil neznanega moškega ki je prečkal široko cestišče

Avtomobilist je prepozno opazil neznanca - Nesrečnik je podlegel poškodbam petnajst minut po sprejemu v bolnišnico

Včeraj zvečer se je na trbiški cesti ob cestarski hiši pri Banih dogodila smrtna prometna nesreča. Na temni cesti je 37-letni Mario Tonini s Kjadina in Monte 1458, ki je vozil svoj avto TS 45131 v smeri proti Trebčam, do smrti povozil nekega moškega.

Neznanec, katerega agenti cestne policije niso mogli še identificirati, ker ni imel pri sebi nobenega osebnega dokumenta, je tedaj prečkal široko cestišče. Moškega, ki je imel približno 60 ali 70 let, je Tonini opazil prepozno, da bi mogel ustaviti avto in trčenje je bilo neizbežno. Pri hudem sunku, saj ga je vrglo nekaj metrov stran, si je nesrečnik verjetno prebil lobanjo in zlomil obe nadlakti. Z avtom RK so ga takoj odpeljali v bolnišnico, kjer so ga nujno sprejeli na nevrokirurški oddelek s strogo pridržano prognozo, toda vse zdravniške nege so bile za neznanca zaman, ker je petnajst minut po sprejemu v bolnišnico podlegel zadobljenim poškodbam.

Policisti so uvedli preiskavo, da bi identificirali moškega, toda v bližini jim nihče ni znal točno povedati, kdo naj bi bil.

Stanovalci v Banih so povedali, da je neznanec večkrat hodil od hiše do hiše in prosjačil. Baje je tudi spal v senikih v bližini. Verjetno gre za prosjaka, ki se je potikal po zgornji tržaški okolici, kjer je morda pri dobrih ljudeh našel kos kruha in streho. Njegovo truplo so prenesli v mrtvašnico glavne bolnišnice, kjer je na razpolago sodnim oblastem.

Razbitje pogajanj za kemično stroko

V Rimu so se razbila pogajanja za sklenitev nove pogodbe za kemično stroko. V ponedeljek se bodo sestala osrednja vodstva sindikatov, da se sporazumejo glede bodoče stavkovne borbe.

Na posredovanje ministrstva za prevoze pa so se pričela pogajanja za rešitev spora med uslužbenci in avtobusnimi podjetji. Pogajanja se bodo nadaljevala prihodnji torek.

VEČ POZORNOSTI PRI RAVNANJU Z OGORKI!

Številni požari na Krasu zaradi vnetja suhljadi

Gasilci zaposleni na Proseku, pri Nabrežini, ob lonjerski cesti in v pristanišču

Včeraj in predvčerajšnjim so imeli gasilci precej dela, saj so morali gasiti več požarov na zgornjem tržaškem krasu, kjer se je vnela suhljad in trava. Včeraj navsezgodaj so gasilci z Opčin gasili precejšen požar v bližini Nabrežine, kjer se je vnela suhljad. Sele okrog poldne so požar pogasili. Nekaj ur pozneje so gasilci s Trga Nicolini prihiteli na Prosek, kjer so se morali truditi dve uri, da so pogasili nastali požar. Predvčerajšnjim je gorela trava nad kriško železniško postajo. Ker se je požar kaj kmalu razširil na približno 10.000 kvadratnih metrih površine, so morali gasilci z Opčin poklicati na pomoč tudi gasilce iz Trsta in karabinjerje s postaje v Križu. Predvčerajšnjim popoldne je pri gostilni Pertot na Lonjerski cesti 180 nastal požar na 6000 kvadratnih metrih površine. Gorela je suha trava in grmičevje. Gasilci so se morali truditi dve uri, da so požar pogasili.

Na Opčinah (Campo Romano) je predvčerajšnjim nastal požar na 1500 kvadratnih metrih površine. Gasilci so ogenj pogasili v pol ure. V pristanišču sta predvčerajšnjim nastala dva požara, pred skladiščem štev. 57 je gorel kup smeti, pri Lloydu pa je nastal požar na kupu drevesnega lubja. Drugi požar je verjetno povzročil neprevIden kadilec, ki je odvrgel ogorek cigarete. Ogenj se je potem razširil še na razbitine starega čolna v bližini. Nadalje se je v Miljah v Ul

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Šofer obsojen na pogojno kazen ker je v Ul. Rossetti podrl žensko

Nerednosti pri gradnji zavetišča za poskusne živali in nepojasnjena zadeva s starimi radiatorji na razpravi o aferi v bolnišnicah

Pred sodnikom Brencijem se je zagovarjal včeraj 27-letni Giovanni Terosa z Opčin-Poggioreale del Carso št. 1113, ki je bil obtožen, da je precej hudo poškodoval 67-letno Mario Carmelo Padovan por. Mascia. Sodnik ga je spoznal za krivega ter ga obsodil na 1 mesec zapora. Poleg tega bo moral Perossa plačati 30 tisoč lir za stroške zastopnika zasebne stranke ter 500.000 lir predujma na račun odškodnine o kateri bodo razpravljali pred civilnim sodiščem.

Tudi v tem primeru gre za prometno nezgodo, do katere je prišlo 4. marca lani. Bilo je okoli 19.30, ko se je Perossa peljal s svojim avtom fiat 600 TS 51.95 po Ul. Rossetti v smeri proti Drevoredu 20. septembra. Na vogalu z Ul. M. Buonarroti je nenadoma prišlo do nesreče. Padovanova se je prav v tistem trenutku vračala z obiska pri neki svoji prijateljici. Prečkala je Ul. Rossetti z leve proti desni strani v smeri vožnje avtomobilista. Ta je pozneje trdil, da ženska ni šla po prehodu za pešce, temveč en meter in pol stran. Prizadeti je še poudaril, da je ženska stopila s pločnika ter napravila nekaj korakov po cesti. Nenadoma pa se je ustavila ter mu dala vtis, da hoče počakati, da bi šel on mimo. Potem pa je sunkoma stopila naprej ter mu prekrižala pot. Pritisnil je sicer na zavore, toda ni se mu posrečilo, da bi preprečil trčenje. Padovanova je padla na tla ter se nekoliko pobila. Šofer je ustavil vozilo ter jo takoj prepeljal v bolnišnico. Zdravniki so ugotovili, da se je že prileta ženska pobila po glavi, po desnem kolku in si zlomila desni gleženj.

Na kraj nesreče so prišli karabinjerji, ki so ugotovili okoliščine nezgode.

V bolnišnici je Padovanova izjavila v prvem trenutku, da se ne namerava pritožiti. Poškodbe pa, ki jih je dobila pri nesreči, so bile hujšega značaja, kot se je zdelo spočetka, saj se je morala zdraviti skoraj tri mesece. Kljub skrbni negi pa ji je padec prizadejal nekatere trajne posledice. Najvažnejša je zadevala desno nogo ter ji povzroča določene težave pri hoji. Kljub temu, da niso te poškodbe resnejšega značaja, je vendar ženska menila, da obstajajo vsi pogoji, da zahteva povrnitev škode. V tem smislu je tudi poslala sodniku dopis, v katerem je povedala, da želi nastopiti na procesu kot zasebna stranka. V bistvu je sodnik ugodil njenim zahtevam ter obsodil povzročitelja nesreče. Kazen, ki jo je prisodil Perossi je pogojna, toda le pod pogojem, da obsojenec izplača predujem. Poleg tega mu je dr. Brenci odvzel vozniško dovoljenje za 6 mesecev.

* * *

Pred kazenskim sodiščem (pred. sednik Boschini, tožilec Visalli, zapisnikar Strippoli) se je včeraj nadaljeval proces v zvezi z znanim škandalom v združenih bolnišnicah. Sodniki so še nadalje zaslišali obtoženca Giovannija Negrisina, gradbenega podjetnika, ki je opravil v združenih bolnišnicah vrsto del.

Tudi na včerajšnji obravnavi je bila spočetka na vrsti Negrisinova naglušnost. Zvedelo se je, da je že starejši podjetnik kupil slušno protezo šele pred začetkom obravnave pred kazenskim sodiščem, medtem ko je še ni imel ves čas preiskovalnega postopka. To pomeni, da ga je preiskovalni sodnik dolgo časa zaslševal ne da bi bilo stoodstotno gotovo, če je obtoženec pravilno razumel vprašanja, ki so mu jih zastavljali.

Vprašanje, ki je vzbudilo živo zanimanje sodnikov, zadeva gradnjo poslopja legalne medicine in novega zavetišča za živali, ki služijo zdravniškim poskusom. Obtožnica trdi, da se Negrisinovo podjetje ni držalo obvez, ki jih je sprejelo v pogodbi z upravo združenih bolnišnic. Med drugim niso porušili zidov starega zavetišča, niso zgradili novih ter so pri delih uporabljali opeko, ki je bila debela 8 cm namesto 13 cm. Poleg tega so dobavili 22 starih radiatorjev namesto novih.

Po prečitanju preiskovalnih aktov so sodniki ugotovili, da je bilo govora o rušenju starih zidov samo v začetnem računu, ne pa v zaključnem. Negrisin pa je poudaril, da mu niso obračunali nikakršnih stroškov za rušenje. Vmešal pa se je javni tožilec, ki je pripomnil, da je končna vsota, ki jo je uprava dolgovala podjetju, ostala vedno ista. Predsednik je še vprašal obtoženca, če so mu plačali odvečna dela, ki jih je opravil. Negrisin je odvrnil, da ni dobil niti beliča.

Precej zavita v meglo pa je ostala zadeva z 22 radiatorji. Negrisin je izjavil, da je tedaj vprašal podjetnika Vidorna, kdo je ukazal, naj se namestijo v poslopje stari in ne novi radiatorji. Vidorno je odgovoril, da je to ukazal inž. Cisilin. Iz Negrisinovih listin je razvidno, da so spočetka zaračunali upravi združenih bolnišnic samo stroške za delovno silo, medtem ko je v dokončnem obračunu govora tudi o dobavi materiala. Negrisin se je zagovarjal, da je podpisal izplačilne listine v dobri veri.

V tem trenutku pa se je vmešal inž. Cisilin, ki je dejal, da Negrisin ne ve ničesar o radiatorjih. Zanikal pa je, da bi bil ukazal podjetniku Vidornu naj namesti stare radiatorje. Ko je podpisal dokončni obračun, je mislil, da je vse v redu, ker se je zanašal na svoje sodelavce.

Ko so sodniki nekoliko podrobneje proučili to vprašanje, se je zvedelo, da je delansko nadzorstvo nad opravljenimi deli vršil Negrisinov nečak, in sicer na ukaz asistenta Pierija.

Za Negrisinijem je sedel na zatožni stol inž. Malossi, ki je tudi gradbeni podjetnik. Njegovo podjetje «Costruzioni generali» je opravilo v splošni bolnišnici nekatera dela, toda zdi se, da na zelo pomanjkljiv način. Vsled tega se je dolgo vlekel spor med upravo bolnišnic in podjetjem, ki je nazadnje pristalo, da bo opravilo neka druga dela, ki jih bo zaračunalo za 300.000 lir manj, kot bi imelo pravico. Sodniki so skušali ugotoviti, če je Malossi prejel v resnici celotno vsoto, ali pa vsoto pri kateri so odšteli 300 tisoč lir. Malossi je vztrajal, da je opravil dela za 300.000 lir manj.

Obravnava se bo nadaljevala prihodnjo sredo, ko bodo sodniki zaslišali Luigija Caputa.

Začetek akad. leta šole socialne službe

Snoči se je pričelo novo akademsko leto visoke šole socialne službe v Trstu v Ul. Battisti št. 17. Navzoči so bili tudi podprefekt dr. Molinari, predsednik pokrajine dr. Delise, župan dr. Franzil in drugi predstavniki oblasti. Ravnateljica šole prof. Bastiani je pozdravila goste ter pri tem omenila, da deluje šola že 13 let. V tem razdobju je diplomiralo naj njej 185 socialnih asistentov in asistentk, ki opravljajo važne naloge na raznih področjih družbenega življenja v službi raznih ustanov in podjetji. Zatem je vsedržavna predsednica ustanove za matere in otroke poslanka Angela Gotelli imela predavanje o temi «šola socialne službe v sodobni italijanski družbi». Predsednica je dejala, da je tržaška šola ena najboljših te vrste v Italiji.

Tvegal je zastrupitev s plinom

V svoji mesnici v Ul. G. Gallina 9 se je včeraj 57-letni Luigi Callegari iz Drevoreda D'Annunzio 61 počutil slabo. Upal je, da mu bo nehala, če bo šel domov ter je prepustil mesnico nekemu uslužbencu. Doma je Callegari prižgal kuhalnik na plin, da bi si segrel lonček mleka, toda tedaj se je počutil slabši in je padel v nezavest ter pri padcu potegnil za seboj plinsko gumijasto cev. Na srečo so stanovalci slišali padec in takoj prihiteli v Callegarisovo stanovanje ter mu pomagali, sicer je bila nevarnost, da se nesrečnik zastrupi s plinom. Stanovalci so poklicali rešilni avto RK s katerim so Callegarisa prepeljali v bolnišnico, kjer so mu nudili prvo pomoč in ga nato poslali domov s prognozo okrevanja v treh dneh.

Sinoči nekaj pred 22. uro so prepeljali v splošno bolnišnico z rešilnim avtom RK 73 letnega Giuseppa Bella iz Ul. Carducci 10. Ze priletni moški je padel po stopnicah v domači hiši ter se pobil po glavi. Poleg tega je krvavel iz levega ušesa ter si verjetno zlomil zatilnik. V bolnišnico so ga sprejeli s pridržano prognozo.

Goriško-beneški dnevnik

S SINOČNJE SEJE GORIŠKEGA OBČINSKEGA SVETA

Dr. Franco Gallarotti - novi župan enobarvnega občinskega odbora v Gorici

Zanj so glasovali demokristjanski svetovalci in dva svetovalca Slovenske liste - Izjave načelnikov političnih skupin o levem centru

Gorica ima od sinoči dalje novega župana: imenuje se dr. Franco Gallarotti. V odboru, ki mu je načeloval župan dr. Poterzio, katerega ostavko je včeraj sprejel občinski svet, je bil najstarejši odbornik in obenem odbornik za finance.

Včerajšnja občinska seja pa ni pomembna samo zaradi izvolitve novega prvega meščana. Pomembnejša je zaradi političnih izjav, ki so jih dali načelniki posameznih skupin. Iz njih moramo povzeti, da se bo tudi v Gorici ostvarila formula levega centra, o kateri pa obstajajo različni pogledi med samimi strankami, ki naj bi ga sestavljale. Medtem ko večinska stranka sprejema takšno formulo kot nekaj abstraktnega, želijo stranke, ki naj bi bile njen partner ali ki želijo spremembo v družbeni strukturi kot posledico te vladne koalicijske formule, zelo konkretne ukrepe na najrazličnejših področjih.

V vsakem primeru predstavlja sinočnja seja prvi resen javni korak krajevne ustanove, da se tudi v Gorici, kot se želi razširiti na vso pokrajino, iščejo s pogajanji možnosti ostvaritve nove demokratičnejše in obenem napredne oblike, ki je že postala stvarnost tako v vsedržavnem merilu kot na Tržaškem.

Sejo je ob 21.30 otvoril v svojstvu najstarejšega odbornika dr. Gallarotti, ki je sporočil odločitev župana Poterzia, da poda ostavko. Po tej objavi je prvi spregovoril načelnik demokristjanske skupine dr. Tripani, ki je uvodoma zavrnil očitke raznih strank, češ da je bil župan prisiljen k odstopitvi; do te odločitve je prišel sam in se skupina svetovalcev KD zahvaljuje za njegov doprinos pri reševanju najrazličnejših vprašanj. Nadalje je dr. Tripani dejal, da se je občinski svet znašel z ostavko pred dvojno rešitvijo: ali nadaljevati z enobarvnim odborom ali uveljaviti levi center. Pokrajinski odbor stranke se je izrekel za levi center, vendar s pogojem, da se globalno, uresniči za vso pokrajino. Samo v Gorici bi levi center predstavljal lagodni konformizem. Če časi še niso dozoreli za novo vladno obliko na Goriškem, pa so zreli za pogovore med strankami, da se poiščejo ustrezne rešitve za vso pokrajino. Upoštevajoč navedene vzroke se je stranka opredelila le za običajno zamenjavo na županskem mestu.

Liberalec Chiozza je dejal, da so že pri izvolitvi dr. Poterzia oddali belo glasovnico, sedaj pa je postalo nezaupanje v občinsko upravo še večje in se bo stranka temu primerno ravnala pri glasovanju.

Svetovalec Zuliani (PSI) je dejal, da sprejema na znanje zamenjavo župana, vendar se sprašuje zakaj je prišlo do nje. Sodi, da je zamenjava posledica cele vrste napak, izvršenih v dejavnosti občinske uprave. Navedel je primer ATA, koncert pevskih zborov, ki so ga hoteli prenesti v kinodvorano Vittoria, ker so na njem sodelovali tudi slovenski zbori itd. Krščanska demokracija bi morala jasno povedati zakaj so ga zamenjali. O levem centru je Zuliani dejal, da ne predstavlja za socialiste formulo ampak političnio načrtovanje, ki ga je treba izpeljati. «Za nas niso važna mesta v odboru ali komisijah, ampak reševanje življenjskih vprašanj našega prebivalstva. Ne bomo postavljali ovir uresničevanju vaše dobre volje, kadar boste vodili politiko stvarnega reševanja vprašanj, ne sprejemamo pa vsiljenih rešitev na prefekturi, kot je to skušal doseči poslanec Zuccalli. Kljub našim notranjim težavam bomo nadaljevali po dosedanji poti, vendar za konkretne stvari, ne pa za globalne rešitve, o katerih se danes govori».

Dr. Battello (KPI) vidi v odstranitvi župana politično dejanje, ki se sklada z resolucijo na zadnjem kongresu krščanske demokracije za goriško pokrajino, v kateri se jasno govori o levem centru s PSI. Svetovalec je dejal, da je največjega obžalovanja vredno ravno dejstvo, da goriška KD nima poguma jasno izbrati svoje poti in da še naprej tava po nejasnih stališčih. Zamenjava župana in utemeljitev tega dejanja dokazuje, da kako malo poguma in jasnosti kaže krščanska demokracija v gledanju na sedanjost in prihodnost. Strinjal se je s svetovalcem Zulianijem, da ni važna nova vladna formula, ampak nova politika.

Glasovalno izjavo so podali še Zuccalli (PSDI), odv. Sfiligoj (SL) in Pascoli (MSI). Za sprejem županove ostavke je glasovalo 20 svetovalcev, 14 jih je oddalo bele glasovnice, eden pa se je vzdržal.

Sledile so glasovalne izjave o izvolitvi novega župana dr. Gallarottija, ki je prejel 20 glasov (18 glasov svetovalcev KD in 2 glasa svetovalcev Slovenske liste), demokristjana Terenzio in Lupieri sta prejela 3 odnosno 1 glas. Oddanih je bilo 11 belih glasovnic.

O izjavah ostalih svetovalcev bomo poročali v naši jutrišnji številki.

PISMO PREFEKTURE KUPOVALCEM MLEKA

Franco pasterizacijski center bo plačeval mleko po 70 lir liter

Mlekarji, ki kupujejo mleko pri kmetu in ga neposredno prodajajo potrošniku, ga morajo plačati najmanj po 70 lir

Goriški prefekt dr. Princivalle je včeraj pismeno obvestil strokovno kmečko organizacijo Kmečko zvezo ter pismi poslal tudi organizacijama Coltivatori Diretti in Coltivatori Giuliani, naj mu nemudoma sporočijo imena tistih trgovcev z mlekom, ki plačujejo mleko proizvajalcem manj kot po 70 lir liter.

V prefektovem imenu je namreč imel pokrajinski nadzornik za prehrano Ziberna sestanek z operaterji, ki zbirajo in prodajajo mleko, da bi imeli proizvajalci korist od zadnje podražitve mleka. Operaterji so nadzorniku za prehrano zagotovili, da bodo mleko odslej dalje plačevali najmanj po 70 lir franco središče za pastorizacijo mleka.

Težave so nastale za tiste operaterje, ki zbirajo mleko za tržaško pokrajino, kjer se v potrošnji še vedno prodaja po sto lir. Da bi se odpravile te razlike, je goriška obvestila tržaško prefekturo, naj prouči možnosti izenačenja cene mleka s ceno v goriški in videmski pokrajini.

Dogovor, o katerem poročamo, se nanaša na odkup mleka pri kmetu ter njegovo prodajo pastorizacijskemu središču. V ceni 70 lir je vštet tudi prevozni strošek, ki ga mora trpeti proizvajalec in ki po poluradnih zagotovilih ne bi smel presegati štiri lire za liter. Z drugimi besedami to pomeni, da bi moral, odvisno od oddaljenosti pastorizacijskega središča, kmetovalec prejeti v takšnem primeru za liter mleka najmanj 66 lir.

Dogovor ne govori o ceni, ki jo prakticirajo mali potujoči mlekarji. Na teh sestankih pa so govorili tudi o njih. Dogovorili so se, da bi morali plačevati mleko pri proizvajalcu najmanj po 70 lir, ker nimajo stroškov s pastorizacijo, ustekleničenjem in drugim podobnim delom.

Še danes stavka tekstilnih delavcev

Včeraj je bil prvi dan stavke tekstilnih delavcev, ki bo trajala do nedelje zjutraj. V podgorski tekstilni tovarni je v stavki sodelovalo 85, v ronški pa 97 odst. delavcev. Stavko so proglasila vsedržavna vodstva treh sindikalnih organizacij, ker delodajalci nočejo pristati na pogajanja za obnovo vsedržavne delovne pogodbe.

Razdeljevanje blaga proste cone

Trgovinska zbornica v Gorici ponovno opozarja, da razdeljuje za upravičence iz Gorice in Sovodenj za januar in februar naslednje količine blaga proste cone:

Po 3 kg sladkorja na osebo in po 200 lir za kg na odrezek št. 1 živilske nakaznice; po 500 g surove ali 400 g pražene kave na odrezek št. 2; po 2 litra semenskega olja pri običajnem trgovcu in po 400 g na osebo masla tudi pri običajnem trgovcu.

Razdeljevanje bodo zaključili 29. februarja, Trgovci s področja proste cone lahko dvignejo potrebna nakazila pri trgovinski zbornici do 5. februarja.

V posebnem uradu trgovinske zbornice nadaljujejo z izdajo nakaznic proste cone tistim upravičencem, ki jih niso prejeli na dom.

DOLOČEN NA SESTANKU PROSVETARJEV

Koledar zabavnih prireditev prosvetnih društev na Goriškem

Plese priredijo vsa tista društva, ki so jih priredila že lani

Prejšnji teden so se v Gorici sestali predstavniki prosvetnih društev, ki so bile zelo bogate, ter se pogovorili o letošnjih poletnih plesih. Proučili so lanske izkušnje, ki so bile zelo bogate, ter se dogovorili, da bi vsako društvo priredilo ples po možnosti iste dneve kot lani. Sestanek je bil nujno potreben tudi zaradi tega, da bi posamezni prazniki ne sovpadali, kar bi predstavljalo škodo za prireditelje

Prvi praznik v tem letu bo priredilo prosvetno društvo «Briški grič» v Steverjanu. Prvega maja bo imelo tridnevni ples na brjarju v Dvoru.

Prosvetno društvo «Vrba» v Sovodnjah bo imelo svoj tradicionalni «škrljanski ples» 16., 17. in 18. maja. Priredili ga bodo na nogometnem igrišču, naziv pa je dobil ta ples po Škrljah, zaselku v Sovodnjah, kjer so imeli precej let nazaj vsakoletne plese okoli polovice maja.

Mladinska iniciativa ima programirano enodnevno prireditev v nedeljo 7. junija v Standrežu. Na tej prireditvi bodo sodelovali mladinci iz Goriške, s Tržaškega in iz Beneške Slovenije. Popoldne bo kulturni program, zvečer pa ples.

Prosvetno društvo «Skala» v Gabrjah priredi svoj tridnevni ples 27., 28. in 29. junija. Tudi lansko leto je imelo društvo tridnevno zabavo približno iste dni.

V Steverjanu bo tradicionalni poletni ples 18., 19. in 20. julija, praznik grozdja pa 12., 13. in 14. septembra.

Standreško prosvetno društvo «Oton Župančič» bo imelo plesno zabavo 25., 26. in 27. julija, Sovodnje pa drugi ples 1., 2. in 3. avgusta. V Rupi bodo po vsej verjetnosti plesali 5., 6. in 7. septembra, v Doberdobu (praznik Unità) pa najbrž tri dni okoli nedelje 21. junija. Zelo resne namene imajo tudi Dolani, ki nameravajo letos prvič prirediti svoj ples nekje v bližini križišča pri Devetakih.

Iz zgornjega razporeda je razvidno, da bo letošnja plesna sezona precej živahna. Prav tako bo vsako društvo skušalo vnesti v svojo prireditev posebnosti in domislice, da bi v kar največji meri zadovoljili vse obiskovalce. V tem pogledu bi bilo prav, da bi bili organizatorji čimbolj iznajdljivi in tudi pogumni obenem, da bi slovenske «šagre», ki so že lani bile med najbolj upoštevanimi na Goriškem zaradi dobre organizacije, izvrstnih orkestrov, čevapčičev in podobnih originalnih prijemov, tudi v tem letu na zadovoljivi višini.

Kratke iz bolnišnice

Včeraj navsezgodaj so pridržali na zdravljenju v goriški civilni bolnišnici 19-letnega Jožefa Pahorja iz Rupe štev. 45. Nekaj po 5. uri je prispel v bolnišnico, ker mu je pri nesreči odneslo del desnega kazalca. V bolnišnici se bo zdravil dvajset dni.

Ob 13.30 so pridržali na zdravljenju za 30 dni 72-letnega Blažiča iz Mariana. Včeraj je padel doma in si zlomil desno ramo.

Ob 14.45 so pripeljali v bolnišnico poldrugo leto staro Michelo Sponton iz Mariana. Pred dobrim tednom si je pri padcu doma zlomila levo ključnico, vendar so jo starši šele včeraj pripeljali v bolnišnico, kjer bo ostala 25 dni.

Ob 17.45 so pripeljali v bolnišnico 80-letno Marijo Breganc iz Ul. Brigata Re 28. Pred tremi dnevi se je doma udarila v glavo in si pretresla možgane. Včeraj je ostala v bolnišnici za petnajst dni.

Predvčerajšnjim zvečer je padel na tržaškem kolodvoru, ko je šel na vlak, 41-letni Antonio Gatta iz Ul. Vicaria 30 pri Standrežu. Ker ga je bolelo v levem sencu, je isti večer odšel v bolnišnico, kjer so ga ob 8.30 sprejeli na zdravljenje za pet dni.

Sabinovo cepivo proti otroški paralizi

Minister za zdravstvo je poklical v Rim na posvet pokrajinske zdravnike. Ob tej priliki jim je sporočil, da bodo 2. marca po vsej Italiji začeli uporabljati cepivo Sabin proti otroški paralizi. Kot znano se vzame to cepivo skozi usta in menijo, da je bolj učinkovito, ter ga že nekaj let uporabljajo po drugih državah, med katerimi je tudi Jugoslavija. Cepljenje bo brezplačno in velja za otroke od 4. meseca dalje in za odrasle do 20 let. Vendar pa imajo pri tem prednost otroci do petih let. Že v teku meseca februarja morajo pokrajinski zdravniki pripraviti vse potrebno, da bo lahko cepljenje dobro napredovalo. Minister je tudi sporočil, da je poskrbel za finančno pomoč in dobavo potrebne opreme posameznim pokrajinam.

Lov na lisico v Jamljah

Na lovski rezervi pri Jamljah priredijo jutri, v nedeljo 2. t.m., lov na lisico, ki se ga lahko udeležijo tudi nečlani pod pogojem, da imajo veljavno dovoljenje za lov s puško. Zbirališče udeležencev je ob 8. uri zjutraj v gostilni pri Sobanu v Jamljah.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 9,2 stopinje ob 11.10, najnižja minus 5 ob 1.15. Povprečne dnevne vlage je bilo 62 odstotkov.

IZPRED OKROŽNEGA SODIŠČA V GORICI

Hotel je odkriti sleparja pa je bil sam obsojen

Nenavadna zadeva goriškega pometača Aurelia Silvia, ki je bil obtožen, da je ponaredil očetov podpis na poštnem bonu za katerega pravi poštna uradnica, da ga je izplačala očetu

Pred goriškim okrožnim sodiščem so včeraj obravnavali nad vse zanimiv primer mestnega pometača 39-letnega Aurelia Silvia iz Gorice, Ul. Capodistria 5.

Septembra 1962 so v družini, obtoženec živi z ženo in svojimi starši skupaj, opazili, da je iz nekega predala, v katerem so ohranili za 800.000 lir poštnih bonov, izginil tak bon za 100.000 lir, ki je bil naslovljen na očeta Giuseppeja. Ta je trdil, da ga on ni vnovčil in zato so menili, da je to napravil sin Aurelio. Sin pa je odločno zanikal, da bi on to napravil in je hotel celo priti vsej stvari do dna. Skupaj z očetom sta šla na poštno podružnico blizu spominskega parka in tam je uradnica izjavila, da je izplačala nakazilo očetu in da ga je ta podpisal. Sicer je dodala, da ga ni videla ko je podpisoval, ker se je za trenutek oddaljila. Nastala je sumnja, da je morda vnovčila nakazilo kakšna tretja oseba. Za zadevo se je začela zanimati kvestura, ki pa je zaključila svoje poizvedovanje tako, da je prijavila sodišču sina Aurelia pod težko obtožbo sleparije na škodo države, ponarejanja podpisa in zamenjavo osebe. Medtem je oče umrl še pred razpravo. Obtoženec je vztrajal pri svoji trditvi, da je nedolžen, čeprav je tudi kaligrafski izvedenec bil mnenja, da je podpis njegov.

Državni tožilec je sicer upošteval, da je za del obtožbe nastopila med tem časom amnestija, vendar je zahteval za obtoženca 20 mesecev zapora in 120.000 lir globe. Branilec odv. Kosa je v lepem zagovoru postavil vrsto vprašanj in navedel mnogo dvomov glede krivde obtoženca ter predlagal njegovo oprostitev s polno formulo ali vsaj zaradi pomanjkanja dokazov. Sodišče pa je po kratkem posvetu obsodilo obtoženca na 13 mesecev in 10 dni zapora in 80.000 lir globe, odpustili pa so mu eno leto in denarno kazen, tako da je ostalo le mesec dni zapora.

Ko je sodišče izreklo obsodbo, sta tako mati kot žena obtoženca, ki sta bili med občinstvom, protestirali, češ da ne more biti; da je nedolžen in pošten, saj je pred časom našel vsoto denarja in jo vrnil tistemu, ki jo je izgubil.

Državni tožilec dr. Diez, predsednik sodišča dr. Storto, sodnika Arculeo in Mancuso.

Snežne razmere na goriških smučiščih

Po podatkih Goriške turistične zveze iz Nove Gorice je bilo včeraj zjutraj stanje snega na goriških smučiščih naslednje:

V Črnem vrhu nad Idrijo 20 cm srena in —6 stopinj; na Vojskem 40 cm sreža in —4; v Idriji 10 cm srena in —2 stopinji.

PRVI PODATKI ZA LANSKO LETO

Nad pol milijarde hranilnih vlog lani vloženih v Kmečki banki

S temi sredstvi pomaga banka malim in srednjim podjetjem pri njihovem razvoju

Kmečka banka v Gorici je, če ne štejemo kmečko-delavskih hranilnic in posojilnic na podeželju, edini denarni zavod, ki ga imamo Slovenci na Goriškem. Ta banka, ki je prva povojna leta imela svoje prostore v Ul. Carducci, posluje sedaj že vrsto let v Ul. Morelli ter iz leta v leto povečuje svoj poslovni promet.

Čeprav smo šele v januarju in je še prezgodaj, da bi lahko govorili o zaključenih računih za preteklo poslovno leto, pa smo vendar izvedeli, da je banka tudi lani napredovala v svojem poslovanju. Tako so znašale hranilne vloge ob koncu decembra 1963 okrog 507 milijonov lir in so v primerjavi s prejšnjim letom narasle za okrog 85 milijonov lir. Pri tem pa moramo omeniti, da so že leta 1962 v primerjavi s prejšnjim letom narasle vloge za 105 milijonov lir in znaša torej porast v zadnjih dveh letih 190 milijonov lir. To je najlepši dokaz zaupanja, ki ga imajo naši ljudje do tega denarnega zavoda.

Povečanje vlog, med katerimi prevladujejo vezane vloge, je banki omogočilo, da je lani vložila v razne investicije okrog 300 milijonov lir, s čimer so se okoristila zlasti mala in srednja podjetja v industriji, trgovini in obrti. Če povemo, da je lani znašal poslovni promet tega denarnega zavoda preko 40 milijard lir, potem je jasno, da je bilo poslovanje banke tudi lansko leto zadovoljivo in se je lepo razvijalo. Kot vsako leto, bodo člani imeli meseca marca svoj občni zbor, na katerem bo uprava banke podala podrobnejši pregled delovanja in uspehov in takrat bomo lahko tudi mi podrobneje poročali o delu tega našega denarnega zavoda, ki je organiziran na zadružni podlagi.

SMRAD IN UMAZANIJA NA BREGU SOČE

V Sovodnjah in Štandrežu se pritožujejo zaradi smeti

Z napravami za izdelavo komposta bi lahko smeti koristno izkoristili

Pred časom smo pisali, da se ribiči, ki zlasti v poletnem času prihajajo kaj radi na bregove Soče v bližini Sovodenj, pritožujejo zaradi razne nesnage, ki plava po vodi med Štandrežcem in Sovodnjami in se često pripeti, da ujamejo na trnek kak star škorenj, zarjavelo konservno škatlo ali pa še kaj slabšega.

Pritožujejo se pa tudi kmetje, zlasti tisti, ki imajo svoje parcele na levem bregu Soče na tem področju. Ves breg je, tako pravijo, ena sama umazanija. Soča je pet in več metrov daleč od brega vsa umazana in le kadar zelo naraste ob deževju, odplavi dalje del nesnage, ki jo je naplavila na breg. Dejstvo je namreč, da odkar so odpravili smetišče, ki so ga imeli v zakupu štandreški direktni obdelovalci, odmetavajo mestni smetarji vse odpadke kar na breg ali celo v Sočo, ki potem vso to nesnago razmetava po bregu nižje doli proti Sovodnjam in izlivu Vipave.

Ker je med odpadki tudi precej razbitih steklenic, je zelo nevarno v poletni sezoni za kopalce, da se ne porežejo. Pa tudi za živino, ki bi se lahko pasla na bregu, je od mlina za pesek dalje nevarno, ker se lahko poreže na zarjaveli žici ali požre staro cunjo in se na njej lahko tudi zadavi. Da potem niti ne govorimo o smradu, ki se okrog tega gnojišča širi v poletnem času; kadar pripeka sonce.

Kadar je občina zaprla staro smetišče, je to storila iz zdravstvenih razlogov, ker je bilo preblizu stanovanjskega naselja. Takrat je bilo rečeno, da je novo odlagališče dalje proti Sovodnjam le začasna rešitev in da bodo poskrbeli za boljšo rešitev. V resnici so občinski predstavniki šli menda celo v Milan pogledat, ali bi se ne dalo kupiti naprav za pripravljanje komposta, ali za uničevanje mestnih smeti. Takrat so se menda take naprave zdele predrage in vsa zadeva je šla v pozabo.

Medtem pa je občinska uprava v Tržiču že nabavila opremo za sežiganje smeti da bi tako rešila ta problem. Če je kaj takega mogoče tržiški občini, mislimo, da bi prav tako lahko uredila to zadevo tudi goriška občina. Najboljša rešitev bi bila pač ta, da bi smeti naprej odbirali in delali iz njih kompost, kar bi okrepilo kmetijstvo okrog mesta, ki prav naravnega gnojila najbolj potrebuje. Zato ljudje upravičeno pričakujejo, da bo občinska uprava rešila na zadovoljiv način zadevo odstranjevanja mestnih odpadkov in to še preden bo pritisnila poletna vročina.

Ocenjevalna komisija za popevke v Sanremu

Letošnji festival popevk, ki se vrši v Sanremu, ocenjujejo z zunanjimi ocenjevalnimi komisijami. Ena od teh deluje tudi v Gorici ter jo vodi notar Seculin, ki ima svojo pisarno na Korzu Italia. Komisija šteje 15 članov in jo sestavljajo po en srednješolec in srednješolka, po en študent in študentka, ena strojepiska, dve prodajalki, en kavarnar, en brivec, en profesionist, en trgovec, po en obrtnik, učitelj, gospodinja in uradnica.

Naloga komisije je, da posluša po radiu popevke na programu in da svojo oceno ter jo izroči notarju. Ob 11.30 sporoči notar po telefonu rezultat ocene v Sanremo.

Kino

VERDI. 16.30: «Sinfonia per un massacro», Daniela Rocca in Chiarles Vanel. Italijanski črnobeli film.

CORSO. 16.30: «I cinque volti dell'assassino», Frank Sinatra, Tony Curtis, Kirk Douglas, Burt Lancaster in Robert Mitchum. Ameriški črnobeli film. Zadnja predstava ob 22.

VITTORIA. 17.00: «Sfida nella valle dei Comanche», A. Murphy in Ben Cooper. Ameriški kinemaskopski barvni film. Zadnja predstava ob 21.30.

CENTRALE. 17.15: «Bionde, rosse, brune...», Elvis Presley in John O'Brien. Ameriški barvni kinemaskopski film. Zadnja predstava ob 21.30.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna PONTONI-BASSI v Raštelu št. 26, tel. 33-49.

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes 1. t. m. ob 19.30 uri Cinemascope barvni dramatičen in avanturističen film:

«Il grande pescatore»

(VELIKI RIBIČ)

Po romanu Lloyda C. Douglasa

Igrajo: HOWARD KEEL, SUSAN KOHNER, JOHN SAXON in MARTHA HYER

Kino na Opčinah

predvaja danes 1. t. m. ob 18. uri barvni eden največjih filmov:

«LA GRANDE FUGA»

(VELIKI BEG)

Johna Sturgesa

Igrajo:
STEVE MC QUEEN
JAMES GARNER
RICHARD ATTENBOROUGH
JAMES DONALD
CHARLES BRONSON

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 1. t. m. ob 19.30 uri Universal barvni film:

LA CALATA DEI MONGOLI

(Vpad Mongolov)

Igrajo: ANN BLYTH in DAVID FARRAR

ŠIRITE PRIMORSKI DNEVNIK

šport šport šport šport šport

3. DAN IX. ZIMSKIH OLIMPIJSKIH IGER

V dvosedežnem bobu angleška posadka pred italijanskima

Nov rekord proge Montija in Siorpaesa

1.	ANGLIJA 1	(1'05"53	— 1'05"10)	2'10"63
2.	ITALIJA 2	(1'05"63	— 1'05"13)	2'10"76
3.	ITALIJA 1	(1'05"94	— 1'04"90)	2'10"84
4.	KANADA 2	(1'05"15	— 1'05"93)	2'11"08
5.	ZDA 2	(1'05"97	— 1'05"85)	2'11"82
6.	ZDA 1	(1'06"17	— 1'06"34)	2'12"51
7.	AVSTRIJA 1	(1'05"72	— 1'06"98)	2'12"70
8.	ŠVICA 1	(1'06"97	— 1'06"20)	2'13"17
9.	NEMČIJA 1	(1'06"87	— 1'06"42)	2'13"29
10.	AVSTRIJA 2	(1'06"94	— 1'06"71)	2'13"65
11.	ŠVEDSKA 1	(1'06"81	— 1'06"99)	2'13"80
12.	NEMČIJA 2	(1'06"72	— 1'07"76)	2'14"48
13.	ROMUNIJA 1	(1'07"74	— 1'06"97)	2'14"81
14.	ŠVICA 2	(1'07"33	— 1'07"70)	2'15"03
15.	ANGLIJA 2	(1'07"47	— 1'07"73)	2'15"20

INNSBRUCK, 31. — Zgoraj objavljena lestvica prvih dveh voženj tekmovanja v dvosedežnem bobu nazorno kaže, da bo borba za osvojitev olimpijske kolajne v tej panogi zelo ostra. Trenutno sta v vodstvu člana angleške posadke Antony Nash in Robin Dixon. Čeprav sta Angleža v drugi vožnji nekoliko zaostala za italijansko posadko z Montijem in Siorpaesom, se jima je vseeno posrečilo ostati v vodstvu. Monti in Siorpaes sta bila v drugi vožnji neverjetno drzna: tako sta s časom 1'04"90 dosegla nov rekord te olimpijske proge za bob. V otvoritveni vožnji pa je najboljši čas dosegla druga kanadska posadka z Victoriem Emeryjem in Petrom Kirbyjem. Ta dva tekmovalca pa sta v drugi tako zaostala, da sta ob zaključku prvega dneva tekmovanja padla na četrto mesto.

Za Angležema sta se uvrstila Sergio Zardini in Romano Bonagura z drugim italijanskim bobom, medtem ko je tretje mesto v rokah rekorderjev proge Montija in Siorpaesa.

Čeprav je danes ponoči snežilo in je navrglo na progo 6 do 7 cm nove podlage, je bila ta v odličnem stanju. Pred začetkom tekmovanja pa so jo morali prireditelji na novo očistiti in urediti.

Skoki s 70-metrske skakalnice: 1. Veikko Kankkonen (Finska) 2. Toralf Engan (Norveška)

INNSBRUCK, 31. — Finec Veikko Kankkonen, ki si je že zagotovil zmago na tradicionalni novoletni avstrijsko-nemški skakalni turneji, si je danes osvojil tudi zlato olimpijsko nagrado, medtem ko je ostali dve prepustil Norvežanoma Enganu in Brandtzaegu. Medtem ko je Kankkonen zmagal tako zaradi dolgih skokov, kakor in predvsem zaradi odličnega sloga, je Čeh Matouš postavil z 80,50 m rekord male skakalnice v Innsbrucku.

Od Italijanov je najbolj zadovoljil Giacomo Aimoni, ki je zasedel s 197,3 točke (skoka 72,5 in 74 m) 28 mesto. Nilo Zandanel je bil s 191,5 točke (72, 72 m) 36., Bruno De Zordo pa s 185,1 (71, 72 m) 46. mesto.

Danes so nastopili tudi štirje jugoslovanski skakalci. Najboljši je bil Zajc, ki je zavzel 38. mesto s skokoma 72,5, 72 m in 191,20 točke. Oman je na 47. mestu z 180,90 točke (70, 69 m), Jemc na 49. mestu s 176,30 točke (70, 68 m), Eržen pa na 50. mestu s 174,30 točke (70,5, 71,5 m). Že sama uvrstitev jugoslovanskih skakalcev dokazuje, da danes niso bili v formi.

KONČNA LESTVICA

1. VEIKKO KANKKONEN (Fin.) 229,90 točke (80 in 79 m)
2. Toralf Engan (Norv.) 226,30 (79, 79)
3. Torgeir Brandtzaeg (Norveška) 222,90 (79, 78)
4. Josef Matouš (ČSSR) 218,20 80,50, 77)
5. Dieter Neuendorf (Nem.) 214,70 (78,50, 77)
6. Helmut Recknagel (Nem.) 210,40 (75,50, 77)
7. Kurt Elimae (Sved.) 208,90 (76, 75)
8. Hans Olav Soerensen (Norv.) 208,60 (76, 74,50)
9. Karl Heinz Munk (Nem.) 207,00 (77, 75)
10. John Carlyel Balfanz (ZDA) 206,50 (74,50, 74,50)
11. Sepp Lichtenegger (Av.) 205,40 (75, 75)
12. Pyotr Kovalenko (SZ) 205,10 (75,50, 77)

UMETNO DRSANJE

INNSBRUCK, 31. — Ob zaključku tekmovanja v obveznih likih za ženske, je Nizozemska Dijkstra še vedno čvrsto v vodstvu pred Avstrijko Heitzerjevo in Kanadčanko Burkavo

SANKANJE

INNSBRUCK, 31. — Tudi v današnjem tekmovanju z enosedeženimi sankami je zmagala Nemka Enderleinova pred rojakinjo Gislerjevo in Avstrijko Thurnerjevo.

Skoblikova prva tudi na 1.500 m

Nov olimpijski rekord sovjetske hitrostne drsalke

INNSBRUCK, 31. — Sovjetska drsalka Lidija Skoblikova je danes pobrala v hitrostnem drsanju drugo zlato kolajno. Po včerajšnjem uspehu na 500 m dolgi progi je Skoblikova danes zmagala tudi v tekmovanju na 1.500 m in istočasno tudi s časom 2'22"2 izboljšala lastni olimpijski rekord, ki ga je z 2'25"2 dosegla v Squaw Valleyu.

Srebrna kolajna je presenetljivo pripadla finski predstavnici Mustonenovi, bronasta pa Skoblikovi rojakinji Berti Kolokolcevi.

Končna lestvica tekmovanja na 1.500 m dolgi progi je naslednja:

1. LIDIJA SKOBLIKOVA (SZ) 2'22"6/10.
2. Kaija Mustonen (Fin.) 2'25"5.
3. Berto Kolokolceva (SZ) 2'27"1.
4. Song Soon Kim (Kor.) 2'27"7.
5. Helga Haase (Nem.) 2'28"6.
6. Christina Scherling (Sved.) 2'29"4.
7. Valentina Stenina (SZ) 2'29"9.
8. Kaija Keskivitika (Fin.) 2'30".
9. Pil Hwa Han (Kor.) 2'30"1.
10. Hatsue Nagakubo (Jap.) 2'30"9.
11. Gunilla Jacobsson (Sved.) 2'31"9.
12. Inger Eriksson (Sved.) 2'32"0.
13. Doreen Mc Cannell (Kan.) 2'32"7.
14. Yasuko Takano (Jap.) 2'33"1.
15. Judith Morstein (ZDA) 2'33"3.
16. Doreen Ryan (Kan.) in Willy De Beer (Hol.) 2'34".
18. Kaneko (Jap.) 2'34"6.
19. Janice Lawler (ZDA) 2'34"9.
20. Sandorne Ihasz (Madž.) 2'35"1.

ZLATA KNJIGA

Kolajne	zlate	srebr.	bron.
1. SZ	3	1	3
2. Finska	3	2	1
3. Avstrija	1	—	—
4. Norveška	—	2	1
5. Nemčija	—	1	1
6. Francija	—	1	—
7. Kanada	—	—	1

JUTRI V 8. KOLU PRVENSTVA MOŠKE B LIGE

Pallavolo Mantova v gosteh Borove šestorke

Tekma bo ob 10.30 v telovadnici šole Morpurgo

V VIII. kolu odbojkarskega prvenstva italijanske B lige se bo Borova šestorka jutri spoprijela z ekipo iz Mantove. Mantovanska ekipa ne spada ravno med najboljše tega prvenstva. Do sedaj je doživela same poraze in osvojila le nekaj setov, tako da je že od vsega začetka obtičala na dnu lestvice.

Našim igralcem je ta ekipa že dobro znana, saj so se morali pomeriti z njenimi igralci na kvalifikacijskem turnirju za vstop v B ligo. Bili so tedaj najnevarnejši nasprotniki Borove ekipe, vendar so jih naši po ostri borbi odpravili z 2:0. Takrat so igralci Mantove pokazali lepo igro in zlasti precej prodoren napad. Pešali pa so nekoliko v obrambi in to jim je bilo v tekmi z borovci pogubno.

Po tem, kar smo že zgoraj navedli, bi morali plavi jutri priti do nove zmage, kajti letos ta ekipa ni pokazala še zadostne zrelosti za obstoj v B ligi. Igralci Bora so se preteklo nedeljo v Mestrah pošteno opekli z ekipo Gasilcev, čeprav so jim nudili silovit, čeprav tehnično precej pomanjkljiv odpor. Velik del veselega razpoloženja je zato sprhnel, vendar s tem se je poostrila volja do nove zmage. Borovci bodo stopili na igrišče trdno odločeni, da si zopet priborijo četrto mesto na lestvici, ki jim ga je za sedaj odvzela ekipa Fiamme.

Tekma bo, kot običajno, v telovadnici šole Morpurgo (Campi Elisi) ob 10.30. Še prej, in sicer ob 9.30, pa bosta Bor A in Bor B nastopila v medsebojnem srečanju za juniorsko prvenstvo.

RUDI SKRINJAR

Totocalcio

Atalanta-Fiorentina	X 1
Bologna-Torino	1
Catania-Genoa	1
Inter-Lanerossi Vicenza	1
Juventus-Modena	1
Lazio-Spal	1
Mantova-Bari	1
Messina-Milan	2
Sampdoria-Roma	X 1
Brescia-Varese	X 1
Triestina-Lecco	X 1 2
Lucchese-Pisa	X 2 1
Casertana-Sambenedet.	X 2

TOTIP

1. —	prvi	X X
	drugi	1 2
2. —	prvi	X X 2
	drugi	1 2 X
3. —	prvi	1 2
	drugi	2 1
4. —	prvi	1
	drugi	2
5. —	prvi	1 2
	drugi	2 X
6. —	prvi	2
	drugi	2

OLIMPIJSKI HOKEJ NA LEDU

SZ-ČSSR 7:5 ZDA-Nemčija 8:0

INNSBRUCK, 30. — Brez dvoma najzanimivejša tekma današnjega olimpijskega turnirja v hokeju na ledu je bila med Sovjetsko zvezo in Češkoslovaško. Po ostri borbi, posebno v zadnjih dveh tretjinah igre, so zmagali predstavniki SZ. V drugi tekmi za skupine pa je zmaga pripadla Američanom.

Izidi:

A SKUPINA

SZ - ČSSR 7:5 (4:0, 1:3, 2:2)
ZDA - Nemčija 8:0 (0:0, 2:0, 6:0)

LESTVICA

Kanada, SZ 4 točke
ZDA, ČSSR, Finska 2
Nemčija, Švedska, Švica 0

B SKUPINA

Poljska . Norveška 4:2 (1:0, 1:2, 2:0)
Japonska-Romunija 6:4 (1:1, 0:1, 5:2)

LESTVICA

Poljska, Japonska 4 točke
Italija, Avstrija 2
Madžarska, Jugoslavija, Norveška, Romunija 0

Olimpiada na ekranu

ITALIJANSKA TV

ob 14.40 registrirani prenos
ob 20.00 filmski pregled olimpiade
ob 22.55 (11. kanal) olimpijske vesti

JUGOSLOVANSKA TV

od 11.55 do 14.30 — slalom za ženske
od 19.45 do 20.00 — dnevni pregled
od 22.40 do 23.15 — filmski pregled olimpijskih dogodkov

IZ KOPRSKEGA OKRAJA

V Izoli slovenski športni center

Prve tekme za istrski zimski pokal

Športnike na koprski obali je prijetno presenetila vest, da bodo republiški športni forumi zgradili slovenski športni center v Izoli. Mnoga mesta v Slovenskem in Hrvatskem Primorju so se potegovala za to, vendar je Izola ponudila najboljše pogoje in je zaradi tega tudi uspela. Povsod drugod bi namreč znašali stroški za zgraditev takega centra od 600 do 800 milijonov dinarjev, v Izoli pa le okrog 250 milijonov dinarjev. Izola ima namreč že vrsto objektov zgrajenih (igrišča za košarko, odbojko in mali rokomet, strelišče, balinišče in kegljišče, čolnarno ter manjšo telovadnico), na pol dograjeni pa so nogometni stadion ter plavalni objekti ob morju. Najvažnejše je vsekakor to, da ima Izola izredne pogoje za izgradnjo zimskega bazena. Vodo v tem bazenu bi namreč lahko segrevali z odvečno paro, ki jo danes odvaja kombinat Delamaris v morje. V Izoli so zelo ugodni pogoji tudi za adaptacijo starih stavb, v katerih bi uredili stanovanja za športnike in predavalnice. Z uresničitvijo te zamisli bodo prišli na svoj račun tudi nogometaši, ki so že tri leta brez svojega igrišča. Načrt predvideva namreč popolno ureditev nogometnega stadiona, ki ga bodo ograjili, zgradili sanitarije in garderobe ter manjšo tribuno za okrog 300 gledalcev. Na stadionu bodo tudi uredili tekaško stezo s šestimi progami in še nekatere lahkoatletske naprave.

V športnem centru v Izoli se bodo zbirali slušatelji in predavatelji z najrazličnejših področij telesne vzgoje. Center bo nadalje namenjen treningu državnih in olimpijskih reprezentanc ter tudi klubskim ekipam. Na razpolago bo tudi tujim reprezentancam za treninge. Vsekakor bo s tem ogromno pridobila koprska obala tako s športnega kot tudi s turističnega vidika.

...

V nedeljo so odigrali prvo kolo nogometnega prvenstva za istrski zimski pokal. V Bujah je Buje premagalo Delamaris s 3:2, v Kopru je Koper premagal Pazin z enakim rezultatom, medtem ko je Sidro izgubilo v Piranu z Istro iz Pulja z 0:1. Zelo zanimiva je bila zlasti tekma v Bujah, kjer so domačini vodili že s 3:0, v zadnjih minutah pa se je uveljavila boljša kondicija gostov. V povratnem srečanju so Izolčani favoriti. Sidro se je uspešno upiralo renomiranemu nasprotniku, ki je sicer nastopil z rezervami, toda kljub temu dokaj močnimi igralci.

...

Namiznoteniški igralci Škofij so glavno presenečenje letošnjega primorskega prvenstva v namiznem tenisu. Razen pri članih so osvojili vsa prva mesta. Pri ženskah je zmagala Batagelj, pri ženskih dvojicah Tehovnik-Batagelj, pri moških dvojicah Jež in Mahne ter pri mešanih dvojicah Tehovnik-Mahne. Edina zmaga, ki je pripadla igralcem izven Škofij, je bila v moški konkurenci. Zmagal je član JLA iz Ajdovščine Hrust. Tekmovanje je bilo v Ajdovščini in se ga je udeležilo nad 40 tekmovalcev.

ZA SVETOVNO NOGOMETNO PRVENSTVO

Razdelitev držav v izločilne skupine

ZUERICH, 31. — Organizacijski odbor svetovnega nogometnega prvenstva pri FIFA je danes javil sestavo izločilnih skupin za pokal Rimet. Zmagovalci posameznih skupin bodo nastopili v finalnem turnirju, ki bo v Angliji 1966. leta. Državne udeleženke je prireditveni odbor razdelil kakor sledi:

1. skupina — Bolgarija, Belgija, Izrael.
2. skupina — Z. Nemčija, Švedska, Ciper.
3. skupina — Jugoslavija, Francija, Luksemburg, Norveška.
4. skupina — CSSR, Portugalska, Romunija, Turčija.
5. skupina — Švica, Sev. Irska, Holandska, Albanija.
6. skupina — Madžarska, Avstrija, V. Nemčija.
7. skupina — SZ, Danska, Walles, Grčija.
8. skupina — Italija, Škotska, Poljska, Finska.
9. skupina — Španija, EIRE, Sirija.

V južnoameriški coni pa so skupine naslednje:

1. skupina — Urugvaj, Peru, Venezuela.
2. skupina — Čile, Kolumbija, Ekvador.
3. skupina — Argentina, Paragvaj, Bolivija.

Cona Severne in Srednje Amerike:

1. skupina — Jamajka, Hol. Antile.
2. skupina — Suriman, Trinidad, Kostarika.
3. skupina — Mehika, ZDA, Honduras.

Afriška cona:

1. skupina — Gana, Gvineja.
2. skupina — Sudan, Kamerun.
3. skupina — Tunizija, Alžirija, Liberija.
4. skupina — Maroko, Senegal, Mali.
5. skupina — Etiopija, Gabon.
6. skupina Egipt, Libija, Nigerija.

ZA PRVENSTVO NOGOMETNE A LIGE

Tako jutri moštva na igriščih

- CATANIA
  Vavassori, Lampredi, Ramballdelli, De Dominicis, Corti (Longo), Magi, Danova, Biagini, Miranda, Turra, Fanello.
  GENOA
  Da Pozzo, Bagnasco, Bruno, Colombo, Bassi, Rivara, Bicicli, Baveni, Meroni, Pantaleoni, Bean.
- JUVENTUS
  Anzolin (Mattrel), Gori, Sarti, Castano, Salvadore, Leoncini, Dell'Omodarme, Del Sol, Nene', Sivori, Menichelli.
  MODENA
  Ferretti, Aguzzoli, Longoni, Balleri, Panzanato, Goldoni, Gallo, Bruells, Brighenti, Merighi, Tinazzi.
- MANTOVA
  Zoff, Morganti, Schnellinger, Tarabbia, Pini, Cancian, Simoni, Jonsson, Nicole', Manganotto, Recagni.
  BARI
  Mezzi, Baccari, Panara, Buccione, Magnaghi, Mupo, Rossi, Catalano, Siciliano, Visentin, Vanzini.
- ATALANTA
  Pizzabella, Pesenti, Nodari, Nielsen, Rota, Colombo, Domenghini, Milan, Calvanese, Mereghetti, Nova.
  FIORENTINA
  Albertosi, Robotti, Marchesi, Guarnacci, Gonfiantini, Pirovano, Hamrin, Canella, Petris, Benaglia (Lojacono), Bartu'.
- BOLOGNA
  Negri, Furlanis, Pavinato, Tumburus, Janich, Fogli, Perani, Bulgarelli, Nielsen, Haller, Pascutti.
  TORINO
  Vieri, Scesa, Poletti, Bearzot (Cella), Rosato, Ferretti, Cella (Crippa), Ferrini (Puia), Hitchens, Puia (Moschino), Peirò.
- INTER
  Sarti, Burgnich, Facchetti, Tagnin, Guarneri, Picchi, Jair, Mazzola, Milani, Suarez, Corso.
  LANEROSSI
  Pin, Zoppelletto, Volpato, De Marchi, Carantini, Stenti, Colausig, Fontana, Humberto, Dell'Angelo, Campana.
- LAZIO
  Cei, Zanetti, Garbuglia, Governato (Carosi), Pagni, Gasperi, Maraschi, Landoni, Galli, Mazzia, Morrone.
  SPAL
  Patregnani, Olivieri, Bozzao, Bulli, Cervato, Muccini, Bui, Massei, Mencacci, Micheli in Crippa.
- SAMPDORIA
  Battara, Vincenzi, Tomasin, Bergamaschi (Tamborini), Bernasconi, Delfino, Wisniesky, Frustalupi, Barison, Da Silva, Tamborini (Salvi).
  ROMA
  Cudicini, Fontana, Ardizzon, Angelillo, Losi, Frascoli, Orlando, Sormani, Schuetz, De Sisti, Carpanesi.
- MESSINA
  Rossi, Dotti, Stucchi, Benitez, Ghelfi, Landri, Benetti, Canuti, Morelli, Foscetti, Brambilla.
  MILAN
  Barluzzi, Noletti, Trebbi, Pelagalli, Bacchetta, David, Mora, Lodetti, Ferrario, Amarildo, Fortunato.

GORIŠKI NOGOMET

Sovodnje-Cormontium na igrišču v Sovodnjah

Tudi Podgorci na domačih tleh

Jutri bo prva tekma povratnega kola prvenstva amaterjev druge kategorije. Sovodenjci bodo nastopili na domačem igrišču, kjer se bodo srečali z ekipo Cormontium iz Krmina. Ker je ta ekipa na vrhu lestvice, domačini pa precej pri dnu, pomeni, da tekma ne bo lahka in se bodo morali domačini precej potruditi, če bodo hoteli zmagati in rešiti obe točki. Sicer pa se je že večkrat zgodilo, da so bili Sovodenjci prav v težjih tekmah uspešni.

Za to tekmo naj se zglasijo pri trenerju naslednji igralci: Ferfolja I., Ožbot, Devetak, Ferfolja II., Marinič, Petejan I., Petejan II., Marson, Gabrijelčič, Kerševan, Kuzmin in Petejan III.

Mnogo lažja bo naloga Podgore, ki igra na domačem igrišču proti ekipi iz Slovrenca ter bo skušala z zmago obdržati prvo mesto na lestvici. Štandreška Juventina pa jutri počiva ter bo prvič nastopila v povratnem kolu šele prihodnjo nedeljo.

BOB

INNSBRUCK, 31. — Mednarodna zveza za tekmovanje v bobu je poverila Franciji organizacijo svetovnega prvenstva 1967. leta in to kot predolimpijsko preizkušnjo. Prvenstvo bo zelo verjetno v Villarsu de Lans.

RIHARD OREL:

Oktobrski obisk v Kruču, Sfiliču in Mundimitru

3.

Hrvatske naselbine v Južni Italiji

V Mundimitru

Naslednji dan je bil določen za obisk zadnje vasi, skrite za gorami in obrnjene proti zahodu. *Mundimitar — Montemitro* je ob gori amfiteatralično razporejen in večerno sonce ga lepo obseva. Proti severu je odprt razgled na Abruce. V dolini se pretaka rečica *Trigno* s strugo polno peska in gramoza, vode pa ima malo in še ta je motna. Vas šteje normalno 900 prebivalcev, sedaj pa jih je doma zaradi močne emigracije komaj polovica. V tej vasi govore še najbolje to narečje, ker so osamljeni, to je v manjšem stiku z drugimi molisanskimi vasmi. Bivši jugoslovanski poslanik *dr. Mladen Ivekovič* je svoj čas večkrat obiskal to vas in imel v učitelju dobrega spremljevalca in vodnika. Učitelj je domačin in hotel bi, da bi bilo narečje še bolj pravilno in izpopolnjeno. Domačini se dobro zavedajo, da je pomešano s tujkami, ker nimajo prilike, da bi spoznali prave izraze za ta ali oni predmet. Lani se mi je učitelj priporočil, naj mu pošljem hrvatsko «Početnico», letos pa je to željo ponovil. Šolske oblasti so mu namreč priporočile, naj v oddaljenih vaseh organizira zvečer kulturne krožke za odraslo mladino. In ob tej priliki bi jo rad seznanil tudi s pravilnim hrvatskim jezikom ali vsaj z osnovnimi pojmi raznih panog domačega življenja. Zato bi potreboval italijansko-hrvatsko slovnico in primeren slovar. To me je naprosil in gledali bomo, da mu vse to preskrbimo.

Ko sem stopil v vas in vprašal po učitelju, me je obstopila kopica dijakov, ki so bili prve dni oktobra še na počitnicah in radovedno so me izpraševali o izrazih za razne predmete v pravilni hrvaščini in jih primerjali z izrazi njihovega narečja. Tudi tu sem izročil še nekaj snopičev njihovih pesmi iz moje zbirke. Duhovnik je domačin in tudi on je hotel en izvod; lani sem ga dal njegovi nečakinji, ki pa ga je očitno obdržala zase.

KRUČ

Pogledal sem še malo po vasi. V šoli je več učnih moči, čeprav so razredi maloštevilni. Ko sem se odpravljal na konec vai, kjer je svet bolj odprt, da počakam avtobus za povratek, so me ves čas spremljali oni dijaki, ki so se zopet zbrali, da me pozdravijo. Radovedna in ukaželjna mladina! Bili so povečini srednješolci. Nato sem se vrnil preko Sfiliča v Kruč.

V Kruču sem se namenil opraviti še nekaj obiskov, ker sem hotel naslednjega dne zaključiti svoje delo in odpotovati proti jugu še v Apulijo — kot vsako leto — ker me zanima način trgatve in kletarjenje, saj je vino v tej pokrajini poleg olja glavni pridelek (S. Severo — Barletta). Vina so tod močna in služijo za okrepitev — rezanje lažjih vin iz severne Italije. Običajno imajo do 27 stopinj sladkorja in nad 14 stopinj alkohola. So pretežno črna vina, v S. Severo, ki je blizu Termolija, pa bela.

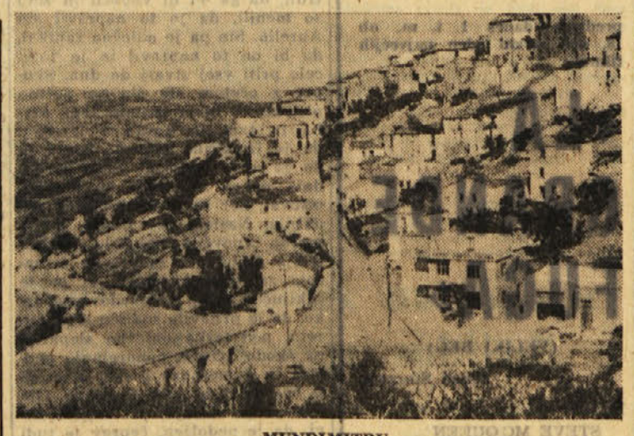

MUNDIMITRU

Zadnji večer sem porabil še za končne obiske in v neki hiši so mi povedali, da obiskujejo vsako leto te kraje razni intelektualci, študenti, znanstveniki itd. Tako je tudi letos prvič obiskal te kraje neki profesor glasbe z Reke. Pogovarjal se je z domačini, prinesel je s seboj tudi magnetofon in posnel nekatere pesmi, ki sem jih jaz nabral že pred desetimi leti. Pevke so mu prav rade zapele kot vsakomur, ki pride raziskovat posebnosti teh krajev in ljudi.

Pesem o maju

Pri tem zbiranju je prišla na dan še ena pesem, ki si je nisem zapisal, ker so mi takrat rekli, da jo znajo samo v italijanščini (molisansko narečje). To je tista majska pesem — *«del majo»* — ki morda spominja na prihod njihovih davnih prednikov. Dognano je namreč, da so se selili meseca maja nekako od leta 1500 dalje skozi 30-40 let. No in ta glasbenik jim je povedal hrvatsko besedilo in takega sem prepisal tudi jaz že tedaj, ko sem se prvič namenil obiskati te naselbine. V Ljubljani so mi postregli z delom M. Rešetarja, izdanim na Dunaju v nemškem jeziku: *«Serbokroatische Niederlassungen in Süditalien», 1911.* Izpisal sem tole:

Zbor poje:

Ko je reka, ka majo nima doč?
Odeka na' prid on vidi nega proči.

Lipe gospodine naše
hitite nami štogad,
mi jesmo čeljadi vaše.

Štirje pevci pojo:

Ja viddu nàše zemle
trave pune, ja vidu vaše
ovce pune vune.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6 - II. TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1 - II. Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČISKA št. 20 — Telefon 37-338 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603-86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst